ADRIAN FĂGEȚEANU

VIAȚA MEA MĂRTURIA MEA

Părintele Adrian Făgețeanu

Viața mea
Mărturia mea

Interviuri de Andrei Dârlău
Volum coordonat de Ciprian Voicilă

Editura Areopag
Editura Meditații
Bucureşti, 2011

Prefață:

Un corifeu al suferinței

Părintele Justin Pârvu

Părintele Adrian a fost o figură rară în cadrul neamului nostru, pentru că din fragedă copilărie acest om s-a arătat a fi ales de Dumnezeu, pregătit parcă pentru o misiune aparte pentru Ortodoxia românească. Încercările şi întâmplările miraculoase din copilăria lui vin să ne întărească această convingere. Părintele Adrian a fost ales din pântecele maicii sale să fie un ostaş luptător în armata lui Hristos, atât pe plan religios, cât şi pe plan cultural. A fost omul suferinței, un corifeu al suferinței, începând cu Antonescu şi până în prezent, el a fost mingea de lovitură a tuturor politicienilor. Este omul care a trăit o viață de ascet şi isihast şi a sfârşit ca un mucenic.

De aceea, pentru noi, trecerea lui dincolo este totodată şi o mare bucurie, pentru că s-a dus în împărăția sfinților să formeze buchetul de rugăciune alături de Corneliu Codreanu, pe care Părintele Adrian îl avea ca model, alături de Părintele Petroniu Tănase şi Părintele Arsenie Papacioc şi, nu în ultimul rând, alături de Părintele Daniil Sandu Tudor, povățuitorul lui duhovnicesc, şi de ceata tuturor sfinților români. El a fost un luptător de frunte nu doar pentru ortodoxia românească, ci pentru toată Europa creştină.

Este un Luceafăr duhovnicesc al pământului României. Şi de aceea Dumnezeu i-a dăruit lungime de zile, deoarece orice zi în plus a Părintelui Adrian era un câştig pentru neamul nostru, prin sfaturile şi rugăciunile cu care a întărit pe mulți creştini. Mai ales că nu s-a temut de

nimic pe lumea aceasta, şi a combătut prin faptă şi prin cuvânt atât ateismul comunist, cât şi ecumenismul, erezia zilelor noastre şi a tuturor rătăcirilor, sectelor care slujesc idealului antihristic new-age. Eroismul său asupra întunericului new-age-ist să fie pildă tuturor credincioşilor care vor să înfrunte urgiile antihristice de azi şi de mâine.

Pentru noi nu există criză. Singura noastră criză este că nu am fost veghetori ai neamului şi ai tradiției noastre ortodoxe, şi am lăsat să pătrundă în mijlocul comunității creştine lupi răpitori – fie ei politici, fie religioşi. Păstorii noştri au cam amețit repede de slava lumească şi nu au putut să se impună în apărarea drepturilor Ortodoxiei, după cum s-ar fi cuvenit. Părintele Adrian îi va smeri în fața tronului Dumnezeirii. Noi am avut soarta aceasta nefastă să avem nişte creştini căldicei, cărora, chipurile, le-a plăcut mai mult linişte. Pentru că întâistătătorii noştri ne-au dat mereu cu *liniştea*, cu *pacea*, cu *cuminţenia* – virtute pusă la mare cinste în educația religioasă ateist comunistă. Dar această falsă cuminţenie ne-a acoperit toate neghinele pătrunse cu vicleşug în sânul Bisericii noastre şi, de atâtea bălării aduse din Răsărit şi din Apus, nu am mai avut ochi să le vedem, sau poate că a fost mai comod să le astupăm. Dar românul nostru, cum am mai spus, nu a fost aşa dintotdeauna, el are sânge de dac şi brâncovenesc, eroi care au luptat cu prețul vieții nu doar pentru apărarea nației noastre ortodoxe, ci am fost poarta dintre Răsărit şi Apus, prin care am oprit aici orice trecere păgână.

Părintele Adrian a îmbinat foarte frumos aceste calități creştine, pe care orice creştin e dator să le câştige – rugător trezvitor şi mărturisitor neînfricat. Iar dacă îl iubim pe Părintele Adrian, dovedim aceasta numai dacă îi vom urma exemplul şi nu vom pune în gura lui false învățături,

ca să ne cadă nouă mai bine. Pentru că sunt mulți propovăduitori care numai se laudă cu popularitatea Părintelui Adrian, dar în realitate ei sunt lupi răpitori.

Suntem aşa de ofiliți şi oprimați încât nu mai deschidem mintea, nu mai deschidem nici ochii, nici gura. Stăm într-o cumințenie, să-mi fie cu iertare, prostească. Faima cuminţeniei noastre s-a dus peste tot în lume, încât a ajuns străinul să facă glume pe seama acestei cuminţenii a românilor. Părintele Adrian a fost aşa de puternic încât şi diavolul s-a temut de rezistența sa, prigonitorii înşişi obosind în a-l înfrunta. Aceasta este o pildă pentru noi, că, dacă vom avea curajul să mărturisim fără de tăgadă, şi diavolul va slăbi de puterea pe care Hristos ne-o va da şi va lucra prin noi. Este o dovadă în plus că puterile diavolului sunt mult limitate față de puterea dumnezeiască a lui Hristos.

Să dea Dumnezeu să înțelegem acest adevăr din propria noastră experiență, şi nu doar din pilde. Este o vină a noastră că nu am ştiut să veghem şi să păzim bunurile acestea morale şi spirituale pe care acest neam le-a acumulat prin înaintaşii noştri...

Notă editorială:

Cuvântul părintelui Justin Pârvu despre părintele Adrian Făgețeanu a fost preluat din interviul „Să ne rugăm să ne înmulțească Domnul secerătorii, că sunt puțini”, (apărut în revista *Atitudini*, nr. 19/2011, p. 22). Interviul a fost realizat de monahia Fotini.

Volumul de față conține o parte din interviurile luate părintelui Adrian Făgețeanu de Andrei Dârlău. La interviuri au mai participat şi Sorin Buşiță, maica Teofana Popescu, Andreea Şerban, Iulia Chirea, Paul Grigoriu şi fratele Ciprian, care la vremea realizării interviurilor se afla la Mănăstirea Lainici.

Întrucât unele dintre idei se repetau chiar de mai multe ori, a fost necesară o selecție a lor. În acelaşi timp, pentru a facilita receptarea materialelor – care au fost gândite inițial ca o mărturie filmată, nu scrisă –, a fost nevoie şi de o anumită aranjare a fragmentelor de interviu – în partea biografică s-a ținut seama de ordinea cronologică, iar în rest, de aranjarea tematică.

Am considerat că, fiind prima carte cu şi despre părintele Adrian Făgețeanu, este potrivit să nu includ anumite luări de poziție care ar fi putut genera răstălmăciri sau denaturări. Responsabilitatea unei lucrări exhaustive cu şi despre învățăturile părintelui Adrian revine, evident, ucenicilor săi. Nefăcând parte dintre aceştia, m-am mulțumit să coordonez un prim volum care, nădăjduiesc, îl va aduce pe părintele Adrian în sufletele multora dintre cei care nu au avut bucuria de a-l cunoaşte...

Ciprian Voicilă

VIAȚA MEA

Părinte, v-ați născut pe 16 noiembrie 1912... Vă rugăm să ne vorbiți despre părinții dumneavoastră, despre tatăl dumneavoastră, preotul Mihail, şi mama Aurora, din Deleni...

Aş putea să vă spun ceva...

Să începem cronologic, dacă ați fi de acord.

De când eram mic, sau de când?

Da. Sau, dacă ştiți şi despre strămoşii lor, din Bucovina.

Da, vă spun. Tatăl meu s-a numit Mihail. El mi-a povestit odată, plângând, ceva din viața lui. La 5 ani i-a murit mama, iar la 8 ani i-a murit tatăl. Dar el avea un frățior cu doi ani mai mic ca el. Iar frățiorul plângea să-i dea papa. De unde să-i dea, dacă nu avea nici tată, nici mamă? Nici el n-avea ce mânca, ce să-i dea frățiorului? Şi atunci, ce i-a venit în minte lui taică-meu, când era copil şi el? Mi-a spus el, plângând, că a căzut în genunchi la icoana Mântuitorului, şi a vorbit cu Mântuitorul aşa: „Doamne, Doamne! Tanti Ileana are vacă, mătuşa de dincoace de gard are capră, cealaltă are cutare... Doamne, dă-mi şi mie ceva, ca să dau papa la frățior!" El spunea că a căzut în genunchi la icoana Mântuitorului şi a vorbit cu El, cum am vorbit eu, o dată, cu Ştefan Vodă la Putna. Tot direct am vorbit, nu prin translator, şi i-am spus: „Măria Ta, ce-ai făcut de i-ai putut birui pe tătari, pe unguri, pe mahomedani, pe toți, şi noi, românii de acum, suntem robii jidovimii?" Aşa i-am spus lui Ştefan, la mormânt,

copil fiind – elev de liceu. Directorul ne-a dus cu tot liceul în excursie la Putna.

Şi [Ştefan Vodă] v-a răspuns?

N-am auzit cu urechile astea.

Cum i-a răspuns Mântuitorul tatălui dumneavoastră, când s-a rugat atunci?

Vă spun, vă spun... El s-a rugat dimineața, când plângea fratele lui să-i dea papa. Seara, aude bătăi în poartă. Şi a ieşit la poartă să vadă cine bate, ce vrea. Erau vreo patru persoane la poartă, şi i-au spus: „Măi, Mihai, uite ce-i, tatăl tău a fost meşter zidar, el ne-a învățat zidărie pe toți. (Pe atunci nu dădea instituția certificate – care-i lucrător, care-i calfă, care-i meşter, ci meşterul dădea diplome.) El ne-a învățat să facem şi treabă, el ne-a dat şi diplome fiecăruia din noi. Şi noi azi am terminat de zidit o şcoală mare, mare de tot, într-o mahala a Cernăuților – şi atunci era obiceiul că nu-ți dădea în rate banii, ți-i dădea la recepție –, şi am primit fiecare o sumă mare. Meşterul, cea mai mare, calfa – a doua, lucrătorii de rând atâta... Şi noi ne-am dus întâi unde se merge când primeşti bani”. Unde se merge?

La orfani... La bancă...

Nu, întâi la restaurant! Nu sunteți realişti! Sunteți extratereştri... „Ne-am dus la restaurant şi a durat cam mult, că şi noi am avut bani mulți.” Şi nu erau nişte sfrijiți, erau sănătoşi, nu? Şi încăpea în ei şi rachiul şi berea. Era mai mare consumul de bere, erau fabrici foarte bune. „Şi am băut, am băut, şi la urmă, unul din noi a spus: «Măi, noi am încasat atâția bani datorită învățăturii pe care ne-am primit-o de la bătrânul care a murit. Şi uite, copiii lui nu au pe lume nici măcar un protector»”... Cum se dă la copiii minori. Şi zice: „Hai, ce să facem?” Şi unul din ei a propus: „Hai să mergem în târgul de vite!” S-au dus în

târgul de vite, dar se făcuse seara de-acuma, târziu. Vitele bune erau toate vândute. Şi a rămas o vacă slabă, bătrână, pe care nu voia s-o cumpere nimeni. „Şi atunci noi am profitat că n-a cumpărat-o nimeni, ca să lase din preț”. Şi a lăsat din preț. Ştiți ce s-a întâmplat cu şvabul care a dus să vândă vaca?

Nu!

Cum nu ştiți? Oameni în vârstă, majori, şi nu ştiți?! Un şvab, când a văzut că vaca lui bătrână începe să îi împungă pe copii, singura soluție era să o vândă, nu? S-a dus în târgul de vite şi întreabă cineva: „De vânzare vaca?” „Da!” „De ce-o vinzi?” „Păi, e şi rea, împunge copiii, şi dă puțin lapte, şi cutare...” – motive pentru care să o vândă. Un oltean zice: „Măi, tu nu ştii să vinzi vaca, dă-mi s-o vând eu!” Întreabă cineva: „De vânzare vaca?” „Da!” „N-am cu ce-o hrăni! Dacă aş hrăni-o, n-ar fi aşa slabă ca acuma!” „Dar dă lapte?” „Cum să nu dea? Dacă-i dai mâncare, trebuie să dea lapte!” „Dar nu-i rea?” „Dar cum să fie rea? Dacă atâția ani am ținut-o, n-am ținut-o de rea, nu?” Şi şvabul, auzind ce frumos vorbeşte ăla de vacă, zice: „Măi, în cazul ăsta n-o mai vând!” Reclama e sufletul comerțului, nu? Şi tata aude bătăi la poartă, şi ăia îi spun: „Uite, tatăl tău ne-a învățat meserie, noi azi am luat banii. Am mers cam târziu în târg, n-am găsit o vacă mai tânără. Tu n-ai unde s-o paşti, dar uite, pe toate şanțurile e plin de iarbă. O paşti prin şanțuri. Uite, ți-am adus şi funie, s-o duci. Îți iei şi un băț în mână, când ea merge prea repede s-o mai potoleşti. Şi o rogi pe tanti cutare, din vecini, s-o mulgă, că tu nu poți s-o mulgi, nu?

I-a ascultat Dumnezeu rugăciunea, nu?

Tata spunea, plângând, că aşa e adevărul. Mi-a mai spus ceva: că învățătorul din suburbia Cernăuților, de unde locuia el, când a văzut că el n-are ce mânca, dar la şcoală

are note foarte bune, a spus la băieţii bogătaşilor care nu învăţau: „Mă, voi o să rămâneţi repetenţi, că nu-l luaţi meditator pe Mihail”. Şi l-a trimis ălora ca meditator, deşi el le era coleg. Şi atunci, mergând să facă cu ei şi matematică şi toate, sigur că mamele colegilor lui îi dădeau să mănânce ceva, nu? Şi el spunea: „Eu câteodată beam o jumătate de ceaşcă de lapte, şi luam să-i duc şi lui Nicolae să mănânce”. Şi îi spuneau: „Nu, nu! Bea tot laptele, că îţi dăm acasă o sticlă!”

Tatăl dumneavoastră s-a făcut preot.

A fost preot, da. Chiar preot, nu popă! El nu dădea voie niciodată naşului să spună ce nume să pună la copil, şi nici părinţilor. El consulta numai calendarul şi punea nume întreg: Mihail, Ioan – nu Ionel, nu Ionuţ. Nu punea niciodată două nume. Şi mai avea o calitate, că nu cerea de la oameni să-i dea bani, cum cer popii. El, cum spunea şi Sfântul Apostol Pavel: „Ceilalţi apostoli primesc ajutoare. Eu, nu. Eu fac corturi şi trăiesc din facerea de corturi, nu din ajutoare de la alţii. Fiecare apostol are şi el o soră (adică nu soră de sânge) care-l ajută la făcut mâncare sau ce trebuie. Eu, nu”. Aşa că el, ce făcea bani, pentru noi, pentru copii, făcea din agricultură. Semăna sfeclă de zahăr şi încasa mai mult decât pentru cartofi sau pentru alte cereale.

A avut parohie în comuna Deleni, nu?

Da.

Şi Aurora, mama dumneavoastră?

Mama era originară din Bosanci, Suceava. În casă la bunicii ei, familia Blându, au venit istoricul Dimitrie Onciul, cu Ciprian Porumbescu, cu Pangrati, arhimandritul de la [Mănăstirea] Sfântul Ioan de la Suceava, şi cu alţi români-români, şi au hotărât alipirea Bucovinei de patria mumă. Guvernul austriac, când a aflat lucrul ăsta, prin

spioni, i-a condamnat la închisoare, a desfiinţat societatea, iar pe ei i-a pedepsit rău.

În Cernăuţi era asta, nu?

Nu, în Bosanci, Suceava. Această familie era deosebită de mulţi dintre bosânceni. Şi bosâncenii au calităţi deosebite – toţi sunt gospodari foarte buni. Pe vremea aceea, când eram eu copil şi copilăream acolo, ei spuneau că e păcat mare să faci ţuică din prune. Ei spuneau perje, nu prune. Pentru că Dumnezeu, când a dat oamenilor, aşa spune Psalmistul: pentru animale a dat iarbă, iar pentru oameni legume, nu? Deci să se hrănească din legume şi din fructe, din pomi, din toate alea. Zice: „Noi avem voie să mâncăm prune, să facem magiun, dar nu ţuică, să ne îmbătăm”. Aşa era atunci. Dar ei erau foarte zgârciţi. Dacă o cioară lua o prună, o urmăreau şapte sate şi, dacă vedeau că n-au prins-o, ziceau: „Acuma, să nu fie degeaba, măcar să fie de sufletul bunicului.”

Mai târziu satul Bosanci n-a fost colectivizat, nu?

Nu, nu.

Oameni foarte dârji!

Când s-a făcut colectivizarea, satul n-a primit colectivizarea. La toate maşinile securiştilor le-au dat foc. Au dat foc la toate maşinile securiştilor. Le-au răsturnat şi au dat foc. Cu ei nu te jucai! Când au venit evreii să facă prăvălii în Bosanci, întâi i-au primit. Când au văzut că au făcut şi cârciumi, şi le dau şi alcool, care le face rău, le-au pus fiecare în vedere: „Vă ducem cu căruţa noastră unde vreţi, numai să nu fiţi aici! Vă dăm răgaz de atâtea zile sau săptămâni, în ziua cutare venim toţi cu caii – că aveau cai buni, cum aveau hergheliile regale, cai de rasă, buni. Şi la Rădăuţi era herghelie, şi la ei în sat – şi noi vă ducem fără niciun ban, dar cine nu pleacă, nu-l mai găsiţi viu aici”. Nu te jucai cu ei.

Oare nu e necreştineşte să te porţi aşa?... Cum poţi să te aperi de cel care vrea să-ţi facă rău, dar totodată să faci ce-a spus Hristos: să întorci şi celălalt obraz?.

Da, şi eu am propovăduit aşa cum spuneţi, pentru că niciodată n-am făcut decât ce-a spus Hristos. El a spus: „Iubiţi-i şi pe vrăjmaşii voştri”. Şi eu niciodată nu i-am urât pe evrei – numai pe jidani!

Care-i diferenţa?

Românul face diferenţa între greci şi fanarioţi. El e numai contra fanarioţilor, nu e contra grecilor. Şi eu n-am nimic cu evreii, numai cu jidanii. Pentru că evreii adevăraţi au respectat Vechiul Testament. Jidanii n-au nimic din Vechiul Testament, ei sunt cu Talmudul, care spune: „Pe cel mai bun dintre goimi, ucide-l!” Şi Mântuitorul spune să-l iubeşti pe vrăjmaşul tău, nu pe vrăjmaşul lui Dumnezeu. V-am răspuns?

Da, ne-aţi răspuns. Mai vorbiţi-ne despre familia dumneavoastră. Aţi avut fraţi, surori?

Am avut o soră, care era foarte bună la inimă. De câte ori mă bătea tata, ea plângea ca şi cum ar fi bătut-o pe ea. Eu nu plângeam, dar ea plângea. Şi, ori de câte ori o trăgeam de păr, ea, în loc să-mi răsplătească cu aceeaşi plată, nici măcar nu mă pâra la tata. Când tata n-a vrut să-mi mai dea bani la şcoală, ea-i cerea bani pentru ciorapi pentru ea, tata-i dădea şi ea-mi dădea mie banii.

Sora era mai mare sau mai mică decât dumneavoastră?

Era mai mică cu doi ani. Ea învăţa foarte bine. Având noi un unchi medic la Paris, după bacalaureat ea s-a dus şi s-a înscris la Sorbona, la Universitate. A avut diplomă de onoare, faţă de sute de străini din toate ţările. Când s-a întors de acolo la Cernăuţi, la societatea Junimea, băieţii au dat iama. Ea nu era ca ciuma pădurii, ci era cultă

şi vioaie. Ea a acceptat prietenia unui profesor de fizică. Acela a venit cu ea în luna decembrie la tata: „Părinte, am venit să cer mâna fiicei dumneavoastră”. Tata zice: „Ea e de acord?” „Da”. „Atunci şi eu sunt de acord. Când faceți cununia?” El zice: „Păi, tatăl meu mi-a spus că la toamnă o să taie şi un vițel, o să aibă şi un butoi de vin bun, avem şi rațe şi gâşte şi găini şi purcei, să facem nuntă mare.” Tata... i-a sărit țandăra. Zice: „Mata pe unde ai intrat aici?” „Păi, ați văzut că pe aici, pe uşa asta...” „Ieşi afară!” A ieşit. După un timp, intră [din nou]: „Părinte, dumneavoastră sunteți de altă părere?” „Da, sunt de altă părere. Noi acuma suntem la sfârşitul lui decembrie. De la Crăciun până la Sfântul Ioan n-avem voie să facem cununii, dar a doua zi după Sfântul Ioan să faceți cununia. Cum o să trăiți fără cununie?” Acuma le-a spus clar: „Cum să trăiți fără cununie?” Nu? Dacă ai fi sfântul sfinților, cât poți să stai fără păcat? „Păi, cum să facem? Noi, aşa, fără rude, fără colegi?” „Fără nimic! Şi se face zaiafetul la primul copil.”

Şi tatăl dumneavoastră i-a cununat, nu?

Da. Şi aşa au făcut. Au făcut cununia foarte restrânsă şi, după vreo zece luni, sora mea a născut un băiețel, Gruia. Şi atunci a făcut zaiafetul cela cu vițel, cu butoi de vin, cu rațe, cu gâşte, cu purcei, cu tot ce este, cu filme, cu fotografii... Cumnatul meu a făcut o glumă foarte frumoasă. S-a dus la un giuvaergiu din Cernăuți şi a pus la diploma ei de onoare o ramă de aur şi pe urmă a luat un cuiuț şi a bătut diploma deasupra prispei. „Acuma avem copil. N-avem nevoie de profesoară de franceză, nu? Avem nevoie de mamă şi de bucătăreasă, nu?” Toată lumea a râs, nimeni nu s-a supărat. Şi ea a continuat, totuşi...

Când aveați cinci ani, ați avut un accident cu o căruță şi era să muriți.

Nu era accident, era vina mea. Eu sunt născut în 1912. În 1914, s-a declarat războiul mondial. În satul nostru a venit o ceată de chirghizi din Rusia, foarte sălbatici. Nu numai că prădau tot ce era – şi cai, şi vaci, şi viței, şi gâşte, şi găini, şi tot ce avea omul, dar erau brutali. Dacă nu înțelegeai ce vorbeau ei – şi cine să înțeleagă ce vorbeau chirghizii, nu? –, dădeau cu patul armei în spate, au tras şi cu puşca în oameni. Erau foarte violenți, foarte sălbatici. Până să ajungă ei în satul nostru, tata era pe front, ca militar...

Înainte de a fi preot, nu?

Nu, nu! Ca preot. Pe front, fiecare regiment avea un preot militar, ca să-i spovedească, să-i înmormânteze. I s-a dat un cal bun şi el mergea din loc în loc, chiar pe front, la tranşee, să spovedească, să împărtăşească, să-i mai ajute. Mama era cu mine şi cu sora mea, mai mică cu doi ani ca mine, deci abia avea câteva luni, abia se născuse. Şi ce-a făcut mama? A ascuns caii în şură, la uşa de la şură a pus snopi peste snopi, că astupau uşa, iar cailor le-a dat şi ovăz şi fân, ca ei să ronțăiască, să nu necheze, să nu ştie chirghizii că acolo sunt cai. Şi ei au trecut pe acolo, s-au uitat şi la şură, şi în grajd, şi în toate părțile şi nu au luat caii. Când ei au trecut în alt sat, mama a pus caii la haraba – harabaua e mai mare decât o căruță obişnuită –, a pus porumb, grâu, făină, toate hainele, covoarele. Mama mâna caii, pe sora mea o ținea în brațe şi mâna şi caii, iar pe mine m-a dat în seama unei fetițe din vecini. Vecinii ne-au rugat: „Dacă vă refugiați, luați-o şi pe fata mea, să nu vie chirghizii să-i facă vreun rău”. Şi ne-am refugiat cu sute, sute, sute de căruțe... Nu numai din satul nostru, ci din toată regiunea Bucovinei. Fiind sute de căruțe, când intram

într-un sat, nu mai era lărgime, nu? Când eram pe câmp, mergeau şi pe câmp şi pe de lături. Or, căruța era încărcată nu cu sute de kilograme, cred că avea peste 2000 kg cu tot ce avea. Când urca pe o grămadă de prundiş, scârțâia. Dar pe mine mă interesa scârțâitul, şi voiam să ştiu de ce scârțâie – putea să fie ceva sub căruță. Stând în brațe la fata ceea care s-a refugiat, ea se uita după alți băieți, nu? Eu, în timpul cela m-am uitat să văd cine scârțâie. Uitându-mă cine scârțâie, am căzut din haraba şi ultima roată din spate mi-a trecut pe aici [arată spre abdomen]. Mi-au ieşit intestinele, eram plin de sânge şi nu mai suflam.

Foarte grav!

Foarte grav... Oamenii toți țipau la mama: „Mamă criminală, că n-ai avut grijă de copil!” Dar cum să aibă grijă şi în spate şi în față, nu?

Câți ani aveați?

Doi ani şi câteva luni.

Şi mai țineți minte? Sau vi s-a povestit?

Nu, mi-a spus mama. Eu țin minte altceva, o să vă spun imediat ce. Şi, mergând mai departe, toți oamenii țipau la ea: „De ce duci cadavrul sute de kilometri? La primul sat la care ajungem, dă-l popii de acolo, să-l îngroape! Cum ai să duci cadavrul ăsta sute de kilometri? Cine ştie ce se mai întâmplă pe drum, nu?” Şi aşa a făcut mama: în primul sat unde a ajuns, a întrebat unde stă părintele. M-a dus acolo. Şi părintele a spus: „Eu nu pot să-l țin în casa mea, du-l la cântăreț!” Cântărețul nu era un cântăreț cu şcoala de cântări, era cel mai bătrân om, care ştia pe de rost cântările - aşa era obiceiul în satele cu țărani. M-a dus mama acolo, i-a dat nişte bănuți, i-a dat cămăşuță curată. Mama țesea în casă, şi cămăşile mele de noapte erau mult mai lungi ca mine – ca să țină mai mulți

ani, nu? Dacă era din in, nu ținea? Nu era ca acuma, din bumbacul ăsta. Şi i-a dat toate astea şi i-a dat şi adresa bunicilor mei din Bosanci. Până să ştie unde-i groapa... „Eu, când m-oi întoarce din refugiu, să ştiu unde să mă duc la cimitir, nu?” Şi m-a dat acolo. Eu, fiind plin şi de fecale şi de sânge, soția lui m-a spălat cu apă călduță, m-a spălat bine, cu săpun, cu tot ce trebuie, m-a pus pe masă, mi-a pus lumânarea ceea în spirală, de comând. Adică se pune pe piept la mort o lumânare de ceară de albine în formă de spirală şi numai cu vârful în sus. Adică ea e rotundă, rotundă, rotundă, din ce în ce mai mare, mai mare, mai mare, iar ultima e cu un vârf care se strânge, ăla tot îl tragi, tot îl tragi, şi ține toată noaptea, dacă nu şi mai mult. Şi cântărețul îi spune: „Babo, ia închide fereastra”. „Păi, e închisă.” „Închide uşa.” „E închisă.” „Atunci de ce clipoceşte lumânarea?” Baba: „Unde vezi tu curent?” „Uite, vino încoace, lângă lumânare!” Ea, când vine lângă lumânare, vede că copilul suflă. E fenomen simplu: ea, când m-a spălat cu apă călduță, tot umblând mereu pe la inimă, inima mi s-a pus în mişcare.

Extraordinar!

Şi inima n-are de lucru, şi pune şi plămânii în mişcare!

Extraordinar! Minune dumnezeiască!

Nu-i prima, nici ultima. Aşa a fost. Şi el, ce-a făcut? Zice: „Măi, babo, dar doamna aceea care ne-a dat bani, ne-a dat şi adresa unde merge ea”. În loc să-i spună unde-i mormântul, trebuie să-i spună acuma că o-nviat copilul, nu? Şi omul ce a făcut? A ieşit la drum. Căruțele continuau să fugă cu refugiații. Şi el a strigat vreo două, trei ceasuri: „Măi, care din voi merge în Suceava, la Bosanci?” Şi, după vreo două ceasuri, unul zice: „Eu, dar ce ai? Fugi şi dumneata de aici?” „Nu! Uite ce s-a

întâmplat!” – şi i-a povestit ce s-a întâmplat. „Du-te cu scrisoarea aceasta la Bosanci, şi ai să vezi că doamna aceea are să-ți răsplătească această oboseală, această bunăvoință!” Şi aşa a făcut. El a dus scrisoarea la mama. Mama n-a putut să mai vie cu căruța înapoi, era imposibil să vie împotriva atâtor căruțe. A venit pe jos. M-a luat în brațe şi... Ea a întrebat mereu dacă o căruță merge la Suceava, şi când a aflat că merge, m-a luat cu ea. Întâi m-a legat cu foarte multe faşe de astea aici, unde era spart, unde ieşiseră intestinele. Şi m-a dus la Suceava... De aici, încep eu să povestesc, nu mama. Eu mi-am revenit – nu numai cu viața şi cu plămânii şi cu inima, şi mi s-a părut la Suceava – acolo, spitalul e înconjurat de foarte mulți brazi. Şi atâta țin minte, că acolo unde am ajuns era un scrânciob înalt de la pământ la cer, şi o doamnă îmbrăcată în alb – eu credeam că e o sfântă, ori înger, ori Maica Domnului, cineva. Mă dă uța cu scrânciobul cela înalt de la pământ la cer – pentru că atunci când m-a luat în brațe un medic, ori o doctoriță, ori o asistentă, ori cine o fi fost, era îmbrăcat în alb şi-mi spunea: „Nani, nani”, că eu plângeam de durere. Mie mi se părea că mă dă uța cu scrânciobul cela. Şi dacă vedeam deasupra cerul şi jos pământul, nu-i înalt ca de la pământ la cer? Ei, pe urmă – aşa-mi amintesc! Restul nu-mi amintesc, că m-au anesteziat şi mi-au făcut operația. Restul mi-a povestit mama, nu e interesant nimica. Interesant e asta, ce am văzut eu.

Şi ați făcut în Suceava şcoala sau liceul?

Nu, nu. Într-un orăşel, Corleni. Eram elev acolo şi, în vacanța de vară – atunci, vacanța era mare, şi învățământul începea în septembrie, nu? –, eu am chemat câțiva colegi să mergem la un iaz foarte mare din Podneni, unde era liceul, să facem baie. Eu nu ştiam să înot. Un prieten de-al meu, Ştefan Mateevici, era şi premiantul

întâi, şi pictor foarte bun, şi înotător foarte bun. Şi ne-am dus tot grupul la acest iaz foarte mare, în lungime mai mare de un kilometru, iar în lățime, să spunem câteva sute de metri, dar adânc. Înotătorii au început să înoate de pe un mal la celălalt. Eu, pentru că nu ştiam să înot, mi-era ruşine să le spun că nu ştiu. M-am dus mai deoparte, să nu mă vadă nimeni că nu înot, dar să mă spăl. Şi m-am dezbrăcat şi am intrat în apă, dar acolo unde am intrat în apă, malul nu era lin, panta era abruptă. Şi eu am alunecat şi... Știți unde am ajuns? La fundul apei! E logic! Mateevici trecea iazul dintr-o latură până în cealaltă şi la un moment dat începe să strige: „Bă, o dihanie m-a prins de picior şi mă trage la fundul iazului!" Au sărit toți înotătorii lângă el, să-l scoată de la dihanie. Scoțându-l pe el, eram şi eu, prins de piciorul lui. Şi m-au pus pe mal, cu gura în jos, au început să facă mişcări ca să iasă apa din plămâni şi... am înviat!

Asta e important ce vă spun acuma, important pentru toți românii din țară, şi pentru toți creştinii: directorul Liceului Internat „Dimitrie Cantemir" era Bodnărescu Leonida, un creştin desăvârşit – creştin desăvârşit! Noi nu-l iubeam, pentru că în orice clipă îl vedeam în spatele nostru. El venea şi când mergeam la WC, să vadă dacă am tras apa şi dacă e curat după ce a făcut fiecare trebuşoara. Or, noi nu puteam să-l iubim, dacă el ne controla şi la aşa ceva. Dar el voia binele nostru, să ne facă educația, să nu facem ceva neplăcut pentru altul. El ne-a învățat foarte multe rugăciuni, foarte multe cântări religioase, foarte multe cântece naționaliste – începând cu Horea, Cloşca şi Crişan, cu Tudor Vladimirescu, cu Mihai Viteazul, cu Ştefan Vodă, cu tot ce vreți. Pe urmă, el s-a dus la Putna. Sunt alte fapte bune făcute de el, pe care nu vi le-am spus. El i-a adunat pe toți

copiii orfani de război din Bucovina, care deja nu mai aveau tată, şi erau şi orfani şi săraci. I-a adunat acolo, câteva sute, din toată Bucovina. El umbla pe la toți directorii de fabrică: „Uite, n-am cu ce să le cumpăr uniformă!” – că elevii atunci purtau uniformă cu număr, nu? „N-au ghete, n-au mănuşi, n-au fular, n-au astea de iarnă!” Şi cerşea zi de zi, la toți care aveau bani, ca să le cumpere la copii. El a plătit excursia de la Putna. El scria acasă la fiecare părinte: „Uite, vacanța de Crăciun începe în ziua cutare. Copilul vine cu trenul în gara dumitale la ora cutare – el ştia, după mersul trenurilor, când ajunge copilul –, să stai cu sania, cu un cojoc, cu bundiță, cu ce ai acolo!” El avea grijă să scrie la fiecare din timp, ce trebuie să facă fiecare mamă şi bunică. El, când a venit la el un copil orfan, sărac, căruia noi acuma îi spunem Sfântul Ioan Hozevitul, orfan şi foarte sărac, şi învăța foarte bine la liceu, notă mare, a făcut ce-a făcut învățătorul din satul tatălui meu cu tatăl meu, a spus la bogătaşi: „Copiii nu primesc nota de trecere dintr-o clasă în alta, dacă nu-l iau meditator pe Ioan!” Şi aşa l-a întreținut el pe Ioan Hozevitul, de-a devenit sfânt, pentru că el l-a învățat şi carte şi el l-a trimis şi în Țara Sfântă şi peste tot.

Leonida Bodnărescu, nu?

Da. Ioan Hozevitul a fost ajutat foarte, foarte, foarte mult de el. Acest Leonida ne ducea în excursie la Putna, unde eu am stat de vorbă cu Ştefan Vodă. Avea grijă de toți copiii. Seara, mergea la fiecare copil să-l întrebe: „Tu ți-ai făcut lecțiile? Ia să văd! Uite, la matematică, aici, ai greşit. Ia corectează! Ia corectează, să nu uiți ce spun eu! Cum trebuie să scrii? Dar de ce spui aşa? Aşa trebuie calculat, aşa trebuie făcut!” Corecta şi celelalte, nu numai matematica. Şi spunea: „Să îi spui mâine la dom’ profesor să te examineze, că eu l-am rugat! Şi ai să vezi că el o să-ți

mărească nota! Că, pe ce-ai făcut, ți-a dat notă proastă”. El ne ducea la biserică mereu şi făcea cor la strană, el ne-a dus la anumite înmormântări ale unor eroi. El ne învăța cum se face serenada la fete, când om fi mari. Nu glumesc! El ne spunea: „Când ai întâlnit domnişoara la bal, să ştii că ea are rochie de mătase albă, tu să te speli bine pe mâini! Ceri voie la tăticul şi mămica ei. După ce dansezi, o duci la bufet, să guste ceva. Pe urmă, îi duci flori şi-i scrii frumos. Din când în când, ia-ți nişte colegi şi-i faci serenadă unde locuieşte ea, şi ai să vezi că ea aprinde un chibrit sau ceva, că e atentă, noaptea, că-i face cineva serenadă...”

Dar tații fetelor ce ziceau?

Păi, ei erau foarte mulțumiți toți de felul cum ne învăța pe noi. Pentru că ne învăța numai lucruri bune. El ne-a învățat şah pe fiecare. Şi lua în fiecare zi pe rând: o dată şase copii, a doua zi tot şase, şi alții, alții, la el la masă. Spunea: „Nu ține aşa nici cuțitul, nici lingurița! Aşa se pune zahărul în cafea sau în cafeaua cu lapte, aşa se face cutare, aşa se face cutare, aşa se taie cărnița, aşa se face cutare. Ai şervețele, ai cutare. Să fie totul curat şi civilizat!”

Vă făcea educație din toate punctele de vedere.

Din toate punctele de vedere! Adică era şi creştin bun, şi educator bun. S-a mai întâmplat ceva cu el. Avea doi băieți. Unul luase premiul întâi la viteza cicliştilor – ştiți că parcursul cu cicliştii e o cursă lungă, dintr-o localitate, face peste 100 km, nu? Altul era fotbalist, şi amândoi au murit din aceeaşi cauză: după ce au luat premiu şi au fost primii, pentru că era vară şi foarte cald, s-au dus la un izvor foarte rece, au băut apă foarte multă, au avut aprindere de plămâni şi au murit amândoi. El atunci s-a sfătuit cu soția sa – nu mai aveau copii, el n-a

vrut să mai rămână director la liceul internat. Ea s-a retras la o mănăstire de maici, cu hramul Sfântului Ioan Botezătorul. El s-a dus la Mănăstirea Putna, a devenit călugăr şi a murit călugăr.

Ce materii v-au plăcut mai mult?

Latina mi-a plăcut atât de mult, că am învățat epopei pe de rost. [Părintele recită în latină] – „Romulus şi Remus au plecat pe mare de la Troia şi au ajuns în Lavinia, care mai târziu a devenit Roma".

Deci, cultură clasică. De aceea ați ales dreptul?

Nu de aceea. Tatăl meu, într-o zi, îmi spune: „Măi băiete, pe cine iubeşti tu cel mai mult dintre noi?" Tatăl meu era sigur că am să răspund: „Pe bunica din Bosanci" - pentru că bunica din Bosanci venea la noi, acolo, la frontieră. Şi venea primăvara, nici măcar nu stătea bine zăpada, ca să dea drumul la treabă. Şi stătea până-n toamnă, când se desfăcea porumbul, şi după aia spunea: „Nu mai am cu cine să mă lupt, plec acasă, la Bosanci". Dar ea, când venea, îmi aducea cel puțin 18-20 de bocceluțe pline cu turtă dulce, cu bomboane, cu zaharicale, cu fructe zaharisite, cu tot ce e mai bun, pentru că eram singurul nepot al ei, nu? Nu era normal? Era bunica după mamă, nu? Şi am spus: „Nu, tată! Eu cel mai mult îi iubesc pe țărani". „Dar țăranii ce ți-au făcut? Ce ți-au dat?" „Nu mi-au dat, dar văd că din zori până-n noapte muncesc. Nimeni nu le ține partea. Când au pământ de la strămoşi, vin străinii şi iau pământul – pentru că el, țăranul, bând la cârciumă, a făcut datorii. Nimeni nu-l apără, pentru că nu are cu ce-i plăti pe avocați. Şi atunci, țin cu el, nu-i normal?" „Măi, băiete, tu spui serios?" „Da, tată!" „Deci, nu o iubeşti mai mult pe bunica decât pe țărani?" „Nu!" „Atunci, când ai să termini liceul şi ai să

dai bacalaureatul, să te faci avocat.” De aceea m-am dus la Drept.

Am înțeles... Tata era preot în Bosanci? Şi-a luat parohie în Bosanci?

Nu, bunicul avea acolo.

Dar tatăl, Mihail?

Tatăl Mihail, avea la frontieră, la Deleni.

A rămas acolo, la Deleni, cu parohia?

Da.

Unde ați făcut Dreptul?

La Cernăuți.

Cum a fost facultatea?

Bună. Am avut profesori mari. Numai unul nu era român-român. Aşa spun eu, de două ori la cine era român.

V-ați luat licența în Drept şi ați fost apoi avocat la Baia...

La Fălticeni. Baroul Baia. Nu în localitatea Baia. Aşa se numea baroul din Fălticeni: Baroul Baia. Fălticeni era în județul Baia, atunci.

V-a fost foarte greu, n-ați avut succes ca avocat...

Nu.

Aveați concurență mare.

Eram numai doi români. În Moldova, în Fălticeni, erau numai 8% români.

Ceilalți ce erau?

Evrei!

Toți?

Adică nu erau evrei. Erau jidani. Şi noi, cei doi români, n-am putut rezista acolo la avocatură. N-aveam nici cu ce plăti gazda, măcar. Deşi la început mi-a dat tata bani şi mi-am cumpărat o pălărie cu bor mare, mare, ca de poet, o geantă specială pentru avocat, nu? N-aveam cu ce plăti nici gazda, măcar. Şi atunci, şi el şi eu am intrat

conțopişti la stat, ca să avem salariu, că nu trăiam din avocatură.

Ați terminat Dreptul cu notă mare?

Nu prea mare. Dar îmi plăcea. Şi mai ales profesorului îi plăcea că eu cunosc latina bine, vin mereu cu citate din Dreptul roman, şi unii profesori care, câteodată, erau prea riguroşi cu studenții, erau profesori care nu dădeau nota de trecere nici după trei-patru ani de studii... Şi mie îmi dădeau note mari pentru că le răspundeam la ce voiau ei.

Ce licență ați făcut? Licența, teza de diplomă, mai ştiți ce temă avea?

Nu mai ştiu, nu era prea mare. V-am spus, numai la ăştia care-mi plăceau mie aveam notă mare, la ceilalți, nu. Aşa era şi la liceu, învățam bine numai la profesorii care-mi erau simpatici – la franceză, la...

Şi erați înscris la Junimea.

Da. A fost desființată când au cerut ăştia alipirea Bucovinei la patria mamă. Societatea Arboroasa, aceea a lui Dimitrie Onciul, a lui Ciprian Porumbescu, a arhimandritului Pangrati a fost desființată când au fost condamnați ei.

Şi ce făceați la Junimea? Scriați?

Nu, nu, eu n-am scris niciodată. O singură dată, când eram în clasa a III-a de liceu, a venit o colegă cu un carnețel aurit. Nu văzusem până atunci un carnețel aurit. Şi zice: „Uite, toți colegii mi-au scris ceva în carnețelul meu, scrie-mi şi tu!” Şi i-am scris: „Fii tare ca o stâncă şi nu uita că eşti româncă”. Mai am o poezie în care vorbeam de lacrimi, pe care am scris-o altei fete:

„Lângă geam eu stau alene
Şi în depărtări privesc.
Două lacrimi pun pe gene,

Că la tine mă gândesc.”

E frumoasă. Şi la Suceava ați fost la un congres legionar...

Da, da. Era preşedintele studențimii pe toată țara, un om minunat, Şerban Milcoveanu, care trăieşte şi acum, în Bucureşti. Are foarte multe scrieri tipărite despre cel pe care-l urăsc cel mai mult francmasonii şi jidanii – el era cel mai apropiat de Corneliu Codreanu. Eu mergeam la Rarău când eram elev. Părintele stareț Efrem totdeauna-mi spunea: „Măi Alexandre, ce mă fac? N-am decât două chilii şi bucătărie, şi, când vin credincioşii aici, unde să-i culc când plouă, când e frig, când e ceva?” Eu mai glumeam cu el, de multe ori, zicând că eu mi-am ales „hotelul fân”. Odată el a zis: „Măi, acuma a venit la mine Căpitanul cu o echipă de tineri. Ei taie copaci din pădure, cioplesc şi-mi fac o cabană. Acuma am să pot primi sute de credincioşi. Mâine să te scoli şi tu mai de dimineață, să mergi să-i ajuți la treabă!” „Bine, părinte, mă duc!” Dimineață m-am sculat, m-am dus acolo. Deodată, văd că vine cineva, într-un pulover modest, un om înalt, frumos, şi ei încep să-i cânte *Ştefan Vodă al Moldovei*. El îi opreşte – dar nu îi opreşte ca militarii. Eu, când am auzit că a venit Căpitanul, am crezut că e un domn căpitan de la militărie. Şi dimineață, când mă duc acolo şi încep ei să cânte *Ştefan Vodă*, el îi opreşte, dar foarte fin. Militarii spun: „Tăceți!”, însă el a spus: „Vă rog frumos să cântăm ceva lui Dumnezeu, nu mie”. Şi el începe aşa: „Cu noi este Dumnezeu. Înțelegeți, neamuri, şi vă plecați”. Eu n-am de lucru şi spun: „Domnu’ Căpitan” – au râs toți când m-au auzit; eu nu ştiam cine-i – zic: „Domnu’ Căpitan, ăsta e un cântec al evreilor!” „Tinere, nu! Evreii cântă aşa: «Înțelegeți, neamuri, şi vă plecați *nouă*, *evreilor*». Ăsta e cântec ortodox, că noi spunem: «Înțelegeți, neamuri, şi vă plecați

lui Dumnezeu, nu nouă»!” Am rămas paf. Mi-a închis şi gura şi am înțeles că nu e vorba de un căpitan militar.

Ce fel de om era Căpitanul?

Vă spun: tot ce a făcut, a făcut împotriva ateismului comunist. Şi el, şi Moța. Şi Şerban Milcoveanu era unul dintre cei mai apropiați de el. L-am cunoscut pe urmă pe Sebastian Erhan. Sebastian Erhan era cel mai vechi în Mişcarea Legionară. Pe mulți i-am cunoscut. Iar Căpitanul, după ce mi-a spus: „Nu, tinere, ăsta e cântec creştin ortodox, să ne închinăm lui Dumnezeu”, mi-a explicat multe lucruri. Mai târziu l-am căutat eu, când plecase de la Rarău. Am ajutat şi eu la clădirea din Bucureşti. L-am cunoscut pe generalul Vivi Cantacuzino. Am cunoscut pe multe din căpeteniile Mişcării. Când au murit Moța şi Marin, eu i-am petrecut cu trenul de la frontieră, de la gara Grigori, până în Bucureşti, unde au fost înmormântați. Aşa m-am apropiat mereu, mereu de Mişcare, şi acuma nu-i zi în care să nu mă rog pentru ei.

N-ați intrat în Mişcare, totuşi, la Suceava, la congresul legionar?

Eu nicio secundă n-am făcut parte din partid. Am fost numai dintre cei care se rugau pentru ei, dintre cei care luau parte la a clădi ceva, a face ceva. La congrese, la lucrări chiar riscante. V-am spus că am fost la înmormântarea lui Moța şi Marin. Iar în puşcărie ei mă considerau de-al lor.

Dar de ce n-ați aderat, de ce n-ați intrat în Mişcare atunci, la Suceava, la congres?

Păi, nu eram cu ei?

Dar n-ați aderat oficial...

Ce înseamnă oficial?

Ca membru.

La congres nu era niciun ne-legionar. Numai legionari. Şi la Suceava, şi la Craiova, cu Şerban Milcoveanu, erau numai şi numai legionari. Şi în închisoare, şi după închisoare, toți cu comandant am lucrat. Am lucrat şi în Fălticeni, tot cu ei. Şi-n alte părți, tot cu ei. Dar nu făceam paradă.

În 1939 ați dat un concurs la Bucureşti şi ați intrat în poliție.

V-am spus că, neavând cu ce plăti gazda, amândoi românii am intrat la stat pe post de conțopişti. Eu am intrat, am reuşit între primii la concurs. Profesorii care ne examinau erau cei mai mari jurişti din țară, printre care şi preşedintele Curții de Justiție, aşa încât concursul a fost şi greu şi serios. Am reuşit, mi s-a propus să rămân în Bucureşti, la conducerea poliției – nu conducător, ci să fac parte din conducerea pentru Bucureşti, nu pentru provincie. Dar Luțica – ştiți cine e Luțica?

Luțica din familia Băncilă?

Să vă spun ceva. Există o zicală care spune: „La fântâna cea de piatră, stau băieții şi bat dintr-un tăbuieț de fată. Stați, băieți, nu vă bateți, că mai vine-un tăbuieț!” Şi mai era [un tăbuieț de fată] la Fălticeni, la familia Băncilă. Şi atunci, eu am ținut să fiu numit la Fălticeni, nu în altă parte.

Cum ați cunoscut-o?

Simplu. Am luat parte la un fel de concurs al unor elevi care au dat bacalaureatul. Şi în acel concurs era şi o rudă de-a mea. Şi văd că vine o domnişoară, cu frățiorul ei mai mic, mult mai mic ca ea, ca vârstă, şi se interesează la secretariat acolo ce condiții sunt să dea acest examen ş.a.m.d., ce acte trebuie să aducă, ce trebuie să pregătească, ce materii, ce cutare... Şi asist la convorbirea ei cu fratele ei. Şi ea ce-i spune? „Măi, Mitică, trebuie să

înveți, măi! Să nu aştepți protecție, să nu aştepți altceva. Nu-ți ajută nici Dumnezeu dacă nu înveți tu.” Pe mine m-a impresionat discuția asta şi am stat pe un scaun aproape de ea, şi ea a continuat, tot în sensul ăsta, să-i spună de ce trebuie el să învețe. „Cu cât eşti mai pregătit, eşti mai util pe urmă altora.” Şi multe lucruri pe care le spunea numai cineva cu experiență în educație. Şi atunci am întrebat-o cine e. Mi-a spus că e studentă la Medicină şi, fiind din Fălticeni, am vizitat-o. Mama ei era văduvă. Locuiau chiar pe strada Creangă, în Fălticeni; mama ei se numea Aneta, tatăl ei, Leonte; mai avea un frate, Gheorghe, mai avea o soră Catrileana. Dar, din clipa în care am încercat s-o îmbrățişez pe această studentă, ea s-a opus. Nu-mi dădea voie decât cel mult, cel mult, să-i sărut mâna. Cel mult, nu cel puțin! Iar mama ei, din prima zi, a spus: „Eu, dacă văd că eşti cuminte, te consider ca pe fiul meu”.

Bunicul ei, care fusese [preot]catehet, a fost deshumat şi nu îi era putrezită mâna.

Da, mâna cu care ținea crucea şi crucea nu erau putrede, deşi trecuseră mulți ani. Restul corpului era putred. Dar crucea şi mâna în care ținea el crucea cu care binecuvânta erau noi-nouțe.

Minune!

Şi culoarea la mână!

Ce înseamnă asta, părinte? Minunea asta.

Ce-ați gândit, aceea este...

Şi voiați să vă căsătoriți cu fata.

Da. Dar eu totdeauna simțeam că dacă am să fac şi eu doctoratul, am să fiu şi eu cu titlul de doctor, cum e ea ca medic, e cu titlul de doctor, nu? Şi am amânat mereu. Între timp, am fost şi arestat, am fost şi pe front.

Dar până atunci ați fost şef al Biroului de siguranță din Fălticeni, nu?

Da, am fost un timp. Întâi am fost şeful biroului de populaţie, pe urmă am ţinut de siguranţă. Dar cu timpul am ajuns şi la închisoare şi la front, deci n-am mai fost lângă ea.

Dar nişte evrei au depus mărturie că i-aţi ajutat când eraţi la siguranţă: Avram Esfrog, Şloim Zilberman...

Mulţi, mulţi...

I-aţi ajutat, nu?

Atunci când am fost închis, au venit la Tribunalul militar şi au depus în favoarea mea, că nu i-am persecutat. Dar nu asta interesează. Ea, cu timpul, adică ea când a terminat Medicina, a ajuns doctoriţă la Huşi. Ea, doctoriţă la Huşi, eu am plecat voluntar pe front. M-am dus la ea să-mi iau rămas bun. Până atunci, v-am spus, nu-mi dădea voie să-i sărut nici fruntea măcar, nici faţa, nici nimic, numai mâna, iar atunci ea a fost mai... [M-am gândit:] „Dacă stau toată noaptea aici, ce se întâmplă, nu? Deci, de unde ştiu eu că m-oi mai întoarce de pe front?" Dacă ar fi amânat ea amabilitatea, era bine, dar... În noaptea aceea nu se putea, nu? Iar pe front mă puteam răni de moarte.

Şi asta vi s-a şi întâmplat...

Atunci când am fost rănit, m-am gândit că aşa cum sunt, deşi eram rănit la maxilar, nu la picioare sau mai aproape de picioare, mai bine mă duc la Putna şi, pentru că Dumnezeu m-a salvat, îmi închin viaţa mănăstirii. Ea n-a vrut să creadă că îmi închin viaţa mănăstirii, l-a trimis pe fratele ei la Putna să mă întrebe dacă am fost lovit la creier, împuşcat la creier. Eu nu i-am dat un răspuns clar, dar am rămas la Putna. Şi ea atunci s-a căsătorit cu un medic, care mai târziu a ajuns profesor de medicină şi cel mai bun savant împotriva poluării aerului, apei, şi a ţinut conferinţe, în Franţa şi-n alte ţări, a făcut onoare medicinii româneşti, a scris multe cărţi şi au trăit împreună într-o

armonie perfectă. Deci, a fost bine tot ce-a hotărât Dumnezeu.

Pe front ați avut acel accident foarte grav, la Stalingrad...

Nu accident, o rană. Maxilarul inferior a fost smuls cu totul de o schijă de şrapnel foarte puternică, şi se ținea numai dintr-o parte. Schija a smuls de aici maxilarul, dar aici nu s-a rupt, în partea astalaltă. Bălăngănea. Medicii şi-au dat cu părerea că voi trăi cel mult două ore, cât curge sânge la un curcan. În timpul ăsta a aterizat forțat un avion de vânătoare, de observație. Un ofițer, pe care eu îl dezgropasem când fusese acoperit de pământ de o bombă mare, de avion, a venit la aviatori şi le-a cerut să mă ia, să mă salveze. Ei au spus că nu pot. El le-a pus pistolul în tâmplă, şi atunci unul a şoptit către celălalt: „Îl luăm vreo 300-400 de metri, cât are putere pistolul, mai mult, îl aruncăm.” După vreo 400 de metri, sau aşa ceva, pilotul îi spune observatorului: „Aruncă-l!” „Nu vreau să-l arunc!” „De ce nu vrei?” „Noi trebuia să ne aprindem în aer şi să murim amândoi, şi am scăpat, Dumnezeu nu ne-a lăsat să ne aprindem, şi acuma cum vrei să-l arunc pe ăsta? Nu-l arunc!” N-a vrut. Aveau aparat de telegrafie fără fir şi, la 600 de km de unde era aeroportul, au dat înştiințare că au un musafir nepoftit în avion. Acolo ne-a aşteptat o doamnă de la Crucea Roşie, spitalul era înştiințat, şi-n loc să fiu mort în două ore, eram deja pe masa de operație la spitalul militar.

La Suceava?

Nu! Spital de front, în Rusia.

Şi v-ați întors în 1943 şi ați mers la Putna. Şi l-ați cunoscut pe mitropolitul Tit Simedrea. Dânsul v-a închinoviat?

Da, dar cum? Eu m-am hotărât să-mi închin restul vieții monahismului. Dar nu mă pricepeam ce trebuie să fac când vin la o mănăstire, habar nu aveam. Auzisem multe lucruri. Când mergi la papa, trebuie să săruți papucul... altele... Eu habar nu aveam să spun „Prea cuvioase”, sau „Bună ziua”, sau „Să trăieşti” sau... nu ştiam nimic. Dar mi-am adus aminte că un coleg de-al meu, prieten, coleg de şcoală, de clasă, Ştefan Slăvoacă, e directorul Internatului Teologic din Cernăuți. M-am dus la el, ca să-mi spună el ce trebuie să fac. Sun la el, acolo unde avea biroul, la Teologie şi, în loc să iasă el, iese alt arhimandrit. Zice: „Pe cine căutați?” „Pe părintele Ştefan Slăvoacă”. Era un profesor foarte bun, a scris foarte multe cărți de predici, cred că era profesor de filosofie creştină – catedra asta acum nici nu mai există. Şi iese acela, arhimandritul Maximilian Ivanovici. „Pe cine căutați?” „Pe părintele Slăvoacă.” „Trebuie să vă spun că cel puțin două săptămâni nu-l găsiți. Dar, uite, dacă vă interesează ceva în legătură cu facultatea, poate aveți pe cineva să intre la facultate la noi, eu vă stau la dispoziție, vă dau eu ce vă interesează.” Zic: „Nu mă interesează să dau pe altcineva la Teologie, mă interesează ce trebuie să fac eu ca să intru la mănăstire”. „Dar cine sunteți?” Şi-i spun povestea pe care v-am spus-o. Şi el îmi spune: „Nu te sfătuiesc să intri acuma la mănăstire, pentru că, având Facultatea de Drept, de Litere şi Filosofie, şi acuma eşti cum eşti, orice stareț va crede că ai să vrei să-i iei locul odată”. Aşa mi-a spus el. În timp ce el îmi spunea că nu-i bine să intru la mănăstire, vine un om de serviciu de acolo şi spune: „Părinte arhimandrit, vă cheamă mitropolitul Tit la birou”. El mă ia de mână: „Hai cu mine! Eu n-am putut să-ți dau răspunsul care-ți place, vino, că te duc la mitropolit”. M-a luat şi m-a târât la el. I-a spus

mitropolitului ce mi s-a întâmplat şi de ce am venit. Mitropolitul i-a spus: „Du-te şi dă-i de treabă”. Pe masă avea două volume din *Istoria monahismului din România*. A început să lăcrimeze: „Ce făcea Daniil Sihastrul şi alţi călugări, pe vremuri, şi ce-au ajuns mănăstirile acuma!” Şi mi-a spus aşa: „Părintele ţi-a dat un sfat cum a crezut el, sincer. Eu îţi dau alt sfat. Peste două săptămâni, eu am să merg la Putna. Acolo este un stareţ căruia nu-i e frică că-i ia cineva locul. O să te duc eu la el, peste două săptămâni. Acuma, nu pot, că acuma trebuie să merg în altă parte, să sfinţesc nişte biserici”. Eu am ieşit de la el şi mi-am zis aşa: „De ce să vin eu peste două săptămâni? Eu mă duc la gară şi întreb când este tren spre Putna”. Chiar atunci, când am ieşit de la mitropolit. M-am dus la gară la Cernăuţi. „Când este tren?” Zice: „După masă, la ora cutare”. M-am dus la gară, am luat trenul până la Rădăuţi, de acolo mocăniţa care urcă pe munte. Am ajuns pe la două noaptea la gara din Putna. Toţi m-au sfătuit să stau în sala de aşteptare până dimineaţă. Aşa am făcut. Dimineaţa, am ieşit din sala de aşteptare, m-am dus la şosea şi întreb care e drumul la mănăstire. „Uite, mergeţi pe aici, pe aici...” Când ajung în curtea mănăstirii, curtea era plină de ţărani şi toţi ţăranii aveau cel puţin două straiţe pline cu de toate, că au adus daruri la mănăstire. Era hramul mănăstirii, 15 august. Eu am intrat în biserică. Slujbă frumoasă, în sobor, cor minunat, toţi cântau. Strana bună, slujba frumoasă. După slujbă, stareţul i-a rugat pe toţi ţăranii să meargă la masă. Eu mi-am zis: „Ei au adus de toate, în două-trei traiste fiecare. Eu n-am adus nimica, ce să caut eu la masă?” Am rămas în biserică şi, v-am spus mai înainte, m-am dus la mormântul lui Ştefan, cum făcusem când eram elev, dus în excursie de Bodnărescu, aşa am făcut şi atunci: „Măria Ta, ce-i de făcut?” Sigur,

fără niciun răspuns. Peste vreo jumătate de oră, văd că intră un călugăr să caute nişte cărți acolo, că i-a cerut părintele să-i ducă unde era masa de obşte a tuturor. Erau împărțiți în două, că nu încăpeau toți țăranii într-o singură sală, oricât de mare ar fi fost. Şi călugărul mă întreabă: „Dumneata ce faci aici?" Zic: „Eu n-am adus nimica, de aceea nu mă duc la masă." „Atunci, pentru ce ai venit la mănăstire?" „Am venit să vorbesc cu părintele stareț, că vreau să intru în mănăstire." El m-a luat de mână şi m-a târât fără voia mea până acolo unde era masa. Erau acuma spre sfârşite. Mâncaseră şi felul întâi, şi doi, erau acuma la cozonac şi la cafele şi la... Şi el spune: „Părinte stareț, tânărul acesta spune că vrea să vorbească cu Prea Cuvioşia voastră". Şi el zice: „Ia vino încoace!" Când mă apropii - „Ce vrei?" „Vreau să intru în mănăstire." „Dumneata, de mănăstire? Dumneata, care nu asculți nici de tatăl matale, şi care spui la profesori: «Dom' profesor, n-ai voie să-i spui colegului meu *Prostule!* Sau *Leneşule!* Dumneata trebuie să-i dai nota care merită, dar n-ai voie să-l jigneşti pe colegul meu». Dumneata la ce te pricepi? Ştii să mulgi vacile?" „Nu ştiu." „Ştii să faci cutare?" „Nu ştiu." „Ce ştii să faci?" „Ştiu să cosesc fân, grâu nu pot, că se spune că vine spic lângă spic, cum cosesc unii, fără să se încrucească" „Atunci de ce-mi eşti bun aici? Nu eşti bun de nimica! Nu eşti bun de nimica! ! Nu eşti bun de nimica!" Eu m-am speriat: „Dacă mi-a spus că eu nu ascult de tata şi am spus la profesori aşa, exact aşa am făcut! Ăsta cunoaşte şi gândurile acuma, ce mă fac eu?" El, atunci când a văzut că eu tremur, zice: „Măi Alexandre, nu-mi spuneai tu mie King Kong, când eram copii şi ne luam la trântă?" Pentru că el, când ne luam la trântă, îți dădea cu capul în piept şi cădeai jos. Era foarte tare în dovleac. Şi pe urmă m-a primit. El m-a îndemnat să

merg la Slobozia, el m-a ajutat în toate. El mi-a fost şi stareț, şi naş de călugărie, şi cel mai bun prieten.

Cum îl chema?

Prelipceanu Paisie. El mi-a fost şi duhovnic, el mi-a fost toate, iar mai târziu a venit şi el la Antim, şi atunci i-am fost eu duhovnic lui. El e înmormântat la Putna acuma. Eu am venit la Antim, la un părinte care se cheamă Damian Stog. El făcea prescurile pentru Mănăstirea Antim şi pentru multe, multe biserici din Bucureşti, că el a trăit ca prescurar. Ieromonah! Dar în chilia lui de la Antim, dacă venea un călugăr – din Moldova, din Ardeal, din Basarabia, de unde venea, din orice parte a lumii, care avea interese la Bucureşti –, el spunea: „Uite ce e, eu nu pot să rămân în chilie. Am treabă, trebuie să mă duc undeva!" Şi-i punea acolo şi pâine, şi mâncare, şi băutură, şi toate, şi-l lăsa să doarmă în chilia lui, iar el dormea pe jos în prescurărie, pe duşumele. Vă spun aceasta, ca să ştiți cine era părintele Damian Stog. El şi-a dorit, după mulți ani, să meargă la Ierusalim, şi părintele Sofian i-a dat voie. S-a dus la Ierusalim, s-a dus la Iordan să vadă Iordanul, şi, când a intrat în Iordan, în aceeaşi clipă, jidanii l-au împuşcat, şi nu i-au ridicat trupul mai mult de opt luni de acolo şi a fost mâncat de păsări, de... Ştiu eu?... De şobolani. Nu ştiu dacă e clar ce v-am spus.

Da, da.

Jidanii au tras de departe în el, când era la Iordan.

Părinte, despre gruparea Rugul Aprins de la Mănăstirea Antim, din care ați făcut parte, ce ne puteți spune? A fost ideea lui Tit Simedrea?

Nu, Tit Simedrea numai l-a corectat pe Sandu Tudor, adică l-a încurajat. Ideea nu-i a lui. Sandu Tudor a pornit întâi cu un gând viclean la Sfântul Munte. El avea mare talent la scris, foarte mare talent, nu mare! Poate ați

citit *Acatistul Rugul Aprins*, scris de el... Ați văzut, are o finețe, şi de ziarist şi de scriitor, chiar Firmilian, mitropolitul de aici, al Olteniei, l-a chemat ca el să-i corecteze toate cărțile pe care le-a scris el în limba lui, să le facă mai literar. Sandu Tudor, nu ştiu din ce motiv, avea încredere în mine ca să-l ajut la organizare. E greu să organizezi un grup mare de persoane dacă n-ai pe cineva ca organizator, adică mai energic. El nu era iubit din cauză că făcea observații la toți, când greşea cineva. Odată a vorbit atât de mult împotriva vorbăreților şi a celorlalți, că eu am făcut o glumă. Schimnicii, în vechime, n-aveau voie să vorbească decât şapte cuvinte pe zi. Zic: „Părinte, pentru că mulți schimnici n-au vorbit şapte cuvinte, ci numai două pe zi, s-a cumulat o sumă de cuvinte nespuse. Acum, părintele Daniil le debitează pe cele ce nu s-au spus în decursul veacurilor, nu?" Au râs toți, dar el nu s-a supărat, ştia că eu îl iubesc. Ceilalți nu-l iubeau, pentru că era prea riguros, le făcea observații tot timpul. Eu l-am iubit pentru că el era riguros cu el, în primul rând, nu cu ceilalți.

Dar era un om dur?

Da, dar întâi cu el, nu cu alții. Şi el mă punea, pentru că avea de gând să organizeze nişte cursuri de misticism la Govora, mă trimitea: „Du-te acolo, faci rost de toate camerele, să fie curate, spoite, curățate, pături, mâncare, tot ce trebuie să facă". Şi eu făceam ca cel puțin două săptămâni să aibă toți ce le trebuie.

Poate fi înviat Rugul Aprins în ziua de azi?

Adică reactivat? Nici vorbă!

Măcar ca idee?

Nici vorbă! Eu am studiat foarte multe. Herodot şi toți istoricii antici care au vorbit despre geți şi daci, în scrierile lor. Şi toți istoricii spun cam aşa: „Dacă geții sau

dacii ar fi fost uniți, niciun Alexandru Macedon, niciun Cezar, niciun împărat persan nu ar fi putut să-i biruiască". Şi eu cu asta dovedesc că suntem descendenții lor, că nici românii nu se pot uni trei sau patru pentru credință sau pentru autohtonie sau pentru o idee românească sau creştină. Nu-i cea mai bună dovadă că suntem descendenții lor? Eu am înființat... nu ştiu dacă ştiți asta, că am şi eu un copil din flori. Se cheamă Aşezământul Studențesc Sfântul Apostol Andrei. Apostolul Andrei i-a încreştinat pe daci. Şi Sfântul Apostol Pavel spune: „Creştinii au mulți învățători, dar părinte e numai acela care te duce la botez, la Hristos". Deci, părintele românilor trebuie să fie Apostolul Andrei, nu alții. Şi când i-am spus fraza patriarhului Teoctist: „Uite ce spune Sfântul Apostol Pavel, şi noi, în tot Bucureştiul – care are două sute de biserici – nu avem niciuna cu hramul celuia care i-a încreştinat pe strămoşii noştri", atunci Teoctist a spus: „Lasă, că la Biserica Neamului am să pun ca hram Sfântul Apostol Andrei".

Erau oameni deosebiți la Rugul Aprins, Vasile Voiculescu, părintele Arsenie Papacioc...

Am stat chiar cu el în celulă, cu Voiculescu.

Părintele Dumitru Stăniloae, părintele Sofian, părintele Ghiuş, părintele Petroniu...

Părintele Petroniu era cel mai serios dintre toți călugării de la Antim, adică cel mai evlavios şi cel mai smerit.

Acum e la Prodromu.

La Prodromu... şi acolo e cel mai bun. Numai că acuma n-aude.

Mai era Alexandru Elian, eminescolog. Şi părintele Arsenie Papacioc, care acum este la Techirghiol.

Da... noi de trei ori ne-am întâlnit în puşcărie, în aceeaşi celulă.

Părintele Felix Dubneac...

Da, acuma şi Roman Braga şi Felix Dubneac sunt în America, acolo fac slujbe la o biserică.

Alexandru Mironescu...

Da, mare profesor universitar.

Andrei Scrima...

Andrei Scrima... nu-s de aceeaşi părere cu dumneavoastră. Părintele Daniil, adică Sandu Tudor, îi spunea *Sinkliticos*. Sinclitic înseamnă adică... ca şi domnu' Goe, ca şi orice alintat, care crede că dacă e pur sânge nu se amestecă cu ţăranul, cu opincarul. Şi, aflând de el regele Indiei, a făcut o vizită la preşedintele ţării şi l-a cerut pe el. Şi atunci nu s-au putut opune, dacă regele Indiei a cerut pe cineva preşedintelui.

[E vorba de vizita vicepreşedintelui Sarvepalli Radhakrishnan în România, din anul 1956...]

L-a luat la el, l-a luat la universităţile cele mai mari, budiste, şi el, fiind alintat ca domnu' Goe, s-a lăsat influenţat de budism... De câte ori venea la Antim, eu i-am spus: „Dacă cunoşti bine budismul, scrie o carte în care să faci comparaţie între concepţia budistă şi creştinism". Totdeauna m-a amânat, mi-a dat să apelez la alţii, el n-a vrut să facă. El se împărtăşea fără spovedanie. Ajunsese să facă tot fără să [ia binecuvântare]... Măcar, dacă n-are încredere într-un duhovnic, să meargă la altul, sau să-i spună părintelui Sofian, sau să ceară părerea sau sfatul... Nu! El n-avea nevoie de nimeni mai mare ca el. Şi a mai făcut ceva. I-a scris într-un ziar pe toţi cei de la Rugul Aprins, numele şi prenumele şi strada şi numărul, aşa că securiştii, după ziarul acela, ne-au luat pe toţi şi ne-au arestat. Mă iertaţi, a trebuit să vă spun adevărul. Eu nu

spun că a fost cu rea intenție la el, dar naivitatea înaintea lui Dumnezeu e îngăduită numai copilaşilor. Ceilalți se cheamă că vând şi pârăsc. Aşa spune aici, în carte: că „vă vor vinde...” Adică frații voştri creştini vă vor vinde pe cei care vă afişați că purtați cruce, aveți icoane, vă rugați şi nu faceți totul în taină, cum vrea Dumnezeu, adică numai în duh şi-n adevăr.

Părinte, când ați fost arestat, de ce ați fost acuzat?

Ei, faptul că ne rugam pentru binele creştinismului l-au clasificat, după codul lor penal, ca *activitate intensă contra clasei muncitoare.* Am fost arestat la Căldăruşani, într-un chip puțin mai romantic. Părintele stareț de acolo mi-a spus: „Părinte Adrian, eu trebuie să merg cu şareta până la Moara Vlăsiei – primul sat de la Căldăruşani, cel mai apropiat; înainte se numea Codrul Vlăsiei. Acuma-i spune Moara Săracă. Înainte era Codrul Vlăsiei, unde veneau haiducii şi luptau împotriva fanarioților. Când prindeau un boier fanariot, cu caleaşca, cu bani, îi luau banii şi-i dădeau la săracii români – ați auzit, nu? Nu luau pentru ei. Între haiduci, cel mai celebru a fost cel de la Caracal, Iancu Jianu. Dar el era boier. Deci, el nu fura de la fanarioți pentru el, că el avea bani şi moşie, el fura ca să dea la săraci, ani de zile, nu o singură dată! Deci, el avea oamenii lui, care-i spuneau: „Uite, acuma a pornit de undeva o caleaşcă, un poştalion cu atâția cai, un fanariot” – şi el ieşea acolo înainte şi îi lua banii şi dădea pe urmă la săraci. Nu la aceiaşi săraci. Ştiți cumva o întâmplare de-a lui? Cu vaca?

Nu!

Pot să vă spun. Unui țăran i se spune câtă dajdie trebuie să dea, că s-a pus de fanarioți dajdie şi pe fumărit, şi pe oierit, adică ei spuneau că atâta era porunca fanariotului, mai ales a boierului, a voievodului fanariot,

dacă tu aveai şapte oi, el spunea să dai dajdie zece oi, lâna. Câte hornuri ai la casă, pe fumărit – impozit! El spunea odată că vedea de aici câte hornuri ai, pe urmă de acolo...

Vedea mai multe!

Păi, trebuia... ce însemna vameş? El plătea dajdia pentru alții, dar pe urmă lua de la acela mai mult, nu? El, săracul, degeaba să facă pe vameşul? Să nu câştige şi el? Şi un țăran primeşte poruncă să dea atâta, or, el n-are. Şi atunci, singura soluție pe care o avea el la gospodărie era să-şi vândă vaca. Merge cu vaca prin pădure şi-l întâlneşte Iancu Jianu. „Unde mergi?" „La târg!" „Dar ce vrei să faci?" „Să vând vaca." „Dar de ce-o vinzi? N-ai copii?" „Ba am copii, am atâția, şi eu, şi nevasta..." „Şi de ce o vinzi?" „Păi, uite ce mi-au spus fanarioții!" Şi atunci, Iancu Jianu zice: „Ia piteşte vaca mai încolo, după un tufiş!" A stat el acolo şi, deodată, când vine un rădvan cu un fanariot, opreşte caleaşca, îi ia banii, pe el îl trimite mai departe fără bani, fără pungă, şi pe urmă dă banii la sărac: „Du vaca înapoi acasă, la copii!" Ca să ştie toți!

Ați fost arestat într-un mod mai deosebit, spuneați...

Da. Părintele stareț zice: „Mie mi-e urât să merg singur cu cabrioleta la Moara săracă, vino şi – cum se spunea între noi – cuvioşia ta!" Bine... Mă urc şi eu lângă el, el mână calul şi, după ce facem un kilometru de la mănăstire spre sat – numai un kilometru! –, ajungem la şosea. Eu mă urc în şaretă, merg cu părintele un kilometru şi ceva, ajung la şosea, şi acolo era o dubă. Ştiți ce înseamnă dubă, nu? O maşină care n-are geamuri, totul e negru. Şi domnii securişti spun: „Să trăieşti, tovarăşe colonel! Bine că ni l-ai adus!" – pentru că pentru ei era penibil să vină în mănăstire, să mă aresteze în mănăstire, să audă toți că au venit securiştii şi au arestat un călugăr sau ieromonah. Nu era mai bine că mă duce plocon?

Deci, starețul era colonel?

Da, dar până atunci n-am ştiut nici că e colonel, nici că la Moara Săracă la şosea era duba pentru puşcăriaşi. El, acuma, datorită faptului că a fost colonel, a ajuns episcop.

Cum îl chema, părinte?

Aaaaa! Dacă-mi aduci buletin că eşti de la securitate, îți spun. Am destule de astea în chilie, care înregistrează...

V-au bătut foarte tare în închisoare, părinte? Ați fost bătut de multe ori?

Da. Odată eram dus de la Suceava la Jilava. Închisoarea din Suceava e foarte aproape de mănăstirea de acolo... Nu Sfântul Ioan, este altă mănăstire acolo. Şi văd că intră într-o zi un securist în celulă. N-a trecut nicio secundă de când a intrat, întâi mi-a dat cu bâta în cap, pe urmă a început cu picioarele să-mi dea în burtă, şi mai jos de burtă. M-a trântit jos, şi a început să dea cu toată setea, să mă distrugă. Eu m-am uitat, probabil, nu speriat, ci mai mult ciudat, la el... El: „Ce te uiți aşa la mine?” Zic: „Ați auzit că am făcut eu aşa ceva cu altul şi vreți să vă răzbunați? Sunt de acord. Dar, dacă nu ştii cine sunt, ce-am făcut, de ce dai cu atâta sete, cu atâta cruzime?” Şi el îmi spune: „Ce crezi, că eu n-am conştiință?” În loc de „of” şi „au”, am început să râd. „Ai conştiință!” Or, ei nici n-aveau altă metodă.

Am mai citit cărți despre cum a fost în închisoare. Şi eu nu înțeleg cum au rezistat acolo... Ştiu că mulți au cedat, sub tortură. Cum se poate rezista în astfel de condiții?

Chiar mulți preoți, la Aiud, s-au dezis, au spus: „Noi am făcut pentru salariu, am propovăduit Evanghelia, nu credem în Dumnezeu!”

Dumneavoastră cum ați rezistat, părinte?

Nu ştiu, n-am rezistat eu. Nu ştiu. Nu vă pot răspunde. Nu e constituția fizică care a rezistat. În antichitate şi-n vremurile vechi, când o armată biruia pe alta, scotea amândoi ochii la toți, numai unuia îi scotea un singur ochi, să meargă acasă, să spună ce-au pățit ceilalți, ca să nu se mai opună țara la duşmanul respectiv. Părintele Daniil [Sandu Tudor] a fost bătut până ce l-au omorât şi l-au aruncat la groapa cu gunoi. Or, Dumnezeu vrea ca unul să nu moară, să spună la alții ce s-a întâmplat. Nu e rezistența mea. Eu n-am ştiut că o să-mi dea atâția ani Dumnezeu, nici n-am cerut.

Atunci când vă aruncau cruciulița la gunoi...

Da, o aruncau mereu în coşul cu gunoi. Şi eu de şapte ori m-am dus şi am luat-o. Ei îmi dădeau şi peste mână, peste toate, eu nu mă lăsam. Şi i-am obosit eu pe ei.

Şi v-au lăsat-o, până la urmă?

Mi-au lăsat-o.

Unde era asta? La care închisoare?

La Aiud.

Acolo a fost cea mai cruntă închisoare? La Aiud?

Nu. Cea mai cruntă a fost la Piteşti, unde tot doi jidovi, Nikolski, general, şi încă un colonel jidan, i-au pus să se omoare ei între ei.

Ați fost la Piteşti?

Nu. M-ați întrebat care a fost cea mai cruntă închisoare.

Dar care a fost cea mai rea în care ați fost închis sfinția voastră?

Aiudul. Şi la Poarta Albă, la Ostrov, Dunăre - Marea Neagră, când s-a făcut canalul acela... Ne-a trimis să facem noi canalul. Şi acolo au murit foarte mulți.

Şi cum se purtau cu dumneavoastră? Cu deținuții?

Simplu! De exemplu, dacă nu le convenea ceva, iarna, când era gerul mai mare, mă puneau într-o carceră afară, o carceră de lemn, afară, nu era în clădire, în baraca unde erau deținuții. Îmi spuneau să mă dezbrac şi turnau apă rece pe mine. Dacă aş fi fost de tot gol, poate că nu era aşa rău, dar, fiind puțin îmbrăcat, apa aceea îngheța pe mine. Şi odată mi-au înghețat mâinile, a căzut şi pielea, şi sub piele, încât se vedeau şi vinele, şi oasele. Am fost pe urmă, după ieşirea din puşcărie, la mulți dermatologi, şi la Deva şi la multe spitale, la dermatologie, să-mi refac pielea. Şi foarte greu s-a refăcut, după mulți, mulți ani.

La Gherla ați fost?

Nu. Am fost la Jilava şase ani, la Braşov un an, la Făgăraş trei ani, şi la Aiud, din '58 până-n '64 în august sau septembrie, aşa ceva.

Şi la Canal?

La Canal cred că un an şi jumate. La Canal eram pus să încarc nişte vagoane cu prundiş, şi alte munci. Acolo au murit, pot să spun, mai mulți ca la Aiud, mai mulți deținuți. Acolo erau trei barăci mari numai cu preoți. Aşa de mulți preoți!

În ce perioadă ați fost la Canal?

'62-'63-'64, atunci. Ultimii ani. A fost decretul acela din '64 al lui Ceauşescu, care ne-a scos din puşcărie.

Ați fost arestat de mai multe ori, întâi în 1945. În '45 ați fost arestat prima oară, un an de zile, după aceea în '50. Prima oară ați fost la Ialomița. Şi ați înființat o celulă, un cuib legionar la Suceava, cu colegii de la Teologie.

Asta-i altceva.

Cuibul „Reînvierea”, parcă...

Da, s-a înființat. Dar aceia au fost duşi tot la Aiud, dar s-au lepădat. Unul era chiar din Bosanci.

Până la urmă ați fost condamnat printr-o înscenare. A fost o înscenare acel proces.

Nu e nici prima, nici ultima. Acuma ştiți ce scriu doi jidani despre mine? Ei sunt istorici la Academia Română. Şi cartea se cheamă aşa: *Ce-a suferit Biserica Ortodoxă în timpul comunismului.* [Lucian] Turcescu şi încă unul, am aici cartea scrisă de ei. Ei spun că eu am fost arestat la Suceava şi la Fălticeni pentru atrocitățile pe care le-am făcut împotriva evreilor când s-a retras armata română de pe front şi evreii au întâmpinat-o cu grenade, cu sticle, cu benzină aprinsă şi cu altele, şi că eu i-am chinuit atunci pe evrei. Eu atunci eram demult în mănăstire, nu eram pe front, nici nu m-am retras cu ceilalți de pe front. Adevărul nu e ce scriu ei. Şi le-am răspuns aşa: noi am avut un cărturar mare în Moldova, pe Grigore Ureche, cronicarul, care a spus: „Prieten mi-e Platon, prieten mi-e Aristotel, dar cel mai mare prieten trebuie să fie pentru un istoric, oricare istoric din lume, Adevărul – Adevărul cu A, adică Dumnezeu”. Or, ăştia fac cea mai mare minciună şi spun că şi părintele Sofian, şi părintele Benedict, şi toți ăştia au fost legionăroi, legionăroi, legionăroi. Că au chinuit, că au făcut cutare atrocități împotriva evreilor, împotriva tuturor. Părintele Benedict n-ar fi lovit un țânțar – Doamne, fereşte! Dacă-l pişca un țânțar, el nu-l atingea. Sau o muscă. Şi ei spun c-a fost criminal!

Cu securiştii care v-au bătut în închisoare v-ați mai întâlnit pe urmă?

Nu! Nici nu m-a interesat. Unul, Blehan, fecior de cantor din Iaşi, mi-a spus: „Ce crezi, că eu n-am conştiință?” În durerea cea mare, când trebuia să gem, să oftez, eu am râs: conştiință!

Da, pentru că el învățase în şcolile lui că altceva înseamnă conştiință. Ați făcut un recurs în anulare împotriva sentinței şi ați fost achitat.

Da, pentru că eu, când am fost predat de către starețul meu la duba neagră, la Aiud, m-au condamnat la 20 de ani de temniță grea, muncă silnică pentru activitate intensă, iar la Jilava, când am fost ridicat de curtea militară, mai mulți judecători militari m-au achitat cu unanimitate de voturi, cu sentința cea mai favorabilă. Nici măcar nu s-au mutat în camera de deliberare, m-au achitat de pe scaun. Această sentință şi acuma o am la mine. Achitare cu unanimitate de voturi de pe scaun. Şi eu atunci, la Aiud, când am fost condamnat la 20 de ani, am făcut recurs – că nu se pot da două pedepse pentru acelaşi fapt şi să fie atât de diferite. Aşa spune toată legea, încă de pe timpul romanilor. Or, latinii spun: *non bis in idem*, nu se pot da două sentințe pentru acelaşi fapt, pedepse diferite, nu? Şi aveam şi dovezi că n-am mai făcut nicio activitate. Unde era s-o fac? La maici, la mănăstire? Sau unde, în biserică? În închisoare am făcut sau unde? Dacă eu am fost arestat una după alta, nu? Unde era să fac această activitate? Dar procurorul a spus: „Nu, se respinge cererea de recurs şi i se va aplica pedeapsa cea mai grea”. Eu am fost condamnat pentru două fapte, cea mai grea era asta de douăzeci de ani muncă silnică. Adică nu numai că nu mi-a dat voie să fac recurs, ci a aplicat pedeapsa cea mai grea, fără drept de recurs. Şi acuma am o sentință nouă, similară. Bine, nu contează. Chiar râd părinții de aici: „De ce mai crezi că o să se facă dreptate? La ce mai spui că faci recurs? Ştii precis că n-o să-ți facă nimeni dreptate!”

Acum zece ani, în ’96, ați fost achitat de 37 de judecători. Tribunalul militar a dat o sentință de achitare...

Curtea supremă!

Dar doi dintre judecători au avut o opinie diferită de ceilalți.

Doi, doi! Nu împotriva sentinței, ci altă motivare.

Altă încadrare, la alt punct.

Altă încadrare, da. N-are valoare. Nicio judecătorie n-a avut în vedere acest lucru.

Dar sentința de achitare e valabilă, ați fost reabilitat.

Păi, reabilitat. Dar terenul pe care l-am cumpărat eu, când mi-a trimis tata bani, ca să-mi fac casă cu pomi, cu tot ce-am vrut eu, mi s-a luat şi nu se mai dă...

Cu cei din alte loturi v-ați întâlnit în închisoare? Pe Nicu Steinhardt, pe părintele Steinhardt, l-ați cunoscut?

Pe el nu l-am cunoscut.

Nici pe Valeriu Gafencu?

Ba da. L-am cunoscut şi pe [pastorul Richard] Wurmbrandt şi, spre deosebire de toți care l-au cunoscut, eu mi-am dat seama că-i şarlatan. Spre deosebire de toți ceilalți, eu am afirmat şi am dovedit şi la toți ceilalți: e viclean şi şarlatan!

Ştiți că era să iasă pe locul întâi, dintre cei mai mari români?

El, când suferea cu plămânii, ceilalți, deşi nici ei n-aveau mâncare să supraviețuiască, i-au dat lui. El a spus: „Prima dată când ies din puşcărie, am să mă botez ortodox!” – a spus-o numai de formă. Pe urmă, ştiți ce a declarat el? Dacă eu sunt evreu şi puteam să primesc pachete câte vreau de la JOINT [sistemul mondial de

ajutorare a evreilor], de ce să iau eu de la un legionar mâncare? Vedeţi ce fals?

Şi pe Valeriu Gafencu cum l-aţi cunoscut?

L-am cunoscut, dar am stat foarte puţin lângă el. Pe cine am admirat eu cel mai mult dintre toţi puşcăriaşii a fost un ţăran, Ilie Imbrescu, din comuna Socetu, de aici, aproape, lângă Roşiorii de Vede. Pentru că, orice i-ar fi făcut, ori îl băteau, ori îl omorau, el niciodată nu şi-a schimbat poziţia lui de creştin şi român. Român, român! Cea mai mare pildă de statornicie. Mântuitorul a spus aşa: „Ce-aţi ieşit să vedeţi în pustie, la Ioan Botezătorul? O trestie bătută de vânt? Nu! Un stâlp care, orice-ai face împotriva lui, nu se mişcă şi nu se schimbă".

L-aţi cunoscut pe Mircea Vulcănescu?

Nu. Adică ştiam de el, dar n-am stat în aceeaşi celulă.

Mai vorbiţi-ne despre Rugul Aprins, părinte...

În primul rând, rugul aprins arde şi nu mistuieşte, adică cine se aprinde cu rugăciunea către Dumnezeu, trupul lui, sufletul lui rămâne aprins, nu numai că nu se preface în cenuşă, cum se preface şi lemnul şi cărbunele şi huila şi toate se prefac în cenuşă, şi chiar şi tămâia se preface în cenuşă. De ce? Pentru că la tămâie sunt două părţi. Tămâia când e aprinsă o parte se face cenuşă, o parte mireasmă. Mireasma se ridică la altarul cel mai de sus al lui Dumnezeu – mireasma duhovnicească, nu? Iar cenuşa rămâne în fundul cădelniţei. De aceea, la un creştin, ca să ajungă sus, ajunge numai mireasma duhovnicească, iar restul înseamnă smerenie. Adică un creştin, când se roagă, are nevoie şi de partea de smerenie, şi de partea de nădejde, care ajunge la altarul cel mai de sus, pe care Îl are Dumnezeu în cer. Nădejdea te duce cel mai sus, iar smerenia te lasă cel mai jos. Maica Domnului, când

cântăm în cinstea ei, cântăm: *Dumnezeu a căutat spre smerenia roabei Sale*. Saul, care-L prigonise pe Hristos, a devenit foarte smerit amintindu-şi mereu cât L-a prigonit pe Hristos şi pe toţi creştinii. Şi, având el această smerenie, Dumnezeu, în trup sau în afară de trup, l-a ridicat până la al treilea cer. Deci, Dumnezeu numai pe cei smeriţi îi înalţă. Din cele zece fecioare din pilda Mântuitorului, numai cinci erau milostive şi smerite. Celelalte au bătut la uşă după ce Mântuitorul a intrat cu cele smerite în cămara de nuntă: „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă!” Aşa fac doamnele, domnişoarele care nu-s smerite: „Şi eu sunt fecioară!” Şi Mântuitorul spune: „Nu vă cunosc pe voi! Plecaţi de aici!” Pentru că numai pe cele smerite şi milostive le-a luat Dumnezeu în cămara de nuntă. Numai cei smeriţi pot deveni mireasa lui Hristos.

Rugul Aprins simbolizează focul sufletesc lăuntric, duhovnicesc, care e mai puternic decât orice foc material, dar nu mistuie, nu te distruge pe tine, ci te înviorează... Cum spune Proorocul David: „Înnoi-se-vor ca ale vulturului tinereţile tale”, atunci când te rogi la Dumnezeu. Şi părintele Daniil [Sandu Tudor] şi toţi care au participat la *Rugul Aprins* asta au vrut: să revigoreze legătura creştinului din timpul marxismului cu Dumnezeu, să întinerească toţi prin rugăciune, să prindă puteri mai mari.

De Ivan Kulâghin aţi auzit? De la Optina?

Da. Şi nu numai că am auzit, ci l-am şi văzut, am şi vorbit cu el. El a fost arestat şi trebuia omorât de comunişti. El era duhovnicul nu numai al credincioşilor care erau omorâţi în puşcărie, ci şi duhovnicul preoţilor, călugărilor şi chiar al mitropoliţilor. Aşa era de bun duhovnic, încât mitropoliţii se spovedeau la el. El l-a convins pe un paznic de închisoare, pe un gardian, că se va ruga toată viaţa lui pentru el dacă-i facilitează o fugă, şi

acela i-a facilitat-o. El auzise de la alții că-n Munții Carpați sunt nişte sihaştri care se roagă pentru pravoslavnicii din Rusia, care sunt chinuiți de către comunişti. Şi el a vrut să ajungă la aceşti sihaştri, de aceea a fugit din Rusia în România. Şi a umblat pe la diferite sihăstrii, şi metoace, şi astea, care-s mai departe de mănăstiri, nu? Aproape toate mănăstirile mari au un schit mai sus, şi Tismana, şi oricare, nu? A umblat, a umblat, a umblat şi n-a găsit chiar ce i s-a spus. Şi atunci a venit la Cernica, de la Cernica a auzit de Antim, a venit la Antim şi a aflat aici de părintele Gheorghe Roşca, care era basarabean, şi de alți preoți şi duhovnici care păstrau foarte bine şi Ortodoxia, şi duhovnicia, adică şi pentru credincioşii care veneau la spovadă. Aflând comuniştii ce face el, l-au pârât la comandamentul sovietic din Constanța. Atunci aveam comandament sovietic la Constanța, cum avem acum comandament american la Constanța, nu? Şi atunci, ei l-au arestat de la Antim, l-au judecat la tribunalul lor militar ca spion, l-au condamnat la moarte, şi l-au trimis în Siberia până ce se va face executarea. Adică i-au dat un răgaz să facă contestație. El a trimis odată pe cineva din Constanța la Antim, ca să-i dăm un cojoc, ştia că are să meargă în Siberia. De atunci, nu mai ştiu nimic despre el. Nu mai avem niciun semn de la el. Şi de la Putna au arestat nişte călugări şi i-au dus în Siberia, şi nu s-au mai întors nici după 30 de ani.

El a adus la Antim tradiția isihastă de la Optina, a lui Paisie Velicikovski?

Nu, nu! Paisie Velicikovski era al nostru, Paisie Velicikovski n-a adus rânduiala părinților din Rusia, el a făcut aici rânduiala mai deosebită, Paisie.

Dar ce influență a avut Ivan Kulâghin asupra Rugului Aprins?

Mare! Pentru că noi, când am aflat câți au fost omorâți în închisorile rusești, nu ne-am întărit? Ba da! Și el era un exemplu, deși el trebuia omorât, dar a riscat totul ca să fugă de acolo, dintr-o închisoare, să fie urmărit atâta, și la urmă iarăși prins și condamnat la moarte. Pentru noi, asta nu era exemplu?

Cu părintele Sofian ați fost în celulă?

Nu.

Nici cu părintele Stăniloae?

Cu părintele Stăniloae am fost. Cel mai mult am stat cu Vasile Voiculescu, poetul, împreună.

Ce fel de om era Vasile Voiculescu?

Nu numai smerit, modest, dar de-o blândețe serafică. De-o bunătate și o blândețe serafică. Odată, niște caralii – ăia erau securiștii care ne păzeau – l-au pus să ducă un butoi mare, or, el era slab, firav, nu putea. Și i-au spus: „Dacă nu poți să muncești, n-ai dreptul nici să mănânci". Și l-au oprit să i se dea mâncare de la bucătărie. Și așa, cu mâncarea aceea, mulți au murit de foame. Nici aceea n-au vrut să i-o dea. Și atunci noi, vreo câțiva de lângă el, am vrut să-i dăm din pâinea noastră – pâinea era cel mai consistent aliment, dar era atât de subțire, că noi spuneam, nu știu dacă în glumă sau în serios, că se vede prin ea. Adică o felie de pâine cât palma era de trei ori mai subțire decât degetul. Și noi rupeam dintr-a noastră, câțiva, trei, patru, cinci, șase, ca să-i dăm lui. El nu voia și eu l-am forțat: „Asta e sinucidere. Dacă nu primești, faci un păcat mai mare!" Și până la urmă, a primit.

Pe părintele Mina Dobzeu l-ați întâlnit, părinte?

L-am cunoscut.

Dar pe Valeriu Gafencu?

N-am stat cu el, dar mereu primeam știri prin perete, știți cum aveam, telegrafie fără fir la pereți, știam morse...

Deci, comunicați cu ceilalți...

Da, comunicam.

Şi cum era Valeriu Gafencu?

Nu era numai el! De el s-a vorbit mai mult, dar erau mulți de ăştia. V-am spus că eu am stat cu un țăran de lângă Roşiorii de Vede, din satul Socetu, pe care l-am admirat mai mult decât pe Gafencu şi pe toți. Ăsta era țăran simplu, dar atât de altruist şi atât de hotărât, de statornic, orice îi făceau, ori îl băteau să-l omoare, orice, el nu-şi schimba atitudinea deloc, niciodată.

Dar Arsenie Papacioc?

Cu el de trei ori am fost împreună în închisoare.

Şi cum era părintele?

El era mai... Hai să vă spun şi asta, deşi n-aş fi vrut. Mişcarea Legionară ştiți de cine a fost înființată, nu?

[Corneliu] Zelea Codreanu.

Da. Şi v-am spus că el ne-a tâlcuit de ce-a făcut-o: a făcut-o pentru apărarea Ortodoxiei. El nu era antisemit niciodată, niciodată, nici o secundă în viața lui! Dar, între legionari, mai ales după moartea lui Codreanu, s-au ivit alții, care nu erau de acord cu Zelea Codreanu. Mai ales când a venit Horia Sima la conducere, s-au ivit şi antisemiți. Când eram eu elev la Cernăuți şi student la Cernăuți şi la Drept şi la Teologie, antisemiți erau foarte puțini studenți, numai cei ai lui A.C. Cuza. A.C. Cuza ştiți cine era, da? Un profesor universitar care, fiind descendent din familia Cuza, era un fel de reacție la francmasonul care a fost domnitor – şi care a secularizat averea mănăstirească! Şi fiindcă acela, în Franța, a absolvit academia cea mai mare, Moulin Rouge – deci, nu era numai cel mai mare bețiv şi destrăbălat, curvar, şi tot antihrist, anti, anti, antihrist –, de aceea l-au ales francmasonii domnitor. Şi atunci el, făcând parte din

familia Cuza, a vrut să facă ceva împotriva francmasoneriei şi a ateilor. Şi el a dat la tineri zvastica. Nimeni n-a vrut zvastica, nici legionarii, nici alt partid din țara noastră, numai A.C. Cuza. De aia a avut foarte puțini partizani, câțiva de unde era el profesor universitar. Fiind mulți legionari în puşcărie, foarte puțini erau antisemiți, foarte puțini. Abia târziu, după revolta aceea a lui Horia Sima împotriva lui Antonescu, s-au ivit antisemiți. Până atunci nu erau.

Ce încercări mai deosebite ați avut în viață?

Eram funcționar. Nu puteam să rezist ca avocat. Şi o comisie a oraşului – era emblema lui Antonescu – va să zică: preşedintele de tribunal, preşedintele administrației financiare, directorul băncii naționale, primarul oraşului, un medic, iarăşi cineva de la inspectorat, erau într-o comisie a aşa-zisului patronaj – să vândă lucrurile statului şi banii pe care-i încasau trebuia depuşi la bancă, nu? Eu eram secretarul acestei comisii. Ei au spus: „Noi n-avem casier. Secretarul să ducă banii la bancă!” Dar banii erau foarte mulți, vreo şase geamantane mari, pline cu bancnote apăsate. O sumă enormă! Şi eu, după ce mi-au spus asta, era cam târziu, imediat am luat un taxi, am pus şase geamantane în taxi, m-am dus la bancă. Şi ce-mi spune casierul? „Dumneata îți bați joc de mine? Cum pot eu să număr asta până seara? Vino mâine dimineață, dar în zori, de cu noapte să vii, ca să pot eu să număr toți banii ăştia!” Simplu! M-am dus la hotel, era peste drum de primărie, şi toate camerele la etajele I, II, III erau ocupate. Pe mine m-au pus la cucurigu, la mansardă, sus de tot. Am dus şi geamantanele şi mi-am dus şi lucrurile mele personale acolo... Altă dată, mai mergeam şi eu la o bere sau ceva, nu? Acuma, cum să merg, dacă geamantanele mă țin lângă ele, m-au arestat lângă ele? Şi atunci, am încuiat uşa la

cameră şi m-am culcat, ce să fac, nu? Deodată, aud noaptea – eu am dormit bine până în noapte, nu? – zgomot mare prin tot hotelul. Ce se întâmplase? Eram la hotelul ăsta trimis, dar el avea, în podul hotelului, şi nişte obiecte aruncate de comisia asta. Dar în aceste obiecte erau şi lucruri pe care hoții puteau să le folosească, să le vândă: plăpumi, perne, pături, pentru că primăria nu avea loc destul la ea, l-a rugat pe directorul hotelului, pe proprietarul hotelului, să le pună în podul lui. El le-a pus şi le-a încuiat, dar hoții, probabil, ştiau şi iarba fiarelor, ca să descuie. Şi au descuiat şi au început să fure. Şi, pentru că era noapte şi podul nu avea becuri electrice, ei, săracii, au aprins ce-au avut. Aprinzând ce-au avut şi cotrobăind după ce-i bun de vânzare şi ce-i bun de furat, lumânărica şi ce mai aveau ei aprins s-a atins de aceste pături şi au luat foc. Şi, luând foc hotelul, fugim toți pe trepte... Când fug toți, n-ai loc pe uşă – ştiți ce s-a întâmplat la Costeşti, nu? Spune românul: „Să trăieşti ca popa de la Costeşti!”, că el a ars în biserică atunci. N-au putut ieşi credincioşii, toți s-au înghesuit, nu dădeau voie să iasă un copil sau un bătrân, toți s-au dus la uşă, uşa, din cauza înghesuielii, s-a închis, şi el le-a spus: „Oameni buni, ardeți aici, dacă nu ieşiți... Eu nu ies, până ce nu ieşiți toți!” Ei n-au vrut să creadă, până ce s-au hotărât, până ce au ieşit, popa a rămas acolo şi a ars. De aceea spune: „Să trăieşti ca popa de la Costeşti!” Aşa s-a întâmplat şi aici. N-au putut să iasă, unele femei s-au aruncat pe fereastră, nu de la etajul cinci sau şase, ci de la etajul întâi şi doi, n-au pățit mortal nimic, dar au fost fracturi şi alte lucruri. Iar eu, ce-am făcut? Când mi-am dat seama că e plin de fum şi de toate, de foc, am luat cearceaful de pe pat de la hotel, l-am pus pe duşumele, şi am răsturnat geamantanele pe cearceaf. Şi din el am făcut aşa, un fel de sac... am luat şi fața de plapumă,

am avut două boccele, cum mi-aducea bunica bomboane şi turtă dulce, douăzeci de bocceluțe. Şi am ieşit cu ele. Norocul meu a fost că la uşă tocmai intra un prieten de-al meu, să vadă ce-i cu hotelul. Şi când m-a văzut, că eu nici n-aveam haine pe mine, aşa am ieşit, cum eram în pat, în pijamale, nu era mare scofală. I-am dat lui cele două boccele şi eu am revenit ca să iau lucrurile de preț. Aveam câteva obiecte la care țineam foarte mult, mai ales o icoană de la Ierusalim, nişte sfeşnice despre care specialiştii mi-au spus că sunt de patru secole. Mai aveam nişte lucruri aşa, deosebite, m-am urcat şi trebuia să le salvez, şi din lucrurile mele, nu numai banii. N-am putut să mai ajung în camera aceea. Era atât de des fumul, atât de mult, că n-am putut să mai ajung. Atunci am ieşit şi m-am dus la primărie să dorm în camera oficială, nu? Când am ajuns în camera oficială, după vreun ceas sau două, sună telefonul în camera oficială. Iau receptorul. Zice: „Dumneata eşti de la primărie?” Zic: „Nu chiar de la primărie, dar sunt în primărie.” „Cine eşti?” „Făgețeanu sunt.” „Păi, pe dumneata te caut! Eu sunt chestorul poliției. Am auzit că dumneata trebuia să dai toți banii la bancă şi, în loc să dai banii la bancă, i-ai dus la hotel. De la hotel, i-ai dus în altă parte, ai dat foc la hotel, ca să scapi cu banii.” Râdeți, dar aşa a fost! Eu n-am răspuns că nu-i adevărat. Zic: „Bine, atunci veniți, dacă vreți să mă arestați, veniți aici!” Când au venit, i-am arătat bocceluțele cu bani şi el şi-a cerut scuze şi a spus: „Bine”. Dar eu, dacă nu luam banii, şi dacă nu coboram a doua oară de acolo, de la etajul la care eram, şi nu puteam să sar ca cucoanele acelea care şi-au fracturat mâinile, aş fi murit, nu?

Da...

Când eram la Fălticeni a venit un doctor în drept de la Cluj, şi m-am bucurat foarte mult, că zic: „Acuma nu mai sunt singurul care lupt împotriva corupției, a venit şi tânărul ăsta cult, din Cluj”. Se numea Iorga Gheorghe. Şi i-am spus: „Mă bucur că ai venit, că de acuma înainte nu mai permitem la subalternii noştri să ia bani de la prăvălii şi de la toți!” El a spus: „Bine, bine! Să nu ia!” La un moment dat, şeful poliției pleacă din Fălticeni la Bacău, fusese numit chestor. Şi el, fiind secretarul poliției, trebuia să predea altuia inventarul. Din inventar, afară de birouri, scaune şi tot ce avea poliția, făcea parte şi o birjă, şi hamuri – cele mai frumoase din Fălticeni. Noi i-am obligat pe cei care erau cu birjele, cei care duceau la gară sau unde duceau, i-am obligat ca în fiecare zi să stea două birje la poliție, când e un incendiu sau ceva în oraş, noi nu aveam maşină. Atunci poliția nu primea bani de la minister, să aibă, să fie dotate. V-am spus, şi salariile lor nu erau mari, pentru că ştiau că iau bacşiş. Şi atunci, domnul Iorga ce a făcut? Pentru că şeful poliției a plecat la Bacău, ca şi chestor, şi celălalt venea din Buzău, ca să fie şeful poliției la Fălticeni, zice: „Eu, acuma, nu-i mai dau la şeful ăsta hamurile şi birja, pentru că nu-i trecut în inventar”. Ăsta era cadoul birjarilor. Nu făcea parte din inventarul poliției. Şi atunci i-am spus aşa: „Domnu’ Iorga, la început ai spus că eşti de acord cu mine, să terminăm cu corupția, nu? Acum, avem de făcut asta. Şi Vlad Țepeş îi trăgea în țeapă pe cei care trădau. Eu nu te trag în țeapă. Eu te arestez!” Aşa am făcut: am pus hamurile pe spatele lui şi l-am purtat prin oraş ca pe un hoț. El m-a reclamat la Inspectoratul din Iaşi. Inspectoratul din Iaşi a spus: „Pentru că l-ai arestat fără mandat de arestare de la procuror, ai călcat o lege. A doua, l-ai arestat pe superiorul tău. A treia, te-ai comportat aşa. Ai să

suporți consecințele”. Care au fost consecințele? L-au făcut pe el şef, pe urmă, şi el m-a trimis pe mine în lagăr la Slobozia-Ialomița, ca şi comunist.

Ca şi comunist?

Da! Uite, îți arăt hârtia. Am stat cu Gheorghiu-Dej, cu Gheorghe Petrescu şi cu toți comuniştii. Dacă eram oltean, ajungeam patriarh. Pentru că preotul care l-a adăpostit pe Gheorghiu-Dej vreo două nopți, n-a ajuns patriarh?

[E vorba de patriarhul Justinian Marina, care l-a adăpostit pe Gheorghe Gheorghiu-Dej după ce acesta evadase din lagărul de la Târgu Jiu în anul 1944.]

Pentru că l-a adăpostit pe Dej... Şi pe urmă m-au trimis la Slobozia cu evreii, tot aşa, în lagăr. Şi pe urmă am fost trimis, arestat de comunişti pentru activitate intensă contra clasei muncitoare, unde au venit evreii şi au spus că eu nu i-am persecutat. Am achitare cu unanimitate de voturi, cea mai favorabilă posibilă, ca după două luni să mă aresteze din nou, tot pentru activitate intensă contra comuniştilor. Din Crasna, Gorj, aproape de Lainici, din altar m-au luat, m-au arestat şi m-au dus la Aiud. Mi-au dat până la douăzeci de ani de temniță grea pentru activitate intensă [contra clasei muncitoare]. Or, în dreptul roman şi în toate drepturile lumii spune că pentru aceeaşi faptă nu poți să ai două condamnări diferite, adică o dată achitare şi o dată condamnare.

Părinte, pe starețul de la Govora, Gherasim Bica, care a trecut şi el prin închisorile comuniste, l-ați cunoscut?

Da, cum să nu! Un stareț foarte bun! Când era acolo fostul stareț de la Cernica, acela, deşi noi aveam grâu mult, nu dădea grâul la moară, ca să facă făină, să facem pâine, ci-l vindea, pentru că avea de adunat nişte bani. Nu

ştiu care din cele 79 de conştiinţe pe care le avea el îi dicta acest lucru, să adune bani. Încât – vă spun sincer ce vă spun acuma, în faţa lui Dumnezeu spun adevărul –, am ajuns timpul când călugării noştri şi ieromonahii şi cei care erau la Govora aveam nişte ridichi de alea de iarnă, alea le cojeam, le întindeam în sare, şi mâncam cu mămăligă rece. Vă rog să mă credeţi! Stareţul acela a plecat de acolo şi pe urmă a venit părintele Bica, care ne-a dat grâu... Chiar pe mine m-a trimis la moară, să fac făină albă, albă, albă, pâine bună, bună, bună, la noi, la cuptorul de la mănăstire. Ne-a dat voie să folosim şi laptele de la vaci şi brânza, şi aveam şi vin, şi mâncare bună şi toate bune – de aceea spun că a fost un stareţ bun.

Dar a fost arestat!

Da. Nu numai asta. El a îngrijit de nişte orfani, orfani de părinţi, şi săraci, i-a dat la şcoală şi la liceu şi la Medicină la facultate, şi aceia au ieşit medici. Şi actualul mitropolit de Cluj, Bartolomeu, a fost dat la şcoală de el, întreţinut de el, şi haine şi tot ce-i trebuia îi dădea el, şi a ajuns unde a ajuns. A ajuns preşedintele studenţimii mediciniştilor din Cluj şi a făcut pe marele viteaz, când au intrat ruşii în ţară, să spună: „De la frontieră până la Mănăştur, lângă Cluj, sunt comuniştii, de aici înainte, noi stăpânim, n-au ce căuta comuniştii!”

Ce ne puteţi spune despre stareţul Calinic Caravan de la Lainici, care v-a primit în ’64...

Securiştii de la Novaci au venit în noaptea de ajun şi m-au arestat din altar, când slujeam. M-au dus la Aiud. Când am scăpat, în ’64, prin decret, era ordinul să mă întorc de unde am fost arestat – să mă întorc la Crasna-Gorj, pentru că trebuie să fiu sub supravegherea autorităţilor. Să ştie cine vine la mine, şi dacă se întâmplă ceva, nu? Şi eu am venit aici, la Crasna-Gorj, şi când

stareţul nou numit de comunişti m-a văzut că am intrat în mănăstire, mi-a zis: „Dacă în cinci minute n-ai trecut de poartă, îţi rămâne capul pe butucul de lemne!” Eu de-abia mă puteam ţine pe picioare. Toţi eram aşa, care am ieşit din închisoare, fără putere. Eram fără vlagă, palid şi fără putere. Un ţăran din Crasna intrase atunci pe poartă şi a auzit ce a spus stareţul. Pe urmă, când stareţul s-a retras şi eu am ieşit pe poartă, mi-a spus: „Părinte, du-te la Lainici, că acolo este un om al lui Dumnezeu, acela n-o să se poarte cu dumneata cum se poartă stareţul nostru de aici”. Am venit la Lainici. Când a văzut părintele că eram palid şi tremuram şi nu puteam să stau mult timp nici în picioare – mă sprijineam de pereţi, de orice –, a zis: „Mie nu poţi să-mi fii de folos aşa”. A băgat mâna în buzunar după bani: „Du-te la Târgu Jiu, la spital, vezi ce spun medicii, ce medicamente îţi trebuie”. Aşa am făcut, am venit la Târgu Jiu la spital, unde mi-au spus ce reţete îmi trebuie. M-am dus la farmacie, am luat medicamente şi m-am întors la Lainici. Părintele Calinic mi-a zis: „Nu-mi eşti bun de nimic. Dar, uite ce e: eu doresc de mult să găsesc un om care să-i înveţe carte pe frăţiorii ăştia de aici. Sunt unii care n-au nici măcar şcoala elementară. Or, vreau să treacă examenele şi la elementară şi la liceu şi la toate!” Şi am făcut lecţii cu ei, şi-n timp ce făceam lecţii cu ei, el nu-ndrăznea nici măcar să-i cheme să cureţe cartofi la bucătărie, el curăţa cartofi, el fierbea mâncarea, ca să-i lase pe ei să înveţe...

Mai există oameni care ar putea să scrie o istorie adevărată, părinte? Acum, pentru copiii noştri.

Nu demult i-am făcut o vizită lui Şerban Milcoveanu, cel care a fost preşedintele studenţimii la congresul studenţesc din Craiova. Pe toată ţara. Era preşedintele studenţimii din toată ţara. El l-a înţeles cel

mai bine pe Căpitan, şi toată Mişcarea. Are foarte multe scrieri, foarte multe. Eu le-am cumpărat acuma, nu demult, dar sunt orb şi nu pot citi, şi nici n-are cine să-mi citească, eu nu-s supărat, nu-s necăjit pe părintele Macarie că nu-mi citeşte, pentru că Marta n-avea voie să fie supărată pe Maria, că n-o ajută la bucătărie. Părintele se roagă mult şi eu n-am dreptul să-i spun: „Ia citeşte-mi scrisoarea asta sau scrie cutare, să răspund cuiva", nu? Părintele Macarie de nouă ani şi-a părăsit toate interesele lui şi mă ajută. Ştiţi că orbii au dreptul la un însoţitor. Dar el a părăsit toate interesele lui – şi facultatea, şi toate, toate, toate – ca să mă ajute pe mine, un handicapat. Şi e cel mai bun prieten, pentru că el îmi face observaţie de câte ori greşesc. Ori când fac o glumă pe care nu trebuia s-o fac, ori când strig la cineva, el îmi face observaţie. Ce spune Biserica? *Certa-mă-va dreptul şi mă va mustra, iar untdelemn al păcătoşilor să nu ungă capul meu*. Cei care mă laudă, aceia mă bagă în iad, care mă laudă. Dar el, care-mi face observaţii, mă duce la adevăr.

E important să lăsaţi nişte mărturii...

La Aiud, odată, ne-au concentrat într-o cameră mai mulţi, cu paturi de fier suprapuse. Şi erau doi cu acelaşi nume: Ionescu Victor. Şi unul [dintre ei] se roagă aşa: „Am auzit spunându-se în biserică: «Dumnezeul nostru, în cer şi pe pământ, toate câte a vrut a făcut». Deci, Tu, Doamne, dacă vrei, poţi să mă scoţi din Aiud, să merg acasă, să-mi iau salariul, să-ngrijesc de soţie, de copii. Dar, Doamne, fii atent: eu sunt Ionescu care dorm jos, nu pe patul de sus!" Râdeţi, dar e de plâns! Se poate numi creştin acela care crede că Dumnezeu habar n-are cine e?

Sau care vrea doar binele lui...

Nu e de plâns? Dacă un creştin nici atâta nu ştie... că Dumnezeu e atotştiutor.

Da, [Dumnezeu] ştie tot, ştie tot...

Pe cel care se roagă doar pentru el nu-l va asculta Dumnezeu niciodată! Nu numai pe fariseu [nu l-a ascultat]. Niciodată. Mântuitorul spune mai clar: „Cine vrea să se mântuiască numai el, nu se va mântui”. Capul familiei e acela care se jertfeşte pentru mântuirea tuturor din familia lui, de care răspunde el. Mântuitorul S-a jertfit pentru toți cei care sunt în Biserica Creştină. Deci, de aceea e capul Bisericii Mântuitorul, că S-a jertfit pentru toți; de aceea capul familiei e capul familiei, ca să se jertfească – întâi învățând pe soție, pe copii, pe părinți, pe frați, ce trebuie să facă ca să se mântuiască, zi şi noapte asta să fie prima lui grijă, aşa cum un căpitan de corabie cu pânze nu are să-şi salveze viața până ce nu-i salvează întâi pe toți...

Vă este frică de moarte?

Nu. O aştept. Nu ştiu dacă ați auzit ce s-a întâmplat odată. În timpul securității, a bătut cineva la uşă noaptea, după miezul nopții, la un legionar. Şi întreabă: „Cine-i?” Ăla n-a răspuns. „Cine-i?” N-a răspuns. „Cine-i, omule? Răspunde, că altfel nu deschid!” Şi spune: „Moartea!” „Slavă Domnului! Am crezut că e securitatea!” Părintele Daniil [Sandu Tudor] a fost omorât în bătăi la Aiud. Eu n-am fost omorât pentru că Dumnezeu a vrut... În vechime, când o armată învingea altă armată, le scoteau amândoi ochii la toți, numai unuia îi scoteau un singur ochi, şi-l trimiteau acasă să spună ce s-a întâmplat. Aşa Dumnezeu m-a trimis pe mine să fiu mărturie de ce s-a întâmplat...

MĂRTURIA MEA

Despre voia lui Dumnezeu

Cum ştim care e voia lui Dumnezeu, părinte?

Voia lui Dumnezeu e rezumată în Evanghelie în două fraze foarte mici, scurte: „Să Îl iubeşti pe Domnul Dumnezeu din toate puterile, din toate, toate, iar pe aproapele tău ca pe tine însuți". Pe aproapele tău ca pe tine însuți! Iar când învățătorul de lege L-a întrebat: „Dar cine e aproapele meu?", pentru că el nu considera că-i aproape decât ăla care-i de aceeaşi părere cu el. Or, Mântuitorul a zis nu... Nici preotul, nici levitul nu-i aproapele tău, evreule. Nici preotul iudaic, nici levitul, ci un samarinean, adică din altă lume, din altă... Însuşi Dumnezeu, Mântuitorul... Pentru că i-a arătat că preotul şi levitul au trecut pe alături. Părintele a explicat foarte frumos azi, la predică, că simbolic asta înseamnă că Vechiul Testament nu ne ajută la mântuire, este numai o pregătire pentru mântuire, pentru Noul Testament. Aşa cum la şcoală întâi mergi într-o clasă care te pregăteşte pentru cea superioară. Întâi înveți alfabetul, gramatica, şi pe urmă înveți şi alte lucruri din ştiință.

Despre puterea Sfântului Botez

Când vii la botez, orice păcat ai fi făcut, se iartă! Orice, orice, orice! Eu am botezat odată un aşa-zis tânăr, sau semi-tânăr, semi-bătrân, care trecuse de 40 de ani. Părinţii lui cu vreo 70 de ani înainte plecaseră în China şi n-au găsit un preot ortodox să-l boteze, deşi acolo sunt, dar n-au căutat. Nu l-au botezat. El, după ce a crescut mare, a intrat într-o clică de bandiţi, a făcut şi furturi şi mai multe rele, şi, când a prins de veste că poliţia chineză îl caută, a fugit din China în România. Şi m-am pomenit, când eram la Antim, că vine la mine: „Părinte, eu am patruzeci şi atâţia de ani şi nu sunt botezat". M-am mirat, la vârsta asta!... Zic: „Dar părinţii dumitale au murit când erai mic sau cum s-a întâmplat? Când te-ai născut sau cum? Sau n-ai părinţi, sau cum?" Şi el mi-a explicat ceea ce v-am spus. Ce să fac eu? Că n-am aşa o cristelniţă de mare, nu? M-am dus la un dulgher care face butoaie, i-am comandat un butoi nou, unul mare, mare, că el era înalt. Am spus să-mi facă şi două scări, una să meargă de la duşumele până la buza butoiului şi alta în butoi. L-am dezbrăcat, i-am ajutat să se dezbrace, şi l-am ajutat – că eram tânăr atunci, puternic şi sportiv – să urce pe scară, l-am ţinut să coboare înăuntru şi de trei ori l-am afundat cu capul în apă: „Se botează robul lui Dumnezeu în numele Tatălui, şi al Fiului şi al Duhului Sfânt, Amin". Nu-i simplu? Şi i s-au iertat toate păcatele, toate crimele lui. V-am spus asta numai ca să înţelegeţi că prin botez se iartă orice. Orice! Ştiţi că eu am stat mulţi ani la puşcărie. În timpul ăsta, noi nu aveam voie nici să scriem la mama, nici să primim de la mama vreo veste. Un om care stă mai mult de zece ani sau douăzeci în puşcărie nu ştie nimic: mama mai trăieşte, sau ce se întâmplă, nu? Ştiu că nu avea salariu, nu avea bani; mai trăieşte? Nu? Şi primul gând al meu, după ce am ieşit din puşcărie: s-o văd pe mama! Mama locuia în

Petroşani, aici, aproape. Şi am făcut rost de bănuții de tren şi... merg la Petroşani cu trenul. Când cobor din tren – eram cu haină de asta, adică nu aveam la puşcărie aşa ceva, dar când am fost arestat, aveam, şi mi-au dat-o de la magazie. Şi, coborând în haina asta din tren, se apropie de mine vreo trei momârlani – aşa le spunea la Petroşani la țărani: momârlani. „Sunteți preot?" „Da, dar ce e?" „Am fost aici, la părintele, la biserică. Doamna preoteasă ne-a spus că părintele două zile nu vine, că-i plecat undeva. Şi medicul mi-a spus că moare copilul. Şi dacă el vine peste două zile... ne-a spus: chemați orice preot pe care-l întâlniți, chemați-l aici, la biserica noastră, să-l boteze repede, cât mai repede!" Când am auzit, am grăbit şi eu pasul, deşi nu prea aveam putere. Am ajuns la o bisericuță foarte frumoasă, pe malul unui pârâu. Mi-a plăcut bisericuța, ca pictură... Repede m-am îmbrăcat în veşminte, am citit rugăciunile de îmbrăcare şi de toate. Ei au venit cu copilul şi tot mă grăbeau să fac mai repede, deşi eu nu făceam încet totul, dar ei se temeau că moare, moare, moare... Şi după ce-am început eu botezul, mai ales lepădările, de trei ori *Crezul*, de trei ori toate – şi ei erau supărați, că de ce spun de trei ori?! Dar la noi în carte spune că dacă nu faci de trei ori (lepădările de Satana), dacă nu face preotul slujba cum trebuie, copilul va fi bolnav, pentru că n-ai făcut după rânduiala dictată de Duhul Sfânt. Şi, după ce am citit toate rugăciunile astea de pregătire, am spus: „Se botează robul lui Dumnezeu, Ioan, în numele Tatălui, Amin" – îl bag în apă; „al Fiului, Amin" – îl bag în apă, şi a treia oară... Şi prima şi a doua oară şi a treia oară, el a țipat, copilul, pentru că apa era foarte rece. Şi eu le-am spus: „Măi, oameni buni, de ce spuneți voi că moare? Ăsta nu-i... un om care țipă, nu are putere?" Păi, un muribund...

Nu mai zice nimic un muribund. Şi a trăit...

Şi urmarea: mama murise, cumnata mea murise, sora mea murise. Şi trăia în Petroşani numai nepotul meu de soră, care e profesor la Institutul Minier – de rezistența materialelor, profesor universitar. Şi el merge odată cu maşina, iarna, şi fiindcă n-a pus destul antigel, sau cum îi spune, maşina n-a pornit. A pornit din garaj, fiindcă era la vale, dar, când a ajuns la loc şes, n-a vrut să mai meargă. Motorul în niciun caz nu s-a aprins. Şi el vede un tânăr pe margine, şi-l roagă: „Uite ce te rog: să-mi împingi puțin maşina până ce, dacă văd că are viteză şi eu pornesc motorul, el se aprinde după aceea!" Şi acela împinge. El bagă mâna în buzunar, să-i dea şi el un bănuț, dar acela spune: „Domnul Vlad, vă cunosc, sunteți nepotul părintelui Adrian, acela care mi-a spus că nu mor la botez". Şi n-a vrut să-i ia banii.

Dacă un copil este botezat aşa, repede, din cauză că e în pericol să moară, dacă supraviețuieşte, trebuie să mai facă o dată botezul, aşa cum trebuie? Să-l cufunde şi să-l ungă...

Nu trebuie cufundat încă o dată!

Despre duhovnicul iscusit

Cum se poate recunoaşte un duhovnic bun?

Duhovnic bun e numai acela rău! Numai cel riguros, care ține cont de ce învățături i-a dat Duhul Sfânt, în Molitfelnic, în Aghiasmatar şi-n toate cărțile noastre. Ăla care-ți dă împărtăşania prea deasă, să iei împărtăşania cum iei ciorba, în fiecare zi, ăla nu-i duhovnic.

Nu numai despre asta e vorba, părinte.

Nu, nu numai atât. Cel care te povățuieşte. Capul familiei trebuie să răspundă de mântuirea tuturor din familie, numai atunci se mântuieşte. Se spune în cartea noastră că Dumnezeu a crescut-o pe Fecioara, pe Prunca aceea, până ce a ajuns Maica Domnului. Creşterea înseamnă educație în sensul mântuirii, nu?

Un duhovnic trebuie să-ți simtă sufletul, să-ți simtă rana, sau să simtă prin Duhul Sfânt...

Nu, nu! Numai ce spui din gură. El, din ceea ce spui, trebuie să deducă, să intuiască în ce stare eşti. Pentru că un medic veterinar are o sarcină mult mai grea decât cel uman. Pacientul uman, ori e copil, ori e matur, spune: „Mă doare aici, sau aici, sau aici!" – nu? Dar vita nu-i spune, el trebuie să constate. Or, el, fiind duhovnic, noi suntem ca un fel de mieluşel în fața lui, sau purcel, el trebuie să ştie ce mă doare sau unde trebuie să pună medicamentul. Canonul nu-i pe viață pentru păcat, este medicamentul ca să-ți revii la Hristos.

Şi, prin spovedanie, prin părintele duhovnic, ne vorbeşte Dumnezeu, prin Duhul Sfânt. Dar există situații în care nu poate fi aşa? Dacă, poate, credinciosul... nu ştiu...

Da, există! Multe! Şi foarte mulți duhovnici, săracii, trec alături, adică Mântuitorul a spus că atunci când a căzut un om între tâlhari, întâi a trecut un preot şi nu s-a interesat de el. Pe urmă, un levit, care e un fel de ajutor de preot, cum e asistentul la un doctor, a trecut alăturea. Abia un samarinean, adică din altă lume [Mântuitorul], a venit, i-a turnat vin şi untdelemn – vinul înseamnă nădejde, untdelemnul înseamnă milă –, pe urmă l-a dus la o casă de oaspeți şi a dat doi dinari – înseamnă să-i îngrijească şi trupul, şi sufletul, şi abia acela l-a salvat. Tot Dumnezeu.

Pocăința cum se începe, părinte?

În momentul în care îți dai seama că nu eşti mai bun decât vameşul. Dacă fariseul n-ar fi spus nebunia aceasta: „Mulțumescu-ți Ție, Doamne, că nu-s ca acesta”, poate că s-ar fi mântuit şi el. Dar, când s-a comparat că-i mai bun – „Mulțumesc, Doamne, că nu-s ca vameşul” –, a mers în fundul iadului. Deci, pocăința în care-ți dai seama că nu eşti mai bun ca altul, ci dimpotrivă. Pentru că, atunci când te împărtăşeşti, ce spui: „Dintre păcătoşi, cel dintâi sunt eu”.

Tăierea voii nu e numai pentru monahi, e şi pentru mireni?

Da.

Şi dacă e tăierea voii, de cine să ascultăm, ca mireni?

Vă spun: dacă nu cunoşti bine voia lui Dumnezeu, caută-ți un duhovnic bun. Pentru că nu toți au posibilitatea să cunoască şi Scriptura şi scrierile Sfinților Părinți, nu? Dar să ai un duhovnic... Orice creştin are dreptul să-şi aleagă duhovnicul, nu e obligat să meargă la preotul care l-a botezat sau la cel de parohie, nici la instituția unde aparține, nici nicăieri. Poate să găsească pe cine vrea el, în care are încredere.

Şi dacă nu ştim ce să alegem, căsătorie sau cale monahală?

Acum vă spun ceva, dacă nu ştii să alegi, nu e greu să mai întrebi şi pe alții – rudă, prieten, vecin: „Măi, pe cine ai duhovnic? Şi e duhovnic bun?” Am să vă spun ceva ce n-o să vă placă acuma. Dintre toți duhovnicii mari şi buni care sunt aici, la Lainici, eu mă spovedesc la cel mai tânăr. O să mă întrebați de ce. Pentru că e singurul care nu-şi dă aere de duhovnic. V-am spus că duhovnicii care sunt filmați, dau interviuri, sunt fotografiați şi se scrie despre ei nu ştiu pe unde, nu-s cei mai buni duhovnici, nu-

s cei mai smeriți, cei mai duhovniceşti şi cei mai plăcuți de Dumnezeu. Eu, dintre toți duhovnicii din țara noastră, am considerat că cel mai iubit de Dumnezeu este părintele Macarie de la Pasărea. N-a dat niciodată interviuri, nu s-a lăsat fotografiat, nu s-a pronunțat că cuvântul lui e suprem.

Da, dar nu mai primea lume.

Blând şi smerit, blând şi smerit. Aşa a fost şi părintele Sofian de la Antim, blând şi smerit.

Ce alți duhovnici de la noi mai iubiți, părinte?

Păi, nu contează aprecierea mea, v-am spus: Dumnezeu îi iubeşte pe cei blânzi şi smeriți. Aşa nu are rost şi nici nu-i bine să vă înşir eu pe cineva.

Părinte, dar cum putem şti că duhovnicul căruia ne-am încredințat sufletul ne duce pe calea cea bună?

Orice creştin nu e obligat să meargă nici la parohul care l-a botezat, nici la cel de la mănăstire, ci la cine crede că poate avea încredere.

De exemplu, la noi în mănăstire, părintele nostru nu e de acord – este tânăr el, are 30 de ani – nu este de acord ca maicile să meargă să se spovedească la un părinte mai bătrân. Nu a interzis, dar atitudinal, este împotrivă.

Eu am spus: orice creştin de pe lume îşi alege duhovnicul pe care-l vrea el, nu pe care i-l impune cineva. Eu, aici, din câți părinți sunt la Lainici, îi trimit pe toți la cel mai tânăr – dacă vrei, mergi şi sfinția ta.

Dar maica îl are duhovnic pe părintele Arsenie Papacioc.

Bine. De trei ori în viața mea am fost împreună – şi-n puşcărie, şi-n alte împrejurări şi am mare respect pentru el. El a avut o condamnare mai mare ca a mea, a fost bătut mai rău ca mine, a suferit mai mult ca mine.

Despre patimi, părinte, ce ne puteți spune? Cum se pot învinge patimile?

Oricine-şi dă seama cine este şi cere ajutor să biruiască patima, Dumnezeu îl ajută şi biruieşte. Nu singur.

Dar ne îndulcim, părinte, de dulcegăriile astea.

Diavolul îi arată fiecărui om că păcatul e mult mai dulce decât să facă porunca lui Dumnezeu. Fiului rătăcit - care a cheltuit toată averea cu desfrânatele, îndrăcitele, a fost pus să pască porcii - îi dădea roşcove. Roşcovele sunt ca păstaia, care au sâmburi roşiatici dulci. Diavolul spune că-i mult mai dulce păcatul decât să faci porunca lui Dumnezeu, să asuzi în muncă şi să câştigi tot ce ai prin sudoarea feței şi prin jertfă, prin osteneală...

Cum simte omul că i s-au iertat păcatele?

Măi, când te-ai certat... La mine au fost ieri doi soți din Bucureşti, pe care i-am cunoscut cu vreo 20 de ani în urmă, şi ei se iubeau şi erau în pace, şi au cinci copii. Şi acum au venit, ea să-l pârască că a lovit-o, el să spună: „Da, am lovit-o, că m-a scos din răbdări! N-a vrut să se mai ocupe de copii, s-a dus în dealul Patriarhiei, şi a spus că pe ea o interesează dealul Patriarhiei, nu copiii şi soțul. Eu mi-am ieşit din răbdări şi am lovit-o. Ea s-a dus la medicul legist şi a scos un certificat, să mă bage în puşcărie..." Şi eu i-am împăcat. El a fugărit-o: „Uite, pleacă la maică-ta, dacă nu vrei să ai grijă de copii". Eu i-am împăcat şi, nu-s în pace? Păi, atunci când s-au iertat unul pe altul, nu e pace? Şi când simți în viață pace, nu înseamnă că?... Da...

Ce înseamnă de fapt suflet viu, părinte?

Ia gândiți-vă puțin la un domnu' Goe – domnu' Goe! – care a spus: „Tată, dă-mi partea mea de avere!” Tatăl a trebuit să-i dea, că tatăl care nu ascultă de domnu' Goe... nu? Acest domn Goe şi-a luat averea, a plecat într-o țară străină de Dumnezeu, deci o țară unde domneau îndrăciții, a ajuns slugă la porci. Diavolul l-a convins că e foarte greu să împlineşti porunca lui Dumnezeu. Că Dumnezeu spune: „În sudoarea feței să-ți mănânci pâinea”, nu? În sudoarea feței să-ți câştigi nota la şcoală, în sudoarea feței să-ți câştigi diploma, salariul şi tot ce ai. Numai cine munceşte! Nu ştiu dacă v-am spus că a venit aici o profesoară cu elevele ei de la religie, şi una avea trei cruciulițe. O întreb: „De ce ai trei cruciulițe?” „Mă duc la olimpiadă, ca să iau nota cea mai mare!” Dumnezeu nu-ți ajută dacă nu munceşti! Dumnezeu îți ajută numai după ce ai citit şi ai învățat, să-ți aduci aminte ce ai citit, ca să răspunzi, pentru notă mare. Nu, dacă nu înveți, pentru trei tinichele să-ți dea notă mare! Cine munceşte mai mult pentru notă, pentru diplomă, pentru orice, atunci... Cu cât e mai pregătit, cu atât e mai util altora – şi ca medic, şi ca inginer, şi ca dulgher, şi ca orice!

Despre mântuirea celor opriți de la împărtăşanie

Părinte, un om, dacă nu face rugăciuni, dar vine la biserică, poate să se mântuiască fără rugăciuni?

Nu! Dacă vii la biserică, eşti în biserică, auzi tot ce se face, vezi tot ce se face, dar, dacă n-ai legătura între tine şi Dumnezeu – asta e rugăciunea, nu? Eu, dacă stau lângă mata, ce legătură e între noi? Poți să stai chiar lipit de cineva, dacă n-ai ceva comun cu sufletul, cu rugăciunea, n-ai nici... n-ai! Dacă n-ai nici rugăciunea cu Dumnezeu,

atunci ce ai? Ce legătură ai? Degeaba stai în biserică, dacă nu te rogi, n-ai legătură cu Dumnezeu.

În cazuri extreme, se poate să te mântuieşti şi fără împărtăşanie, spovedanie...

Nu extreme! Nu extreme! Ia citeşte aici, citeşte tare, să audă toţi.

„Fiule, atâţia ani poruncesc dumnezeieştii Părinţi să nu te împărtăşeşti cu Sfintele Taine, ci numai să bei agheasmă mare. Şi, de vei ţine să nu te împărtăşeşti, ţi se vor dezlega păcatele tale.”

Deci, dacă se dezleagă păcatele, nu eşti vrednic de rai? Eu dumneavoastră vă răspund. Deci, ce spun dumnezeieştii Părinţi? Ce înseamnă *dumnezeieştii Părinţi*? Aceia care au primit Duhul Sfânt în ziua Cincizecimii, a Rusaliilor... Duhul Sfânt a venit în chip de limbi de foc peste fiecare apostol şi le-a spus: „Pentru cutare păcat, atâta canon; pentru cutare păcat, atâta canon; pentru păcate mici, canon mic, pentru păcate mari, canon mare şi greu”, nu? Când mergi la spovedanie şi preotul îţi spune că pentru cutare păcat, un timp de, cât îţi spune el, la păcate mici, chiar un an, spune: „Nu te împărtăşeşti!”, sau trei ani, sau şapte, nu te împărtăşeşti, în loc de împărtăşanie iei agheasma mare de la Bobotează.

„Şi de vei ţine să nu te împărtăşeşti, ţi se vor dezlega păcatele tale.”

Şi de vei aştepta acest lucru, se vor dezlega păcatele tale şi ai dreptul la rai.

„Iar de vei îndrăzni peste porunca Sfinţilor Părinţi să te împărtăşeşti, te vei socoti al doilea Iuda.”

Deci, dacă totuşi nu vrei să respecţi aceasta, şi te împărtăşeşti, te vei socoti acelaşi cu Iuda, vei avea soarta lui Iuda.

Părinte, cum simte omul că i s-au iertat păcatele?

Cine dintre dumneavoastră ştie rugăciunea cea mică, scurtă, de după masa de prânz: „Mulțumim Ție, Hristoase Dumnezeul nostru, că ne-ai săturat pe noi...

...de bunătățile Tale cele pământeşti; nu ne lăsa pe noi lipsiți nici de cereasca Ta împărăție, ci, precum în mijlocul ucenicilor Tăi ai venit, Mântuitorule, pace dându-le lor, aşa vino şi la noi şi ne mântuieşte. Amin”.

Rugăciune scurtă, mică. Dar din ea învățăm totul. Ce înseamnă *pace dându-le lor*? Împăcarea cu Dumnezeu. Şi, dacă te împaci cu Dumnezeu, nu-i mântuire? *Precum în mijlocul ucenicilor Tăi ai venit (...), aşa vino şi la noi şi ne mântuieşte*. Vedeți, dintr-o rugăciune mică, dacă eşti atent, înveți totul. Când ai o pace în suflet, nu mai ai grijă: „Vai, ce-am făcut!”, nu? „Ce-o să fie?” Pentru că la Judecata de apoi se vădesc toate.

Despre puterea credinței

Părinte, gândurile ce pondere au într-o vindecare?

Mare! Mare, mare! Adică numai convingerea: „Cine crede, dacă crezi acestea...” Ştiți ce a spus Mântuitorul: „Cine crede cu putere, orice va crede se va întâmpla”.

Cum se poate dobândi această credință? Există ca dar de la Dumnezeu sau se poate creşte în această credință?

Nu, e dar, dar Dumnezeu nu-ți dă în dar dacă nu ceri. Deci, insistența cu care ceri şi încrederea pe care o ai, nădejdea pe care o ai că Dumnezeu îți va împlini, aceea te ajută. Dar să nu aştepți să-ți dea Dumnezeu fără să bați şi fără să ceri ce ai zis. Dar rugăciunea trebuie făcută permanent.

Chiar atunci când ea nu este vie, părinte? Când...

Măi, omule, înainte de brichetă, de cutie de chibrituri, cu ce se aprindea focul?

Cu piatra! Cu iasca. Cu cremene.

Da. Şi înainte de cremene?

Cu lemne. Se frecau două lemne.

Frecai două lemne până se înfierbântau şi luau foc. Deci, asta înseamnă insistența. Nu când îți vine pe chelie numai!

Despre Împărăția lui Dumnezeu

Părinte, despre Împărăția lui Dumnezeu ne puteți spune ceva?

Mântuitorul spune: căutați întâi Împărăția, şi toate celelalte vi se adaugă, că Dumnezeu are grijă să vă dea şi toate cele trupeşti, şi tot ce aveți de mâncare, de îmbrăcat, de toate, şi nu dați prioritate la bijuterii sau la altceva. Întâi Împărăția, iar celelalte vi se dau.

Sfântul Serafim de Sarov spunea că scopul vieții este dobândirea harului Duhului Sfânt.

Da, exact. Pentru că harul e dar, nu-i dat ca o... recompensă pentru vrednicia ta. Numai faptul că-l ceri, cum spune: Fericiți cei săraci cu duhul – înseamnă cei care-s săraci pentru a primi duh, nu că-s săraci cu duhul, că-s proşti. Care se simt prea săraci şi vor să se îmbogățească în cele duhovniceşti, nu?

Dar cum dobândim harul Duhului Sfânt?

Numai prin cerere. „Bate şi ți se va deschide, caută şi vei afla”. Dar asta trebuie să fie ceva permanent, nu din când în când...

Părinte, în ziua de azi omului îi vine greu să se roage. Foarte mulți au probleme cu rugăciunea.

Da, pentru că rugăciunea este legătura între om şi Dumnezeu. Legătura a fost de la început între Dumnezeu şi om, s-a rupt această legătură şi, atunci, religia înseamnă *relegarea legăturii cu Dumnezeu prin rugăciune*.

Şi cum să facă cel care nu se poate ruga, e furat de alte griji...

Trebuie şi efortul omului, şi ajutorul lui Dumnezeu, fără Dumnezeu nu putem ajunge la rugăciune. Dar, dacă cauți cât de cât să reiei această legătură, Dumnezeu îți ajută şi Biserica noastră are această rugăciune: „Binecuvântat eşti, Doamne! Întâi învață-mă îndreptările Tale! Binecuvântate Stăpâne, înțelepțeşte-mă să înțeleg ce-ai învățat! Doamne Preasfinte, luminează-mă!” Are trei faze. Deci, toți creştinii aşa țin legătura cu Dumnezeu, prin rugăciune. Dar Dumnezeu, când a vorbit de vremurile de acum, a spus că va veni vremea când nu ne vom putea ruga în obşte, adică în comunitate de credință, ci numai în duh şi-n adevăr, fiecare. Cum s-au rugat creştinii, primii creştini, din catacombe, ascuns, nedescoperiți, nu în public...

Trebuie să ne rugăm şi pentru cei necredincioşi? Şi pentru cei nepocăiți?

Şi pentru cei necredincioşi trebuie să ne rugăm, pentru că Mântuitorul a spus: „Iubeşte-l pe aproapele tău”. Nu numai pentru cel care te iubeşte, ci şi pentru vrăjmaşii tăi, ca şi ei să ajungă la mântuire, şi atunci numai aşa te vei mântui, când te vei ruga pentru toți care sunt în aceeaşi primejdie, în aceleaşi necazuri, în aceeaşi prigoană cu tine.

Cum putem să ne rugăm pentru cei care au murit nepocăiți sau ştim noi că au păcate despre care nu se ştie?

Dumnezeu nu este Dumnezeul morților, ci al viilor, pentru că şi Vechiul Testament ne spune că este Dumnezeul lui Avraam, al lui Iacov, al lui Isaac – or, niciunul din ei nu e mort. Deci, în împărăția lui Dumnezeu, şi cei ce sunt în viața asta temporară, şi cei ce sunt în viața veşnică, toți sunt vii.

Părinte, dar cei care s-au sinucis?

Nu, nu se mântuiesc, pentru că Mântuitorul spune: „Eu am venit ca viață să fie şi să fie din belşug", iar cei care se sinucid, fiind împotriva vieții şi împotriva Celui care a dat viața, care vor să rezolve ei problema necazurilor, nu se roagă lui Dumnezeu să-i ajute, să rezolve El [problemele lor]. Cei care n-au nădejde nu vor avea nădejde niciodată.

Dar ne putem cumva putea ruga pentru ei?

Biserica, nu.

Dar familiile lor?

Care e slab în credință face ce vrea. Eu am întâlnit mulți care au făcut înmormântare şi pisicii şi câinelui...

Da, am auzit de asta!

... şi copilului avortat, şi aşa mai departe. Deci, cine face, cine vrea să facă paradă, treaba lui.

Rugăciunea inimii, rugăciunea lui Iisus, se poate face fiind în lume?

Cei mai mari teologi ruşi spun că asta e rugăciunea cea mai plăcută de Dumnezeu, rugăciunea inimii. Eu am fost foarte bun prieten cu părintele Paulin Lecca, arhimandritul, care a tradus din ruseşte *Spovedania unui pelerin rus*, despre rugăciunea inimii. A tradus multe lucrări filocalice de la ruşi. Şi ruşii se laudă mereu că ei au ajuns la concluzia că asta e cea mai bună şi mai plăcută

rugăciune de Dumnezeu. Mă iertați dacă eu am să îndrăznesc să-i combat, pentru că atunci când ucenicii Mântuitorului I-au cerut: „Învață-ne să ne rugăm!”, Mântuitorul nu i-a învățat rugăciunea inimii. Pentru că rugăciunea domnească, *Tatăl nostru*, este completă şi se roagă pentru toți rugăciunea, nu? „Dă-ne nouă pâinea..., iartă-ne nouă” ş.a.m.d. Ne mântuieşte *pe toți*, nu? Nu numai *pe mine*, nu?

Tâlcuire la Psalmul 50

Dintre dumneavoastră cine ştie cel mai bine Psalmul 50?

Îl ştim de la rugăciune, toată lumea. La fel îl ştim toți, părinte. Nu există unul care să-l ştie mai grozav.

Eu te rog să-mi spui: „cele nearătate şi cele ascunse ale înțelepciunii Tale mi le-ai arătat mie” – ce înseamnă?

Cele tainice ale lui Dumnezeu şi tainele sufletului meu mi le-a descoperit Dumnezeu.

Nu-i adevărat! Numai Sfintele Taine, cele şapte taine. Care-s cele şapte taine? Ia spune, din Psalmul 50: *Stropi-mă-vei cu isop şi mă vei curăța*, ce taină e? Botezul. *Auzului meu vei da bucurie şi veselie*, ce taină e? Prin auz vine credința. Mirungerea. El e ungerea sau pecetea darului Duhului Sfânt. După asta ce vine? Ce cuvinte vin? *Întoarce fața Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le. Inimă curată zideşte întru mine* – împărtăşania. Dacă spune *inimă curată* – deci, *luați, mâncați şi beți, pentru iertarea păcatelor*. După asta? *Învăța-voi pe cei fărădelege cuvintele Tale* – ce-i asta? Asta-i spovedania. *Învăța-voi pe cei fărădelege căile Tale* – adică ce e din mine fărădelege! Mai departe: *Izbăveşte-*

mă de vărsarea de sânge – care taină e? Maslul. *Şi deschide-voi gura mea, Îți voi spune: Osana!* Deci, la maslu, pentru că la învierea lui Lazăr, asta a fost, când a spus şi la prunci să strige Osana! Deci, maslu. După asta, ce vine? *De-ai fi voit jertfă, ți-aş fi dat* – preoția. Şi ultima, care e? *Fă bine, Doamne* – deci, înseamnă că e cea mai mare binefacere a lui Dumnezeu, pe care o are Dumnezeu pentru Sion. Pentru ce are Dumnezeu cea mai mare bunăvoință? Pentru Sion, nu pentru pământ. Pentru ceruri. *Să se zidească zidurile Ierusalimului* – deci, în bunăvoirea pe care o are Dumnezeu pentru ceruri, să se zidească Biserica luptătoare. *Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul şi arderile de tot, atunci vor pune pe altarul tău viței.* Deci, care taină e asta? Cununia. Cununia cu Hristos! Orice muceniță Îl vrea mire pe Hristos, şi bărbații la fel, să-L aibă mire pe Hristos. Deci, asta e cea mai mare taină.

Şi când începe cununia aceasta, părinte? Ce simți în suflet?

Ştie cineva dintre voi... maica, să spună troparul la muceniță!

Mieluşeaua Ta, Iisuse, strigă cu mare glas: Pe Tine, Mirele meu, Te iubesc, şi pe Tine căutându-Te, mă chinuiesc, şi împreună mă răstignesc şi mor pentru Tine, ca să şi viez întru Tine.

Deci, mucenița asta vrea: să-L aibă mire pe Hristos. Şi călugărul la fel. Şi orice creştin asta vrea, să-L aibă mire pe Hristos. Asta e taina cununiei. Şi apostolul spune că, dintre toate tainele, din cer şi din toate, asta e cea mai mare.

Cununia?

Păi, nu e cel mai mare să te uneşti cu Hristos în veşnicie?Uite, dacă nu crezi, îți arăt aici!

Cred, părinte!

Crezi de frică, că-ți arăt în carte! Altfel n-ai crede...

Şi credința cum o putem spori, părinte?

Ia citeşte aici, jos.

Aşadar, bărbații sunt datori să-şi iubească femeile ca pe înseşi trupurile lor. Cel ce-şi iubeşte femeia, pe sine se iubeşte, căci nimeni vreodată nu şi-a urât trupul său, ci fiecare îl hrăneşte şi-l încălzeşte, precum şi Hristos Biserica. Pentru că suntem mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui şi din oasele Lui.

Lui, cu L mare?

Da.

Deci, a lui Dumnezeu.

De aceea, va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va alipi de femeia sa şi vor fi amândoi un trup. Taina aceasta este mare.

Cine spune asta? Sfântul Apostol Pavel, în epistola către Efeseni. Taina aceasta este cea mai mare, pentru că e unirea oricărui creştin cu Hristos, pentru veşnicie.

Despre iubirea creştină

Părinte, despre iubire în lumea de astăzi, iubirea creştină în lumea de astăzi. Ce forme îmbracă iubirea creştină?

Trebuie să-i iubeşti şi pe vrăjmaşii tăi, trebuie să-i iubeşti şi pe cei care te prigonesc, să te rogi ca Dumnezeu să-i lumineze, să-i învețe... Şi aşa va face Dumnezeu. Acei care spun acuma că nu Dumnezeu l-a creat pe om, peste un timp de..., după ce vor distruge foarte mulți, milioane de ortodocşi, vor pune întrebarea: „Dar noi în ce credem?” Pentru că aceia care fac filme şi dau scrieri pornografice despre Mântuitorul, aceia, la urmă, vor pune întrebarea:

„Noi în ce credem? I-am distrus pe ortodocşi, dar noi în ce credem?” Şi, atunci, Dumnezeu le va arăta – aşa cum a dat la Qumran, cum a dat altădată, anumite descoperiri şi manuscrise, le va arăta cum a fost adevărul în Vechiul Testament, şi atunci vor vedea că Talmudul n-are nimic din adevărul lui Dumnezeu. Şi noi trebuie să ne rugăm şi Biserica chiar acum se roagă *pentru cei chemați*, ca Dumnezeu să le descopere adevărul ş.a.m.d.

Părinte, cum dobândim pacea? Războiul nevăzut cum îl înfruntăm mai bine?

În primul rând, să nu-i judecăm pe alții, să nu ne comparăm cu alții, pentru că rugăciunea fariseului: „Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, că nu-s ca acest vameş” e rugăciune de mândrie, de dispreț, şi Dumnezeu n-a acceptat-o şi a ajuns în fundul iadului cel care disprețuia pe altul. Trebuie să ne rugăm pentru toți. N-avem voie să ne rugăm pentru vrăjmaşii lui Hristos, ci numai pentru vrăjmaşii noştri. Mântuitorul S-a rugat şi pentru vrăjmaşii Lui: „Iartă-i, Doamne, că nu ştiu ce fac!” Dar Iuda şi toți cei din sinagoga satanei ştiau ce fac. Mântuitorul S-a rugat pentru cei ce nu ştiu ce fac, nu-şi dau seama.

Părinte, fiind atâta răutate astăzi, ne vorbiți despre comuniune şi comunitate? Cu atâta răutate, astăzi, despre comuniune şi comunicare? Între noi şi ceilalți...

Oamenii de omenie... Trebuie să ne rugăm pentru toți. Aici nu există niciun pic de răutate, nicăieri, în rugăciune. Răutatea e răspândită tocmai de cele mai mari mijloace de transmisiune. Şi la televizor e violență, şi la toate. Copiii învață numai asta: violență, violență, violență! Chiar unii creştini şi-au dat copilaşii mici la sport de karate, să-l ataci pe altul. Poftim?

Să te aperi, zic ei.

Că aşa zici mata! Dar când îi dai o direcție la plex, e apărare? Când îi dai una şi-i spargi maxilarul, e apărare? Boxul e apărare, da? Apărarea Dumnezeu i-o dă fiecărui creştin la botez: îngerul păzitor e apărător, nu? Iar eu cunosc clerici mari, care şi-au luat nişte dulăi, cum avea Gorbaciov, nişte câini înalți, aşa, şi oricine venea la el, trebuia întâi să-l miroasă câinele dacă-i prieten sau nu, să-l apere pe Gorbaciov. Nu-i rânduiala Bisericii să facă botezul şi atunci îți dă Dumnezeu îngerul păzitor? Are câini sau ştiu eu ce aparate care recepționează şi... să-l apere! Şi de ăştia plătiți, cum se cheamă, de la jandarmi...

Bodyguarzi...

Aşa, aşa!

Despre învierea morților

Despre înviere, părinte, ce ne puteți spune? Despre învierea fiecăruia şi învierea de obşte...

Da. Cel mai clar cuvânt despre tema asta îl spune Scriptura, când spune aşa: *Pe mine mă aşteaptă drepții până ce-mi vei răsplăti mie* – adică cei care au intrat în Împărăția cerurilor încă n-au fericirea deplină, până ce nu venim şi noi în Împărăția Cerurilor. Atunci e bucuria cea mare, când şi copiii tăi, şi nepoții tăi, şi toți se vor mântui. De aceea, capul de familie – aşa scrie în cărțile noastre – este acela care se străduieşte zi şi noapte pentru mântuirea tuturor din casa lui, aşa cum capul Bisericii este Hristos, pentru că S-a jertfit pentru mântuirea tuturor. Un căpitan de corabie cu pânze n-are voie să sară din corabie când se scufundă corabia, decât după ce a salvat femeile şi copiii, ceilalți călători, ceilalți marinari, mai bătrâni, mai bolnavi. El n-are voie să sară din corabie nici măcar cu ultimul

marinar, ci abia după ce i-a salvat pe toți are voie să se salveze şi el. Aşa şi capul de familie: trebuie să se îngrijească de mântuirea tuturor celor de care răspunde el, şi abia atunci se va mântui şi el.

Despre mântuirea celor de aproape ai noştri

Părinte, dar dacă noi ne mântuim şi din familia noastră sunt unii care nu se mântuiesc, cum putem noi fi fericiți?

Frate scump, dumneata, întrebarea pe care ai pus-o e ca şi cum L-ai învinui pe Dumnezeu că n-are milă să-i mântuiască pe toți. Atât a spus Ioan Botezătorul: Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii, şi spune pe urmă şi *păcatele lumii*, nu numai *păcatul lumii*. Păcatele şi păcatul strămoşesc, de la Adam şi până la Mântuitorul. Pentru toți S-a jertfit, şi pentru toți ceilalți, care au păcătuit de la El până la sfârşitul lumii. Astea-s *păcatele* lumii! Deci, dacă Mântuitorul S-a jertfit, a dat învățătură, a dat apostoli, a dat scripturi, a dat învățători, a dat de toate, de toate, de toate, şi unii se sinucid sau nu mai au nădejde, e vina Mântuitorului?

Nu, sigur că nu!

Păi, atunci, n-are nimic de-a face, dacă şi mata vrei mântuirea tuturor din familie, şi ei nu vor, chiar dacă ar fi copilul dumitale, şi nu vrea, dumneata nu poți suporta consecințele, ci cel care se opune voii lui Dumnezeu şi voii tatălui şi mamei şi învățătorului şi tuturor.

Ce am putea face când avem membri de familie care sunt nebotezați, poate chiar mai mari decât noi – părinți sau... –, cum putem să-i ajutăm, cât timp ei mai sunt lângă noi?

Depinde de metodă. Aveți mai mult timp răgaz sau nu? Îmi dați voie să fac o mică introducere? Într-un sat, vine factorul poştal la o casă şi dă un plic unui un țăran analfabet... Țăranul zice: „Domnu' factor, da' eu nu ştiu să citesc..." „N-am timp să-ți citesc eu, caută-ți pe altcineva!" El ia plicul şi iese în stradă, poate întâlneşte pe cineva care ştie să citească. Şi întâlneşte pe jandarm, şeful de post. „Ce-i, bade Vasile?" „Necaz!" „Ce necaz?" „Ştii că eu nu ştiu carte..." „Ştiu!" „Uite, am primit o scrisoare..." „Heeei, ai primit o scrisoare! Sigur ai primit de la fecior, că feciorul a plecat în armată. O fi de la el. Las' că-ți citesc eu!" Ia şeful de jandarmi scrisoarea, desface plicul şi spune: „Dragă tată, sunt într-un necaz, cineva mi-a furat arma" – şeful de post zice: „I-a furat arma! Derbedeul! Nici o armă nu poate să păzească? Ăştia nu merită să trăiască! Ăsta e un criminal care nu-şi apără nici măcar arma lui!" Tatăl, când aude „criminal", „derbedeu", „nu merită să trăiască", întinde mâna, ia scrisoarea, izbucneşte – nu chiar de față cu şeful de post, merge mai încolo – în hohote: „Fiul meu, criminal! Criminal! Criminal! Nu merită să trăiască! Nu merită... derbedeu... nu poate să-şi păzească nici arma... nu poate... nu-i bun de nimic... Eu sunt tatăl lui. Eu nu l-am învățat. Eu sunt vinovat, eu nu trebuie să trăiesc, eu! Eu! Eu!" Şi se întâlneşte cu învățătorul din sat. „Măi, Vasile, cine te-a bătut?" „Nu m-a bătut nimeni, m-a bătut Dumnezeu. Merit să mă bată Dumnezeu! Nu merit să trăiesc! Derbedeu, criminal!" „Ce-i cu dumneata, dom'le? Cine te-a bătut? De ce plângi?" „Cum să nu plâng, dacă nu merit să trăiesc şi nici feciorul meu?" „Feciorul dumitale? Dar era cel mai bun elev al meu şi cel mai cuminte! Şi cel mai ascultător!" „O fi fost, dar acuma uite ce a ajuns! Să nu-şi păzească nici măcar arma! Nu-i bun de nimic! Nu merită să trăiască! Nu

merită...” „Ia dă-mi scrisoarea!” Ia scrisoarea şi începe el: „Dragă tată, cineva mi-a furat arma, acuma sunt pus la carceră. Dacă nu voi plăti arma în câteva zile, voi fi trimis la închisoarea militară, şi m-am gândit să-ți cer ajutor, să-mi trimiți acuma nişte bani şi eu, când oi scăpa din armată, am să muncesc, să-ți restitui banii, să fiu cuminte, să fiu cum trebuie, să fiu un cetățean bun şi om bun”. „Aşa scrie?” „Aşa scrie!” „Dragul tatei!...” Ce-ați înțeles?

Depinde cine citeşte şi cu ce inimă citeşte.

Deci, depinde de metodă, de ton şi semiton. Deci, unuia care-i ateu, nu poți să-i spui deodată: „Măi, eşti nebun, nu crezi în Dumnezeu?” Îi spui: „Măi, eu te înțeleg. Acuma, toată lumea e aşa ca şi tine. Şi eu am momente de astea, nu?” – atunci când faci păcatul, nu spui că Dumnezeu e prezent. Şi nu-i nimeni care să nu fi făcut păcate, nu? Numai Dumnezeu e fără păcat în veşnicie. Depinde de metodă şi de răbdare, de dragoste – pentru că dragostea toate le rabdă, toate le... nu? Nu se semețeşte, nu se laudă, nu caută ale sale, ci binele altuia, nu?

Despre canonizarea noilor mărturisitori

Părinte, vă rugăm să ne vorbiți puțin despre Imnul Acatist la Rugul Aprins al Maicii Domnului.

Vă spun ceva: dintre toate acatistele pe care le-am citit în viața mea, este cel mai cizelat, cel mai cult, cel mai subtil.

Aşa este!

Eu am fost foarte apropiat de părintele Daniil, foarte apropiat, şi îl cunosc mai bine decât l-au cunoscut toți. Mulți nu l-au iubit pentru că era foarte pretențios, adică pretindea ca fiecare să fie foarte corect în ceea ce vorbeşte

şi gândeşte, dar el era cel mai pretenţios cu el însuşi. Nu era iubit pentru că făcea observaţii mereu, şi la cucoane, şi la toţi, că vorbesc prea mult.

Vorbiţi-ne un pic despre părintele Daniil.

El era foarte pregătit din punct de vedere literar, să stea de vorbă, încât mulţi vlădici de pe vremea lui îl chemau ca el să le cizeleze cărţile pe care trebuiau să le tipărească. Am fost de faţă, martor, şi la Firmilian al Craiovei, şi la alţii, când stătea noaptea întreagă şi lucrau cu el, nopţi întregi, să le refacă cărţile, să fie mai literare. El a pornit la Sfântul Munte cu un gând perfiiiid!!! Dacă un Pitigrilli sau un Damian Stănoiu au câştigat bani cu *Alegere de stareţă* şi alte cărţi pornografice, el va câştiga de o mie de ori mai mult, cu stilul lui, nu? Dar când a ajuns acolo şi făcea observaţii fraţilor de la unele mănăstiri: „Asta-i haină, ce ţi-a dat stareţul? Asta-i mâncare, ce-ţi dă stareţul? Asta-i comportare omenească? Ăsta-i pesimism!” Şi fraţii i-au răspuns cum nu se aştepta nici el, nici nimeni de pe lume: „Ăsta-i stareţul meu, în care am încredere, şi Dumnezeu prin el mă va mântui!” N-a putut să mai răspundă nimic! A vrut să-i instige pe toţi împotriva stareţilor şi, dimpotrivă, fraţii l-au pus la punct şi atunci s-a întors în ţară smerit. S-a întâlnit cu Tit Simedrea, mitropolitul cel mai cult, şi acesta i-a spus: „Au dreptate fraţii, nu tu. Smereşte-te tu!” Şi atunci el s-a transformat cu totul din gândurile pe care le aveau pitigriliciştii, damianstănoicii – să fie smerit, să se închine, să se jertfească pentru credinţă, pentru biserică, şi de asta a fost bătut mai rău decât toţi la Aiud şi de asta l-au omorât în bătăi.

A murit martir, da.

Da.

Şi ar putea fi sanctificat, părinte? Ar putea fi canonizat?

Dar de ce puneți problemele astea? Cine are dreptul, cine are inițiativa la canonizare?

Sfântul Sinod.

Nu-i adevărat!

Puterea poporului, iubirea poporului...

Nu-i adevărat! Fals, minciună, fals, fals! Numai Dumnezeu! Dumnezeu, când a vrut să arate că nădejdea unor creştini a slăbit în înviere, după trei sute şi atâția ani, la Efes, a desfăcut peştera în care a arătat că aceia erau sfinți, pentru că au crezut în înviere. Numai când se întâmplă ca la mănăstirea Neamț, când merg părinții la miezonoptică şi se roagă, se roagă, se roagă, şi când ies din biserică, văd că s-a întâmplat ceva afară: trotuarul s-a ridicat. Şi atunci au săpat şi au dat de nişte oseminte. Or, osemintele nu puteau să ridice trotuarul. Deci, numai Dumnezeu are inițiativa. Numai când Dumnezeu are inițiativa, atunci se canonizează. În privința asta, vă spun foarte sincer şi cu frica lui Dumnezeu adevărul, nu-i aprob nici pe legionarii care vor să-l canonizeze pe Codreanu, dacă Dumnezeu încă n-a hotărât. Am să vă spun ceva ce nu vă place celor care l-ați iubit sau îl iubiți pe cine-am iubit eu cel mai mult în viață, pe Corneliu. Am să vă spun că Corneliu nu-i de acord cu cei care vor să-l canonizeze. Numai Dumnezeu trebuie să ia inițiativa, la timpul potrivit...

De ce nu e de acord?

Pentru că nu e timpul pentru aşa ceva. V-am spus că pe cei şapte tineri din Efes, abia după 378 de ani... Deci, Dumnezeu ştie când trebuie să...

Şi cum ne arată Dumnezeu că trebuie canonizat cineva?

Cum a arătat la Neamț, când s-a ridicat pământul.

Dar, de pildă, la Ştefan cel Mare cum a arătat?

A arătat prin alte fapte. N-aş vrea să intru în amănunte acuma. Pot să intru, dar nu e momentul, pentru că şi părinți buni, buni, buni, chiar prieteni de-ai mei, arhimandriți, au fost împotriva canonizării lui Ştefan, pentru că a trăit cu cutare femeie sau cutare, nu?

Da, şi Petre Țuțea...

Dar Constantin a fost mai păcătos ca Ştefan, şi Dumnezeu a hotărât canonizarea lui. David a curvit şi apoi l-a ucis pe soțul curvei, nu? Şi e mai sfânt ca alții. Deci, Dumnezeu, când face socoteala minus şi plus, trage linie şi spune: „Nu, binele pe care l-a făcut e mult mai mare decât răul". De aceea am spus că la Ştefan a intervenit Dumnezeu, pentru binele pe care l-a făcut el în țara noastră – nu numai în țara noastră! A făcut biserici şi în Grecia, şi în Sfântul Munte şi în multe locuri...

Despre traseul neamului în istorie

Care ar putea fi legătura între mântuire, între mântuirea personală şi neam?

Da, o întrebare foarte bună, pentru că, chiar în Vechiul Testament, Moise a pus această problemă. Moise zice: „Eu, pentru păcatele pe care le-am făcut, nu-s vrednic să ajung în Țara Făgăduinței, în Țara Sfântă şi în ceruri, dar singura mea dorință este ca neamul meu să se mântuiască". Deci, iubirea de neam e iubită de Dumnezeu. Iar Pavel spune şi mai clar: „Chiar dacă eu, pentru că am prigonit pe Mântuitorul şi pe creştini, voi fi blestemat, anatema, neamul meu să se mântuiască. Eu, chiar dacă aş fi anatema, dar neamul meu să se mântuiască!" Deci,

iubirea de neam este ceea ce o slăveau şi păgânii, şi toți – aşa spuneau latinii: *Suprema lex, suprema iubire este iubirea de neam*. Dar, vedeți, creştinii o înțeleg şi mai mult, de aceea voievozii care şi-au iubit neamul şi-au iubit şi Biserica şi pe Dumnezeu.

Dar într-un neam pot fi şi necredincioşi, nu numai credincioşi.

Da, selecția n-o putem face noi şi n-o face nimeni. Abia la Judecata de apoi se va cerne. Cernerea a început deja... Acuma se face cernere: cine vrea să rămână cu Hristos şi Biserica Ortodoxă, şi cine vrea să treacă de partea maimuțoilor şi ereticilor. Ați auzit ce poruncă s-a dat? N-au voie nici profesorii de religie, nici alți profesori, nici alți educatori, nici preoții, nici tata şi mama să le spună copiilor că Dumnezeu l-a creat pe om – pentru că omul a devenit om din maimuță!!! Cei care se dau drept păstrătorii tradiției ortodoxe sunt tocmai aceia care vor să desființeze Ortodoxia. Cei care sunt cei mai mari francmasoni dau declarații că nu-s francmasoni. Aşa cum Dumnezeu a spus: „Eu sunt Cel ce sunt”, adică existența cea mai evidentă şi în timp şi-n spațiu, există din veşnicie, fără început, fără sfârşit, şi în spațiu, pretutindeni. Diavolul spune: „Eu nu exist! De unde ați născocit voi că există diavol?” Că voi, dacă-l veți crede pe el, că nu există diavol, veți crede că nu există nici Dumnezeu.

Că noi suntem dumnezei...

Dom'le, vă dau un singur exemplu. Preşedintele Academiei, la înmormântarea unui prieten de-al meu, poate ați auzit de el, Virgil Cândea, a spus: „A fost un om de omenie şi acuma a trecut în neant, în non-existență”... În *non-existență*, aşa zic ei. Deci, antihriştii [zic că] nu există existență, nici Dumnezeu, nici nimeni. În neant...

Părinte, ca profesor de religie, dacă nu mai eşti lăsat să-ţi faci datoria aşa cum trebuie, rămâi profesor de religie sau treci la catedra de limba română, unde poţi vorbi liniştit copiilor despre Hristos?

Eu vă sfătuiesc să treceţi la limba română sau la orice profesiune vrei. Decât să fii silit să spui că omul e maimuţă, mai bine vorbeşti de gramatică şi de fonetică şi de silabe...

Şi de Hristos putem vorbi...

... de etimologie, de alte lucruri.

Părinte, dacă copiii vor să plece din ţara asta, îi oprim sau nu?.

Eeei, săracii... Doamna profesor, cine le-a cumpărat calculatoare? Cine le-a cumpărat televizor? Cine le-a făcut educaţia să plece?

Şi televizorul, şi părinţii, şi şcoala...

Eu spun că cine a cumpărat, acela e vinovat. Nu ăla care-i păgân, de la televiziune şi de la... E mai vinovat tata, mama, bunica.

Ce facem, aruncăm televizorul, părinte?

Nu trebuie să-l arunci, să nu cadă în cap cuiva. Dar vinde-l şi iei o carte bună.

Ce credeţi că putem face noi azi pentru neamul nostru? Pentru că tinerii ca noi sunt îngroziţi, că-n politică nu-i niciunul bun, şi noi ce putem face? Să ne rugăm. Şi altceva?

Eu l-am cercetat foarte mult pe Herodot şi pe toţi istoricii antici. M-am interesat de originea dacilor şi a geţilor. Şi Herodot vorbeşte cu mare respect despre geţi şi daci, spune „geţi nemuritori". Dar spune şi Herodot şi toţi contemporanii istorici din vremea veche că geţii nu erau uniţi între ei. Spune Herodot că, dacă ar fi fost uniţi, niciun Cezar, niciun Alexandru Macedon, nici nimeni de pe lume

n-ar fi putut să-i învingă. Dar erau dezbinați. Asta-i cea mai mare dovadă că suntem strănepoții lor, că nu suntem... doi români nu se unesc!

Aşa este! Totuşi, au fost şi încercări de unire...

Au fost încercări, dar nereuşite. Şi Mihai Viteazul...

Chiar Mişcarea lui Codreanu!

Da. Dar Codreanu n-a avut urmaşi.

Da, aşa este.

Nimeni nu a urmat ce-a vrut el. Nimeni, nimeni din Mişcarea Legionară nu l-a urmat pe Căpitan.

Oameni ca dumneavoastră, totuşi, au continuat acel spirit, într-un fel, nu?

Nu. Toți ortodocşii au continuat, nu oameni ca mine. Toți ortodocşii au continuat. Putem spune că cine-a fost mirean sau preot ortodox, acela l-a urmat. Pentru că şi Dumitru Stăniloae, şi toți care au ținut la dogma ortodoxă, sunt în aceeaşi idee cu cei care au luptat împotriva marxismului, leninismului, ateismului ş.a.m.d.

Părinte, ce credeți: România se mai vindecă?

România? Nu! Mai curând se vor vindeca alte țări. România, v-am spus mai înainte şi repet: nu se pot uni doi români între ei. Asta-i cea mai bună dovadă că suntem strănepoții geților, dacilor. Sfinții Părinți din ultimul timp spun că, din cauză că ruşii au dat cei mai mulți mucenici, ei vor lupta împotriva şi a ecumenismului şi a papistaşilor şi a tuturor...

Cine, ruşii?

Ruşii! Vor lupta şi vor ajunge să conducă Constantinopolul ortodox.

Este aşa şi o profeție a unui părinte din Sfântul Munte, la fel zice.

Da, da. Păi, da, da, exact.

Părinte, în ziua de astăzi, valorile s-au inversat. Adică, tot ce altădată era foarte clar că este bine să faci, deci toate, aproape toate valorile morale, nu chiar toate, aproape toate valorile morale s-au inversat. Acuma se zice că e bine să fii invers decât trebuie, şi e foarte greu să te menții, mai ales dacă creşti într-aşa un mediu. Cum să faci față? Cum să mergi contra curentului?

A reuşit şi diavolul şi toți îndrăciții ca tineretul să nu mai asculte nici de tata, nici de mama, nici de profesori, nici de Dumnezeu. Pentru că i-a dat, cum dă diavolul, [diferite] feluri de atracții: televizorul cu tot ce arată el, violența, dorința de bani fără muncă, dorința de mărire fără merit. Or, Dumnezeu vrea să fii cât mai pregătit, ca să poți fi cât mai util altora. Deci, afaceri comerciale, fabrici ş.a.m.d., şi toți vor da faliment până la urmă. Pentru că aşa-s făcute legile de acum şi viitoare, ca românul să nu mai fie stăpân pe nimic al lui – nici țăranul pe țarina lui, nici nimeni pe ale lui.

Despre prigoana împotriva monahismului

Părinte, foarte multe dintre sfaturile duhovniceşti sunt pentru monahi. Dar eu aş vrea să vă întreb cum putem noi trăi duhovniceşte în lume fiind căsătoriți...

Dumnezeu nu face nicio deosebire între monahi şi mireni şi, în calendarul nostru, sunt mai mulți sfinți mireni decât călugări, mult mai mulți. Adică soț, soție, copii în familie. Or, rugăciunea de care vorbeşte Dumnezeu, asta în duh şi-n adevăr, se poate face chiar mai bine pe ascuns, în familie, decât în public, în mănăstire. A şi început vremea când mănăstirile vor fi prigonite. Ați auzit ce spune Europa despre „ciorile negre din România”?

Mănăstirile vor fi multe transformate în centre de turism conduse de păgâni, acolo vor primi străini, cu sarmale, cu cozonaci, cu plăcinte – nu cu cuvânt de la Dumnezeu.

Da, în România sunt şase mii de monahi şi monahii.

Statisticile niciodată nu redau adevărul. Fostul patriarh susținea că Biserica Ortodoxă e majoritară, are 87%. Statisticile niciodată nu redau adevărul. Adevărul este că numai acei creştini sunt creştini, care se şi mărturisesc, care se roagă, adică țin legătura zilnică cu Dumnezeu şi se roagă nu numai pentru ei, se roagă pentru toți creştinii. Mântuitorul a spus: Cine vrea numai mântuirea lui nu o va dobândi. Numai cine se roagă pentru toți se va mântui.

Ce să facă călugării, că ați zis că mănăstirile vor fi transformate, în timp, în centre turistice. Şi noi trăim vremurile astea.

Veți face sarmale, plăcinte moldoveneşti şi alte lucruri şi mănăstirile de maici vor fi stăpânite de Ministerul Turismului şi de jidovi.

Şi atunci credeți că ne-ar fi mai de folos să ne întoarcem în lume şi să slujim lui Dumnezeu în lume, unde măcar nu eşti obligat să faci ascultare?

Mi-e greu să vă răspund în două cuvinte, dar vă dau un sfat. Când Mântuitorul a vorbit cu o samarineancă, Fotini, la fântână...

La puțul lui Iacob!

Da. Întâi El i-a spus: „Cheamă-l pe bărbatul tău!”, ea i-a răspuns: „Nu am bărbat!” Mântuitorul i-a spus: „Cinci ai avut, fără binecuvântare de la Dumnezeu, şi ăsta pe care-l ai acum, tot fără binecuvântare de la Dumnezeu!” Ea şi-a dat seama că – ce a ținut ea secret, secret, nu ştia nicio rudă de-a ei, nici vecină, nici nimeni, că ea toată curvia o făcea în secret, şi i-a descoperit – e prooroc! Dar

când Mântuitorul a început să-i vorbească despre apa cea vie, şi-a dat seama că nu-i numai prooroc, este Mesia! Şi atunci ea a îndrăznit să-L întrebe: „Unde trebuie să ne rugăm? Noi ne-am rugat numai aici, în Garizim. Voi, iudeii, spuneți că în Ierusalim”. Ştiți unde se strângeau românii când năvăleau perşii, hunii, tătarii, mahomedanii, care ucideau? În codrii, nu? Cunoşti mata care-i codrul cel mai des acuma, în țara noastră?

Codrii Vlăsiei?

Nu! Bucureşti, Cluj, Galați, Timişoara... pentru că vecinul tău din bloc habar n-are cine eşti. Poți să mori. S-a întâmplat, chiar o fiică duhovnicească de-a mea, Varvara, care venea mereu la Antim, a dat drumul la apă fierbinte la baie, a țâşnit abur foarte fierbinte, a amețit-o şi a murit. După două săptămâni, abia după ce mirosul prin bloc s-a răspândit, au spart uşa, să vadă ce-i acolo. Deci habar n-are vecinul cine eşti.

Despre bravadă

Părinte, ne puteți spune un cuvânt puternic pentru zilele noastre? Cum să ne păstrăm, cum să creştem în credință?

Vă spun. Primul sfat pe care vi-l dau: să nu bravați! Să nu țineți crucile afară! Să nu faceți ca Sfântul Petru: „Dacă toți Te vor părăsi, eu nuuu!”

Ce consider eu cel mai important: să vă dați seama care-i deosebirea între *a brava* şi a face ce vrea Dumnezeu. Asta aş vrea s-o înțelegeți foarte bine, pentru că de asta depinde tot ce veți face în viitor. Creştinii au luat numele de *cristiani* întâi în Antiohia Mare, deci în răsărit. După asta, în miazănoapte – miazănoapte sau nord,

cum îi spuneți dumneavoastră. Pe urmă, v-am spus că în apus nu propovăduirea a sporit numărul creştinilor, ci sângele mucenicilor, sângele martirilor a fost sămânța creştinilor. Asta o ştiu toți creştinii. Sângele martirilor a fost sămânța creştinismului, în apus. În sud, împărații romani cuceriseră de mult sudul, de mult, înainte de a cuceri răsăritul şi nu-i mai interesa ce se petrece acolo – în Africa şi-n tot sudul, nu al Europei, ci la sud de Mediterană. Şi atunci, creştinii acolo s-au înmulțit în număr foarte mare, dar orgoliul – la noi îi spune mai clar decât orgoliu, în creştinism noi spunem *mândria* – i-a făcut să gândească aşa: „Măi, suntem aşa de mulți, şi nu avem nici un singur martir, nici un singur mucenic! Asta-i ruşine, măi, să fim milioane de creştini şi n-avem niciun mucenic!” Şi atunci au bravat, s-au dus la Roma, au spus că-s creştini. Împărații i-au ucis. Biserica, atunci, nu era condusă de papii îndrăciți, ci era condusă de Ierusalim. Biserica de Răsărit nu i-a considerat mucenici, ci i-a excomunicat din Biserică. I-a excomunicat! Nici măcar... nu mucenici, nici măcar cel mai păcătos membru al Bisericii, pentru că au bravat. S-au sinucis, s-au dus singuri la moarte, n-au fost ei nedreptățiți, adică să fie urmăriți şi prigoniți. Vreau să înțelegeți acest lucru clar de tot. E mare deosebire între a fi prigonit – urmărit, prigonit şi omorât, cum au fost atâția în răsărit şi-n miazănoapte şi-n toate părțile – şi a te băga singur în gura lupului, fără să fii prigonit, fără să fii urmărit. Biserica răsăritului, conducerea Bisericii răsăritene a considerat că ei bravează, şi i-a excomunicat.

Să nu facem nimeni dintre noi ca Petru, când a spus: „Dacă toți Te vor părăsi, eu nu, Doamne!” Nu! Ci: Doamne, Tu învață-mă, Tu înțelepţeşte-mă, Tu luminează-mă, Tu întăreşte-mă, ca să nu Te părăsesc! Nu că *eu nu Te*

voi părăsi! Adică: eu, eu, eu, eu, eu! Ăsta e orgoliu: eu! Ce se spune la tunderea în monahism – tăierea voii tale. Asta vrea Dumnezeu, nu numai de la monahi. Primul cuvânt pe care l-a spus Dumnezeu lui Adam şi Evei a fost tăierea voii: „Din toate roadele gustați, numai din cel care spun Eu, nu!" – deci: „Faceți voia Mea, nu voia voastră!" Tăierea voii proprii. Înfrânare. Primul cuvânt pe care l-a spus oamenilor după ce i-a creat este înfrânare, şi pe urmă le-a spus: „Stăpâniți toate şi nu vă lăsați înrobiți!" Or, *madam* Eva, din orgoliu, a devenit roaba lui satana. Când i-a spus: „Nu veți muri, veți fi dumnezei". „Vai, ce bine mi-ar sta mie ca dumnezeoaică!"

Despre imaginație

Când un copil are vocație spre artistic, faci ceva să-l întâmpini, sau îl laşi să meargă pe calea lui?

E bine dacă-l ajuți.

Sfinții Părinți spun că imaginația este de la diavolul. Aşa am auzit. Şi atunci toate artele...

Stați puțin! Diavolul are mult mai mare putere de imaginație decât alte căi. Spune Scriptura că diavoli mii de-a stânga, adică cu păcate trupeşti, şi zeci de mii cu imaginația şi cu cele duhovniceşti. Aici diavolul are o putere extraordinară, pentru că oricui îi vine un gând să se compare cu altul, cum i-a venit fariseului să se compare cu vameşul, că el e mult mai bun ca vameşul: „Mulțumescu-Ți Ție, Doamne!", nu? Aia te duce la mândrie, pe când cele trupeşti... Mai greu te convinge diavolul să curveşti, nu? Or, cu gândul, vă spun, chiar mulți călugări, preoți, duhovnici care au venit la mine mi-au spus: „Părinte, n-am făcut păcate cu trupul, dar cu gândul, de

zeci de ori şi sute de ori pe zi!” Mai ales când te compari cu alții. Or, când te împărtăşeşti, ce spui? „Cred, Doamne, şi mărturisesc, că Tu eşti cu adevărat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui Viu, care ai venit să-i mântuieşti pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu”. Ce înseamnă *cel dintâi sunt eu*? Nu că eşti mai păcătos ca altul, ci tu, cu educația pe care o ai, n-ar fi trebuit să faci nici păcatele astea, şi să te compari, să judeci pe alții. Şi Mântuitorul spune: „Nu, vezi-ți bârna din tine, nu paiul din ochiul altuia”, nu? Nu te compara şi să acuzi pe alții. Iar Mântuitorul a spus: numai cine e fără păcat are dreptul să osândească. Or, nimeni nu-i fără de păcat, decât Dumnezeu. Şi atunci înseamnă că nici un om. Iar Psaltirea spune mai clar: „Tot omul e mincinos!” Când spui: Doamne, Îți făgăduiesc că am să mă rog, am să fac cutare, am să fac bine, am să fac nu ştiu ce, şi spui şi nu faci, nu eşti mincinos?

Sfinții Părinți spun să ne ferim de imaginație.

Da, pentru că imaginația te scoate din realitate şi tu îți formezi o lume a ta. Or, când tu faci, spune, mai ales, Sfântul Apostol Iacob, aşa de clar; chiar cel care spune: „Mâine am să plec în cutare loc, poimâine am să fac aşa”, deja înseamnă că nu spun: „Doamne, ajută-mi să fac!”, ci „Eu fac! Eu, eu, eu, eu, eu!” Deci, tu eşti dumnezeul tău, tu eşti idolul tău.

Dar toată arta se bazează pe imaginație, totuşi.

Da. Cu imaginația se fac mult mai multe păcate decât cu trupul.

Şi atunci, literatura, pictura, înseamnă că sunt...

Nu! Vezi? Orice lucru, dacă-l foloseşti spre bine, nu poate fi considerat păcat. Mama mea îmi povesteşte următorul fapt: păştea vaca în grădina casei. Şi o ducea unde era iarba mai bună. Vaca, însă, a văzut că nişte

tulpini sunt mai verzi lângă stupul de albine, mai verzi ca celelalte. Şi atunci a tras-o pe mama – pentru că ea, când porneşte într-o direcție cu coarnele înainte, trage pe oricine, nu? A tras-o, degeaba o ținea ea de lanț sau de ce o ținea ea, de funie, a tras acolo şi, mergând în fugă spre stupină, a răsturnat un stup. Albinele au ieşit din stup, au înțepat şi pe vacă şi pe mama. Au înțepat-o vreo 60 de albine. Mama a leşinat, a fost dusă la medic. Înțepăturile de albină au un fel de toxină care e usturătoare, dureroasă. Dar înțepăturile de albină au salvat-o de reumatism. Au trebuit medicii s-o țină în comprese şi să-i scoată veninul cela din sânge, prin lichide, prin... aşa că orice rău, dacă e folosit spre bine, face bine. V-am dat exemplul ăsta naiv.

Despre reclame

Acuma e o foarte puternică industrie a reclamei. Pentru un creştin este imoral să lucreze în lumea reclamei?

Chiar în lumea asta unde suntem acuma, sunt părinți care au icoane cu Maica Domnului care a lăcrimat. Ei au făcut sute şi mii de fotografii, pentru că, dacă dă fiecăruia o fotografie din asta, acela se simte obligat, nu?

Dar au şi preț, părinte! Nu-ți lasă loc să fii obligat.

Eu cred că vă ajunge atâta, că ar trebui să mă mai bat peste gură.

Dar vorbesc de... nu ştiu, să faci reclamă la biscuiți, la Coca-Cola, chiar şi la băutură, la maşini – e păcat să lucrezi în aşa ceva?

Orice minciună e păcat. Când îşi fac reclama că e bună şi ea, în realitate, nu-i aşa. Şi acela, când a spus că

vaca asta, dacă i-ai da mâncare, îți dă şi lapte, şi toate, ați văzut ce-a pățit şvabul, nu?

Părinte, dar care e soluția? Să intri acolo şi să încerci să faci lucrurile bine, adică reclama care se face să fie bine sau să fugim de astfel de lucruri?

Nu, să fugiți şi să nu cumpărați. Pentru că spune Mântuitorul: dacă unui credincios îi spui defectele, aşa cum îmi arată mie părintele meu, care de nouă ani este însoțitorul meu de orb, el îmi face observație de câte ori scrie aici, de câte ori văd lume, el îmi vrea mântuirea. Cel care mă laudă vrea să mă ducă în fundul iadului. Deci, care-i bună? Iar Mântuitorul spune mai clar: dacă unui creştin adevărat îi spui defectele, îl îndrepți, îl corijezi. Dacă el însă nu-i creştin adevărat, e duşmanul tău, că de ce i-ai făcut observație. Deci, te consideră duşman dacă-i spui defectele lui, nu? Numai acela care e creştin bun, acela îți mulțumeşte că l-ai corectat, nu?

Despre taina căsătoriei

Părinte, vă rog să ne mai vorbiți un pic despre aceasta. Care este legătura între cununia cu Hristos şi cununia între bărbat şi femeie? Cum le legăm în viața noastră duhovnicească?

Nu ştiu, cuvintele pe care le-ai exprimat nu-s chiar clare. Spune-mi încă o dată puțin mai clar întrebarea.

Cum să facem legătura între unirea cu Hristos şi unirea în cununie între bărbat şi femeie?

Păi, e aceeaşi. Dacă eşti cununat la biserică... la primărie cunună ofițerul Stării civile. La biserică cine cunună?

Preotul.

Nu-i adevărat! Mata, când spui că cineva a fost operat, spui că bisturiul l-a operat? Sau doctorul?

Dumnezeu cunună.

Deci, preotul este numai un instrument al lui Dumnezeu. Dumnezeu – adică întreaga Sfântă Treime cunună, întreaga: şi Tatăl şi Fiul şi Duhul Sfânt. Pentru că preotul de trei ori cântă: „Doamne, Dumnezeul nostru, cu mărire şi cu cinste încununează-i pe dânşii”. Nu cineva îi încununează în numele Sfintei Treimi, ci Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt îi încununează. Îți spun matale o problemă acuma: dacă pe globul pământesc s-ar întâmpla odată să fie în aceeaşi zi, aceeaşi oră, acelaşi minut, o mie sau un milion de cununii, Dumnezeu poate să fie prezent la toate?

Sigur că da!

Da, pentru că e pretutindenea în aceeaşi clipă, nu? Bine, ai răspuns minunat, felicitări! Deci, nu există deosebire între cununiile de la biserică, pentru că toate sunt făcute de Dumnezeu. Numai cei care nu se cunună la biserică... Aceea nu mai este iubire, cea a păgânilor. Nu mai e iubire. E numai o încercare. Pentru că Dumnezeu nu Se pricepe să cunune pentru trei ani, El cunună pentru veşnicie.

Despre împărăția lui Dumnezeu ne mai puteți spune?

Eu, când eram mic, o întrebam pe mama: „Mamă, ce înseamnă cer? Ce înseamnă împărăția lui Dumnezeu?” Şi ea mi-a răspuns: „Măi, eu când te-am învățat *Tatăl nostru*, nu ți-am spus: unde se face voia lui Dumnezeu? *Facă-se voia Ta, precum în cer, aşa să se facă şi pe pământ*”. Acolo unde se face voia lui Dumnezeu, aceea-i împărăția lui Dumnezeu. Şi acolo e şi cerul.

Deci chiar aici, pe pământ, se poate face.

Cine vrea să facă pe pământ, poate să facă. Nu ştiu dacă v-am vorbit vreodată despre doi creştini, soț şi soție, Atanasie şi Achilina, care au făcut cunoştință, băiatul cu fetița, când amândoi aveau doi ani. Adică tatăl băiatului era vecin cu tatăl fetei. Numai gardul îi despărțea. Tatăl băiatului a plecat odată de acasă, băiatul a ieşit şi el cum a putut până la poartă, s-a uitat în dreapta, în stânga, dacă nu sunt câini, şi vede că la poarta din stânga iese o fetiță. S-a dus spre ea şi a întrebat-o: „Cum te cheamă?" „Achilina". „Achilina, vrei să ne jucăm de-a alesea?" Ea s-a speriat: „Ce-o fi asta? Mie nu mi-a spus ce înseamnă *alesea*". Dintre dumneavoastră cine ştie ce înseamnă?

Nu ştim.

Când un copil se ascunde după un copac şi celălalt îl caută. Când îl găseşte, spune: Cucu, te-am găsit! Şi-i bucurie mare că a găsit.

V-ați-ascunselea!

Ea întâi n-a înțeles când i-a spus: „Vrei să ne jucăm?" El când i-a spus: „Te ascunzi după copac", ea s-a ascuns. El, când a găsit-o, bucuria a fost aşa de mare, că ei i-a plăcut jocul. A doua zi, când a văzut ea că el nu vine, a venit ea la el. Şi aşa au venit, de la doi ani până la şapte ani, mereu, unul la altul. La şapte ani, învățătoarea i-a pus în aceeaşi bancă, dacă a văzut şi ea că erau prieteni. După şcoala primară, au făcut şcoala profesională de croitorie, i-a pus la un loc. El când s-a dus la armată, ea a rămas la croitorie, la confecții. Când a venit din armată, a spus: „Tată, uite, am terminat stagiul militar, am venit acasă...", dar taică-său, cam ironic: „Dar tu întâi ai venit la mine sau întâi te-ai dus la vecină?" „Cum să mă duc la vecină fără ştirea ta?" „Hai, du-te! Hai, nu mai umbla cu fofârlica!" S-a dus acolo şi ce-a văzut? Ea, în lipsa lui, i-a făcut costumul cel mai frumos, costum național cu cusături,

costum național, dar cel mai frumos din comună, atât l-a îmbunătățit în fiecare zi... Şi el când i-a spus: „Frate, uite ce-a făcut Achilina ta, să ştii că n-a pus numai bumbac, a pus şi inima ei, să fie acolo”. S-a pomenit la Starea civilă, la cununie, au avut mai mulți copii, pe urmă, na! Au trăit amândoi până la 96 de ani – deci, cât au trăit împreună?

94 de ani!!!

Deci, la matematică văd că te pricepi! Să vedem dacă te pricepi mai departe. În viața lor de 94 de ani, niciodată nu s-au contrazis. Niciodată nu s-au contrazis! Ori el, ori ea, dacă spuneau: „Hai să facem aşa!”, zicea: „Dacă spui aşa, aşa facem!” N-a contrazis, să spună: „Nu, facem mai bine altfel!” Ea a murit la 96 de ani. Ea a venit – Învierea era foarte devreme – se întâmplă să fie şi-n aprilie, nu? Şi atunci încă nu se dezghețase pământul, ea a stat la Înviere până dimineața, n-a plecat cum pleacă acuma toți tinerii după Înviere acasă. A stat toată slujba, până dimineață. Când a venit acasă, era obosită, s-a aşezat pe pământ, care nu era încă dezghețat, a adormit cu ceafa pe pământ, a avut o boală care dă dureri îngrozitoare – meningită, a murit. El a mai trăit încă două zile, până în ziua înmormântării. În viața lor nu s-au contrazis niciodată. Deci, omul dacă vrea, poate să facă rai sau iad pe pământ.

Despre morți şi judecarea sufletelor

Cum este sufletul judecat, părinte? La judecata particulară, cum este judecat sufletul? Sunt acele vămi ale văzduhului?

Da... orice gândeşte, orice vorbeşte omul, orice face, în fiecare clipă, e scris în cartea vieții. Totuşi, abia la

Judecata de apoi, Mântuitorul va hotărî, adică va face bilanțul, cât e minus, cât e plus. V-am spus: şi la Ştefan Vodă, şi la ceilalți, aşa s-a făcut, câte a făcut păcate, cât bine. Deci, Dumnezeu hotărăşte dacă ai făcut mai mult bine decât rău. El hotărăşte locul, spune: „Mă duc înainte, să vă pregătesc loc la fiecare”, nu? De aceea, după moarte, încă trei zile, sufletul – aşa spune Biserica noastră – încă este în preajma trupului şi a celor ai lui, care sunt părinți sau copii sau frați sau rude sau cine ce are, unde moare. Abia pe urmă sufletul merge în locul în care hotărăşte Dumnezeu, nu definitiv, ci până la Judecata de pe urmă, în locul provizoriu. Nu există ce spun catolicii, purgatoriu, ci Dumnezeu ştie fiecare unde trebuie să meargă. Sunt şi locuri necunoscute nici de Sfinții Părinți, unde, de exemplu, sunt acuma Ilie, Enoh, nu? Spune Psalmistul David: *Hotar a pus şi nu-l vor trece, nici se vor întoarce să acopere pământul*, ci numai atunci când va vrea Dumnezeu, când va fi războiul între bine şi rău, adică între diavoli şi oamenii îndrăciți împotriva ortodocşilor, iar de cealaltă parte vor fi îngerii lui Dumnezeu, şi Ilie şi Enoh şi toți. Spune Scriptura că vor ucide şi pe Ilie...” Atâta ştim, atâta spunem.

Părinte, cei bolnavi de cancer, cei cu defecte trupeşti...

... la înviere nu va mai fi niciun defect. La înviere, toți vor învia cu trupurile întregi, aşa cum a vrut Dumnezeu să-i nască. Nici măcar [probleme] genetice nu vor fi, nu numai accidente sau... Vor fi întregi, întregi, întregi! Şi nu numai atât. Spun Sfinții Părinți că vor fi ca un fel de tineri, deci în culmea puterii.

Parastasul cum îi ajută pe morți, părinte? Slujbele de pomenire?

Păi, e clar, nu? Unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață, fericire fără sfârşit.

De ce mai au nevoie de parastas, atunci?

Păi, rugăciunile rudelor şi ale prietenilor şi ale altora şi ale Bisericii ajută foarte mult, aşa cum, atunci când cei patru prieteni l-au dus pe paralizat cu pat cu tot, au spart acoperişul şi i-au dat drumul în fața Mântuitorului. Pentru rugăciunile celorlalți, Dumnezeu l-a vindecat pe cel paralizat, că acela nu se ruga. Deci, rugăciunea... mult poate rugăciunea dreptului care se face pentru alții. De aceea, rugăciunea Maicii Domnului e cea mai primită. De aceea spune: „Ocrotitoare neînfricată, neînfruntată, ceea ce eşti bună”, nu? Să primească rugăciunile – „întăreşte viața de obşte a creştinilor, mântuieşte pe cei ce i-ai rânduit să conducă şi Biserica şi pe toți creştinii şi dă biruință din cer, ceea ce eşti una, unica, cea mai binecuvântată! Că mult poate rugăciunea dreptului, fiind cea mai dreaptă, rugăciunea ei este cu totul de ajutor. Orice cere ea, Dumnezeu împlineşte, că ea cere numai ceea ce e de folos pentru mântuire, nu altceva.

Despre copiii avortați

Părinte, în România s-au făcut 18 milioane de avorturi, în ultimii 17 ani.

Am întrecut alte țări ca proporție.

Cum se poate ispăşi asta?

Domnii medici sunt urmaşii moaşelor lui Faraon, care îi ucideau pe pruncii evrei de sex masculin, care puteau să devină preoți sau leviți. Deci ei, pentru că au un bănuț mai mult la avort, fac ceea ce au făcut moaşele lui Faraon, care în Vechiul Testament era socotit cel mai bun

executant al diavolului. Mântuitorul spune clar: femeia care avortează nu face numai păcatul uciderii, ci pentru cei avortaţi n-au voie să se roage nici preoţii, nici tata, nici mama, nici nimeni, pentru ei, v-am spus: sunt în rezervaţia lui Dumnezeu. Deci, nu numai că l-a omorât, i-a tăiat şi posibilitatea de mântuire, că cine se va boteza se va mântui, cine nu, spune Mântuitorul, nu! Pentru copiii avortaţi nu are voie să se roage Biserica – nici pentru poliţie, nici preoţii, nici nimeni, nimeni nu are voie să se roage pentru ei, pentru că sunt în rezervaţia lui Dumnezeu. După cum pădurile noastre, pe timpul lui Dragoş Vodă, erau pline de zimbri, acuma zimbrii sunt numai într-o rezervaţie, nu? Aşa Dumnezeu şi-a rezolvat problema copiilor avortaţi, să rezolve El, nu vlădicii, nu patriarhii, nu preoţii, nu părinţii, nu... numai El.

Acuma, toţi creştinii trebuie să ne rugăm pentru viitorii creştini. Mântuitorul a spus aşa: *Ierusalime, Ierusalime! Cât am vrut Eu să-ţi adun fiii şi fiicele, cum îşi adună o cloşcă puii sub aripi.* Una, că-i încălzeşte, a doua, că-i ocroteşte de ulii, sau de ţarcă, de coţofană, codobatură sau cum îi spune... care mănâncă puii, nu? A treia, nu numai că le asigură toate posibilităţile ca să ajungă la hrană, ea le spune din plisc că „E ora de mâncare, puilor”. N-aţi fost la ţară? Nu ştiţi?

Da Vinci şi Cina cea de Taină

Ce părere aveţi despre tabloul lui Leonardo da Vinci, Cina cea de taină? Mulţi spun – ştiţi acea teorie! - că acolo ar fi Magdalena, în loc de Ioan, şi că ar face un M din litere şi că Leonardo era de părere că Magdalena a fost soţia lui Iisus...

Asta nu-i părerea lui Leonardo, ci cei care sunt francmasoni transformă şi Sfânta Scriptură, şi Vechiul Testament şi Noul Testament... Şi credeți că ceea ce e propagat de ei, de către rabinii evrei, Talmudul, mai are ceva din Vechea Scriptură în el? Nimic!

Despre reîncarnare, New Age şi evoluționism

Învierea va fi şi în trup, nu? Va fi şi în trup, asta înseamnă că nu există reîncarnare, de exemplu, nu? Pentru că la înviere va fi fiecare cu trupul său.

Chiar în Vechiul Testament, proorocul Ezechiel a avut o vedenie în care a văzut țarina plângerii, unde erau mii şi mii de cadavre. El vede că în oase vine Duhul Sfânt, le înveleşte în carne şi-n piele, pe urmă începe Duhul Sfânt să sufle asupra lor şi fiecare începe să se mişte, înviază şi încep să se roage, să-L laude pe Dumnezeu, să-L preamărească. Şi noi spunem, în biserică: „Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvântăm, Doamne, şi ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru!”, nu? Deci, încă în Vechiul Testament, Ezechiel vede cum va fi învierea de apoi. Nu contează dacă ai ars într-un incendiu, dacă ai căzut din avion, te-ai înecat în mare, te-au mâncat fiarele sau... Nu contează nimic! Toate vor ajunge la înviere.

Şi atunci cum susțin ei teoria reîncarnării? Există o teorie a reîncarnării, care este foarte la modă.

Reîncarnarea e altceva. De exemplu, diavolul s-a încarnat în şarpe. Spune Biblia că şarpele era cel mai şiret dintre animale. El n-a fost creat de Dumnezeu şiret, a fost creat cel mai umil. Dintre toate vietățile, era singurul care se târa pe burtă, nu-şi ridica capul, cum îşi ridică leul sau vulturul capul sus. Dar când diavolul s-a întrupat în el,

atunci i-a spus: „Tu eşti cel mai umil dintre toți, dar tu, când vei înşela pe Eva, vei fi domn peste ea, ea îți va fi roabă”. Şi ce i-a spus diavolul? „E adevărat că Dumnezeu v-a oprit să mâncați din toți pomii?” Eva a spus: „Nu, numai din unul! Din cel al cunoaşterii binelui şi răului, şi în ziua în care vom mânca din el vom muri”. „Nu veți muri, veți fi dumnezei!” Când a auzit Eva că va fi dumnezeoaică – ăsta e specificul femeii, să fie orgolioasă... Nu numai împărăteasa care se uita zilnic în oglindă, să vadă dacă mai există alta mai frumoasă ca ea – deci nu credea că Albă ca Zăpada e mai frumoasă, nu? Orice femeie are acest orgoliu, că ea e mai ceva ca toate. Eu am fost duhovnic şi la călugări şi la maici. Dacă-i spuneam unui călugăr: „Părinte, te rog să nu mai vorbeşti în biserică!”, chiar dacă se uita urât la mine, peste juma' de oră se împăca cu mine. Dar maica? Nici peste şapte ani! „Să spună la alții, nu mie! Mie? Mie să-mi spună să tac?” Femeia să tacă în biserică? Deci, este specificul lor. Eu nu le acuz şi nu le osândesc, pentru că e specificul lor. Dar ați văzut că şi Maica Domnului şi toate mucenițele şi toate mărturisitoarele au renunțat la orgoliu.

Ce e mai mare primejdie, părinte: materialismul sau mişcarea New Age? Care e mai periculos?

Materialismul neagă pe Dumnezeu, pe când mişcările astea Îl schimonosesc pe Dumnezeu mai rău decât materialismul şi înşală mai mult. De aceea eu mi-am permis să spun că Origen e mai mare eretic decât Arie. Dar profesorii de [la] Teologie din Bucureşti vor să-l reabiliteze. Şi nu numai pe el...

Argumentați un pic!

Păi, v-am spus mai înainte: Origen a scris peste trei mii de volume.

Şi unele sunt bune, nu, părinte? Unele dintre ele sunt bune.

Da. Rele sunt numai trei capitole, trei fraze: *apocastasis on panton*, adică că la urmă Dumnezeu va trebui nu numai să-i ierte, dar să-i sfinţească în ceruri şi pe diavoli.

Acum se vorbeşte şi e foarte la modă un film, Secretul. *Eu nu l-am văzut, dar mi-au vorbit mai mulţi despre el – nu ştiu dacă ştiţi şi dacă ştie cineva mai bine despre el –, în care se spune, e o doctrină din aceasta new-age-istă, în care se spune că trebuie să vrei. Dacă vrei ceva cu adevărat, atunci până la urmă, dorindu-ţi lucrul ăsta foarte mult, lucrul ăsta se împlineşte – orice: şi să te vindeci, şi să ai avere, şi orice. Ce pot să le spun? Printre colegii mei sunt unii foarte pasionaţi de asta şi ce-aş putea să le spun?*

Eu mai înainte v-am spus ceva. Mântuitorul spune clar, are două atitudini: „Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu!" şi: „Plecaţi, blestemaţilor, în focul de veci!" Cine preface altfel cuvintele Mântuitorului este şi el diavol. Pentru că acuma e modern să pui în seama Mântuitorului că a trăit cu Maria Magdalena, că are fiu pe Iuda, că face cutare – şi filme, şi scrieri şi toate –, deci, e modern pentru domnul diavol să publice altceva.

Serafim Rose – un monah american ortodox – scrie că există un plan pentru a se înlocui Ortodoxia cu religiile orientale, un plan pus la punct mai demult.

Da, e adevărat asta, ce spui mata. Constatarea lui e corectă. Pentru că n-am îndrăznit să vă spun mai înainte, când am vorbit de Andrei Scrima. Principele Indiei a venit în vizită [în România] şi l-a cerut să-l dea pe el ca bursier, adică pe Andrei Scrima, pentru că era cel mai bun student la filosofie la Anton Dumitriu – cel care a scris *Logica*

matematică. El s-a dus acolo, s-a lăsat influențat, s-a schimbat şi fizionomia lui, ochii lui erau ca ai lui Buddha. De câte ori venea la Antim, îi spuneam: „Mata, care cunoşti şi creştinismul şi budismul, poți să scrii o carte, să arăți diferența”.

Să combată, din punct de vedere ortodox...

Eu cred că am spus clar! Şi el niciodată n-a vrut să mă asculte, tot mă trimitea la alții. Şi n-a făcut asta. Dar avea nu îndrăzneala, ci obrăznicia să se împărtăşească singur, fără spovedanie, adică lua Sfânta Împărtăşanie fără să se spovedească la duhovnic. Or, părintele Sofian era un duhovnic minunat. Dar el n-a vrut să se spovedească, ci direct să ia împărtăşania. Şi oricine face asta este al doilea Iuda. Deci, sunt mult mai răi ăştia care fac pe creştinii, sunt mai răi decât materialiştii, decât ateii. Pentru că şi românul spune că cel viclean e mai rău decât cel rău.

Acum suntem în Uniunea Europeană. E un lucru foarte grav? Sau...

V-am spus că puteți să ştiți dumneavoastră mai bine ca mine informațiile externe, dar au poruncit: nici profesorii de religie, nici părinții trupeşti, tata şi mama, n-au voie să le spună copiilor că Dumnezeu l-a creat pe om. Toți suntem din maimuțe...

Poate fi împăcat cumva evoluționismul cu creaționismul? Se pot concilia cumva?

Poate fi împăcat numai de Origen. Restul intră în păcat.

Că există o teorie care spune că Dumnezeu a creat lumea după un plan al unei evoluții, al unui progres.

Mda... Dumnezeu a obosit, săracul, şi a spus: „Deacuma, faceți ce ştiți voi!” Or, Mântuitorul a fost clar când a spus: „Fără de Mine nu puteți face nimic!” Deci, numai

conlucrarea cu Dumnezeu. De aceea, Emanoil înseamnă *cu Dumnezeu...*

Chiar profesori la facultate, de dogmatică...

Acuma o să avem de ăştia câți vrei! A întrebat chiar Sfântul Antonie, odată, pe diavol: „În iad aveți călugări?”

Şi a zis: Nu!

„Cum să fie călugări?” „Măi, de ăştia, cum sunt eu, cum sunt alții...” „Ohooo!...” Diavolul a înțeles întâi călugări adevărați. Cum să fie călugări adevărați în iad? Dar de ăştia, care au numai sutana sau numai titlul sau numai...

Părinte, tot despre copii şi lumea de azi. Se întâmplă din ce în ce mai des, în America, dar acum, mai nou, şi în Finlanda, ca un copil, adolescent sau chiar mai mic, să vină cu puşca şi să omoare colegi şi profesori. De ce se întâmplă asta şi cum să facem noi şi ce să facem? Că ne e şi nouă frică de ce se poate întâmpla în viitor şi la noi. Ce măsuri ar trebui să se ia ca să nu se ajungă la astfel de lucruri şi la noi?

Nu se mai poate face nimic pe plan şcolar. Numai acasă, tata şi mama, să nu mai dea nici calculator, nici televizor de unde să învețe violență, şi, în taină, educația creştină, cu catehismul. Acuma, catolicii au făcut un catehism în care spun că Darwin a avut dreptate. Catehism! Catehismul bisericii catolice! V-am spus că papii, şi actualul şi fostul, sunt din sinagoga satanei, şi îl admit pe Darwin, admit pe Marx, pe Engels, pe toți jidanii care i-au distrus pe creştini şi care au afirmat că Ortodoxia are numai vreo două crâmpeie din adevăr şi i-au dat anatemei pe ortodocşi...

Despre ecumenism

Acum ateismul a luat forma New Age-ului, de exemplu.

Da, acuma ceea ce-a spus părintele Dumitru Stăniloae văd că s-a împlinit. Erezia secolului spune că vrea să respecte tradiția ortodoxă şi să asculte de maimuțoii care conduc Europa.

Ce diferență e între ecumenism şi dialog?

Măi, omule, eu cred că mata ştii mai bine ca mine ce a spus părintele Stăniloae, nu?

[Că e erezia tuturor ereziilor.]

Hai să vă spun de ce invoc numele lui. Nu zile, nu săptămâni, ci luni întregi, în ultima parte a vieții lui, eram mereu prezent la el. Nu numai pentru rugăciuni, Sfântul Maslu, ci spunea toate necazurile. Şi pe el l-au jignit mulți oameni, şi călugări... Ați auzit de Ghelasie de la Frăsinei? Am la mine ce mi-a dat părintele Dumitru Stăniloae, o scrisoare în care îl face în tot felul: „Cum îndrăzneşti dumneata să spui că eu nu scriu clar şi nu înțelegi ce spun eu despre Hristos? Hristos mă admiră şi dumneata nu mă admiri. Ai să vezi că Dumnezeu o să te pedepsească!” O am la mine scrisoarea. Deci, ca şi alții, au făcut ceea ce nu era de acord părintele Dumitru. L-au atacat, l-au ponegrit, l-au duşmănit...

Credeți că vor impune aşa repede şi în celelalte biserici întâlniri cu co-slujire cu ereticii?

Mântuitorul spune aici aşa: anul, luna şi ziua când antihriştii vor da ordine nu le ştiu nici îngerii, nici Fiul, numai Tatăl. Păi, atunci, de ce mă întrebi pe mine? Dar mata n-ai spirit de observație? Am observat că ai. Nu vezi că diavolul şi-a pierdut răbdarea şi schimbă toate lucrurile mai vertiginos ca înainte?

Mă gândesc că, dacă va fi aşa, cei care cunosc pericolul nu vor mai accepta să se împărtăşească, că acolo... nu va mai fi Hristos!

Măi, omule! Asta depinde de fiecare individual, nu depinde de patriarh, nici de mitropolit, nici de episcop, nici de duhovnic. Am spus, cine vrea, să fie ceea ce a spus Mântuitorul lui Fotini: în duh şi-n adevăr poate să facă, nu în public.

Mântuitorul a spus că porțile iadului nu vor triumfa asupra Bisericii. Deci Biserica nu va fi biruită, totuşi.

Păi nu va fi biruită. Mata ce înțelegi prin Biserică? 87% creştini în România? Numai aceia care se spovedesc, care-s smeriți, care țin adevărul. Deci, în taină.

Părinte, totuşi, Dumnezeu va ridica şi dintre membrii Bisericii un conducător...

Nu, nu, nu! Nu-i duhovnic mare acela care dă interviuri, care-i filmat, ci acela care, ca părintele Macarie de la Pasărea, n-a dat niciodată interviuri, nu s-a lăsat fotografiat, smerit... Acela a fost duhovnic adevărat.

Acela, într-adevăr. Oamenii au nevoie şi de un cuvânt de învățătură, părinte. Oamenii au nevoie şi de un cuvânt de folos.

Au nevoie... Eh, uşor de dat sfaturi! Mai bine ar fi să dau exemplu de viață smerită.

Iudeii şi răstignirea lui Hristos

V-am povestit mai multe faze din viața mea, când am fost nedreptățit, persecutat, şi persecuția a venit mai ales din partea securiştilor comunişti. Cei care i-au inspirat pe comunişti au fost Marx şi Engels, amândoi de origine

evrei. Cei care L-au persecutat pe Mântuitorul, la fel, erau arhierei, cărturari, farisei evrei.

Dar şi apostolii tot evrei erau.

Da, ai dreptate! Şi mă bucur că ai făcut această remarcă. Deci, atunci când L-au condamnat pe Mântuitorul, poporul evreu s-a împărțit în două. În antichitate, toate popoarele erau idolatre. Toți credeau în zeități, în idoli, în draci. Poporul de rând păgân nu făcea atâtea păcate câte făceau zeii. Jupiter trăia cu o vițică, nu? Făcea dragoste... Venera, cu toate... medicii de atunci au spus că toate bolile venerice vin de la Venera. Mercur înşela mai mult ca oricine. Numai oamenii săraci făceau mai puține păcate. Trebuia să muncească pentru mâncare, pentru toate, şi-n timp ce munceşti nu faci atâtea păcate ca atunci când eşti bogat şi liber sau comandant şi zeu. Singurul popor care credea într-un Dumnezeu adevărat, unic, era poporul evreu. Această credință într-un singur Dumnezeu era simbolizată prin catapeteasma templului. Catapeteasma templului nu era cusută, nu era țesută din două bucăți diferite. O singură țesătură – unicat, unicat, unicat! Vă rog să înțelegeți toți: catapeteasma templului simboliza credința într-un singur Dumnezeu! Nu în zeități, în idoli, în mai mulți! La răstignirea Mântuitorului ştiți ce s-a petrecut, nu? Toți creştinii ştiu că s-a întunecat soarele, pământul s-a cutremurat din temelii – nu ca la Vrancea, de gradul 7 sau ştiu eu care! –, pietrele s-au despicat, multe fenomene cosmice, nu? Dar cel mai important este că această catapeteasmă s-a sfâşiat, s-a rupt în două. Apostolii, femeile mironosițe şi, două mii de ani, toți mucenicii, toți mărturisitorii, toți drepții, şi cler şi ne-cler, au mers după Hristos, iar ceilalți au mers împotriva lui Hristos. E clar?

Da!

Şi dacă e împotriva lui Hristos, cu cine au mers?

Cu diavolul!

Cu diavolul. În limba latină, a lucra se cheamă *ago*, *agere*. Cei care lucrau împotriva lui Hristos au format sinagoga satanei. Această sinagogă a satanei a vrut nu numai – şi a reuşit! – să-L omoare pe Hristos, deşi toţi spuneau: „Noi n-avem voie să omorâm pe nimeni! Dar tu, Pilate, dacă nu-L omori, noi te spunem Cezarului de la Roma că tu ţii cu *Regele iudeilor* – aşa-numit, pe cruce era INRI, nu? Iisus Hristos, Iisus, Regele iudeilor, nu? – şi, atunci, împăratul o să te omoare. Aşa că noi n-avem voie să omorâm, dar tu omoară-L!” Orice om logic, dacă vede că unu-i spune: „Eu n-am dreptul să omor!”, dar instigă pe altul, ştie că are aceeaşi vină cel care instigă la omor, ca şi făptaşul, nu? Aşa am învăţat şi eu la drept. Are aceeaşi soartă, aceeaşi pedeapsă, aceeaşi vină cel care îndeamnă şi instigă şi sileşte – că l-au silit pe Pilat! Toţi creştinii vă aduceţi aminte că Dumnezeu, când a creat lumea, întâi a creat cerul cu îngerii şi pe urmă pământul şi, pe rând, plante, copaci, animale, păsări, peşti, şi pe urmă pe om, nu? Adam şi Eva. Toate cetele îngereşti erau de îngeri, nu? Dar unul din ei, care era şeful cetei a doua îngereşti, a spus: „Dumnezeu începe să dea porunci.” Îi spune lui Adam: „Stăpâniţi toate, faceţi toate, faceţi toate...”, şi lui nu i-a convenit. „Atunci unde-i libertatea mea, dacă Dumnezeu intervine în ce vreau eu să fac? Să fac eu ce vrea El, nu ce vreau eu?!” Şi atunci, dintr-un fel de revoltă şi invidie, pizmă şi răutate, şi mândrie – mai ales din mândrie vin toate! Din mândrie vin toate relele! Aţi văzut că s-au dus la templu să se roage doi oameni, nu? Un vameş şi un fariseu. Vameşul, ştiind că are păcate multe şi urâte, tot spunea: „Milostiv fii mie, păcătosului!” Nici n-avea curajul măcar să ridice ochii în sus, spre altar, spre

cer, spre Dumnezeu. Iar fariseul, mândru! Întâi a spus: „Mulțumesc, Doamne, că nu-s ca acest vameş! Eu sunt un sfânt, eu sunt drept, eu sunt mult superior lui, mult mai bun, mult mai drept, mult mai bun, mult, mult, mult!!! Dau zeciuială din chimen, postesc, dau zeciuială din chimen!”... Vameşului, pentru că s-a smerit, i-a fost primită rugăciunea şi a intrat în rai. Cel mândru îl dispreţuia pe vameş, îl judeca. De aceea, în Postul Paştelui, Sfântul Efrem ne învaţă pe toţi: toţi creştinii trebuie să spună împreună cu preotul: „Doamne, Stăpânul vieţii mele, ajută-mă să-mi văd greşelile mele şi să nu osândesc pe fratele meu!” Mântuitorul a spus, când a fost prinsă femeia adulteră în flagrant delict de adulter, ce a spus? Când ei au spus: „Moise ne-a poruncit să o ucidem cu pietre!”, a spus: „Cine-i fără păcat să dea cu piatra!” Şi atunci ei şi-au dat seama că nimeni nu-i fără păcat. Toţi au plecat. Mântuitorul a spus acestea ca om, iar ca Dumnezeu a spus mai mult: „Femeie, unde sunt pârâşii tăi?” Pentru că Mântuitorul, ca Dumnezeu, ştia ce a gândit ea atunci când o duceau la El aceşti farisei. Ea atunci s-a hotărât: „Orice mi s-ar întâmpla, eu, nu numai că-mi pare rău că am făcut păcatele, dar mă rog la Dumnezeu să mă ierte şi, chiar dacă n-o să mă omoare, nu mai fac păcatul ăsta!” Dumnezeu ştiind aceasta, Mântuitorul zice: „Unde sunt pârâşii tăi? Nici Eu nu te mai osândesc!” E clar? Deci pocăinţa, smerenia – prin spovedanie ajungi la cer, la rai, ca şi cel care merge să se boteze. Pentru că tâlharul din dreapta era pironit şi el, nu? Cu piroane. Şi a spus către celălalt: „Acest Drept niciun rău n-a făcut şi uite că e chinuit mai rău ca noi! A fost şi bătut, şi răs-bătut, desfigurat. Noi numai atâta, răstigniţi, n-am fost bătuţi înainte de asta. A fost bătut mai rău ca noi, deşi n-a făcut niciun rău, a făcut numai bine. Noi, însă, pe dreptate

suntem aici. Nu numai că am furat, ca hoții: suntem tâlhari, înseamnă că am şi ucis!” După ce a mărturisit toate, s-a gândit că Mântuitorul e singurul care poate să-l ierte şi a spus: „Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta!” Şi ce i-a spus Mântuitorul? „Azi vei fi cu Mine în rai!” – prin spovedanie, prin mărturisire, deci fără împărtăşanie.

Despre intuiția țărănească

Eu aud aici ştiri, deşi n-am radio, nici televizor, aud ce-mi spun oamenii. Într-o zi a venit un țăran, zice: „Părinte, văd că n-aveți curent electric aici, n-aveți televizor. Deşi sunt țăran, vă spun eu care-i realitatea: să ştiți că ați scăpat de dracul”. Țăranii au mai bună intuiție decât aparatele de radio, nu?

Au rețelele mai ascuțite.

Nu! Au intuiția lor.

Lupta împotriva lui Dumnezeu

La ruperea catapetesmei templului în două, apostolii, femeile mironosițe, toți mucenicii, două mii de ani, toți mărturisitorii, toți drepții, nu numai clericii, orice creştin care a dus o viață de... care a respectat poruncile lui Dumnezeu – din Vechiul Testament, vorbesc – s-au mântuit, nu? Toți ceilalți au format sinagoga satanei.

Prima dată a pornit Lucifer peste tronul lui Dumnezeu, împotriva lui Dumnezeu, numai în fruntea cetei a doua de draci. A doua oară, însă, a pornit, s-a unit cu domnii zidari – zidari, ăia care fac ziduri – care au făcut

turnul Babel. Au pus piatră peste piatră, iar pe urmă au pus cărămidă peste cărămidă, împotriva lui Dumnezeu şi peste tronul lui Dumnezeu. Şi piatra şi cărămida nu e numai cea materială. Deci, tot ce făceau şi gândeau şi vorbeau cu alții şi tot, era totul împotriva lui Dumnezeu. Adică şi împotriva lui Dumnezeu, şi peste tronul lui Dumnezeu. Zidar, în limba franceză, înseamnă mason. La revoluția franceză, francezii de rând au strigat: *Égalité! Fraternité!,* iar urmaşii celor de la Turnul Babel au strigat: *Écrasez!* Striviți-L, distrugeți-L pe infamul Dumnezeu, Care nu ne lasă o libertate absolută! „Dacă eu, cel mai bun român votat de dumneavoastră, vreau să fac parada homosexualilor, să nu vie Dumnezeu şi nici Biserica Ortodoxă să mă amenințe cu Sodoma!" Cine a înțeles să tacă. Cine nu, să întrebe. Deci, nu toți francezii au strigat la fel. Numai inițiații, urmaşii celor care au făcut turnul Babel, au strigat: „Striviți-L, distrugeți-L pe infamul Dumnezeu, Care nu ne lasă să avem o libertate absolută, adică libertinaj!"

Deci ei Îl ştiau pe Dumnezeu.

Ştiu că dintre dumneavoastră, chiar cei care sunteți la un metru de mine, mă socotiți duşman al lor. Pentru că v-am spus ieri că Dumnezeu spune: Iubeşte pe vrăjmaşul tău! Şi eu am spus: „Eu înțeleg să iubesc pe vrăjmaşul meu, nu pe vrăjmaşul lui Dumnezeu". Astăzi, însă, am să vă vorbesc ce simt şi cred eu, mai mult decât am spus ieri. La Liturghia de astăzi, şi toate Liturghiile care se fac de ortodocşi, pe tot globul pământesc, se spune aşa: Pentru cei chemați [să intre în Biserica lui Hristos], trebuie să ne rugăm noi, creştinii. Şi ce să ne rugăm? Întâi, ca Dumnezeu să-i învețe cuvântul adevărului. Înțelegeți? Să le descopere Dumnezeu Evanghelia dreptății. Evanghelia dreptății înseamnă a credinței, a nădejdii şi a dragostei.

Deci, şi dragostea. Dumneavoastră sunteți mult mai informați ca mine, că eu, fiind şi orb, şi noi aici nu avem nici televiziune, nici ce aveți dumneavoastră, aparate de informație, sunteți mai informați ca mine. Dumnezeu le-a spus evreilor: „Vă scot din pământul ăsta, vă dau pământ mai bun, unde va fi lapte şi miere”, nu? Dar ei, faptul că Dumnezeu le-a spus „vă dau”, l-au transformat în „îl luăm noi!” Dumnezeu le-a dat tot ce a promis, dar ei continuă să-şi ia. Şi cel mai bine poți să iei când privatizezi tu. Nu spun numai cuvântul „privatizat”, dar înțelegeți prin el totul. Şi, în curând, oricine va fi numit „fundamentalist”, evreii au dreptul să-l distrugă şi pe el şi averea sa. Ați auzit despre fundamentalism, nu? Ştiți definiția voi. Cine nu acceptă ce spun acuma e fundamentalist, nu? Nu-i fundamentalist? Păi, nu vrei să renunți la... Cei trei tineri din Babilon, Anania, Azaria, Misail, când au fost puşi să se închine la idoli, au spus: „Nu! Noi ne închinăm numai la Dumnezeul părinților noştri, strămoşilor noştri! Doamne, Părinte al părinților şi al nostru, Tu să fii binecuvântat, nu idolii!” Deci, aşa cum au făcut cei trei. „Cât am vrut Eu să-ți adun fiii şi fiicele, cum îşi adună cloşca puii sub aripi, să-i încălzească, să-i ferească de ulii şi de orice, să-i apere, să-i ocrotească, nu? Şi tu n-ai vrut!” La ai Săi a venit şi ai Săi nu L-au primit. Şi atunci l-a pus pe Saul să predice la neamuri, la păgâni. Şi Pavel, din păgâni, i-a făcut creştini. Dar tot Sfântul Pavel ştii ce spune? Un lucru minunat, cu care-mi permiteți să vă obosesc şi eu. Spune: după ce antihriştii (francmasonii) vor omorî milioane, milioane de creştini – pentru că scrie în Talmud: „Pe cel mai bun dintre goimi, ucide-l!” –, deci, cei săraci ascultă ce le spune Talmudul, nu? Nu-s vinovați ei. După ce vor ucide mulți... Câți evrei au fost ucişi la Holocaust? Cât se ştie sau cât se spune?

Opt sute de mii. Alții zic milioane. Până la şase milioane.

Nu, nu! Cât se spune despre asta, nu cât a fost.

Se spune că şase milioane.

Şase milioane. Câți creştini au omorât evreii în Holocaustul roşu din Rusia?

Treizeci de milioane.

Nu-i adevărat. Văd că n-aveți, nu ştiți numărul adevărat.

Nu se ştie numărul.

Un fiu de-al unui coleg de-al meu de liceu – se cheamă Motrescu, medic – a fost în URSS şi s-a făcut o statistică nouă. Rudele au dat toți date [despre] cum au fost ucişi bunicii lor în timpul celălalt, în Rusia. Evreii, care aveau cel mai mare cuvânt în guvernul comunist, şi Marx şi Engels au fost tot evrei, şi urmaşii lor, adică evreii care erau la conducere în Rusia, au ucis nu numai pe călugări, pe preoți, pe țar şi pe ăştia; atâția au ucis, încât a trecut de şaizeci de milioane. Acesta a scris o carte, cu datele prezente. O găsiți, este de vânzare cartea. Pe mine, însă, nu asta mă interesează. Mă interesează ce a spus Sfântul Apostol Pavel: după ce evreii îi vor măcelări pe creştini, pe ortodocşi – pentru că în capitolul XXIV de la Matei... ia citiți titlurile!

Dărâmarea Ierusalimului. A doua venire a lui Hristos şi sfârşitul lumii. Când va veni ceasul acela?

Mântuitorul spune aşa: „Cerurile acestea se vor schimba, pământul se va schimba, va fi cer nou, dar cuvintele Mele, nu!” Spune: „Vor fi strâmtorări, chinuri mai mari de când a fost lumea, de când e începutul lumii şi până acuma”, vor fi mult mai mari chinurile împotriva ortodocşilor, numai pentru că au numele de creştin ortodox, nu pentru alt motiv. Nu pentru că vor călca o lege

a statului vor fi ucişi. Dar e mai important ce spune altceva: după ce vor ucide, vor ucide, vor ucide, ei vor conduce şi nimeni nu se va putea opune. Dar şi ei îşi vor pune întrebarea: ăştia au crezut în Hristos, au fost fundamentalişti, noi în ce credem??? Se vor interesa: în ce credem noi? Acuma am să vă spun adevărul, ce spune Sfântul Apostol Pavel. Dacă Mântuitorul la ai Săi a venit şi nu L-au primit, El a pus un apostol nou pentru păgâni. Şi asta au făcut Saul şi Pavel, nu? Adică nu *şi* Pavel, Saul a fost pe urmă Pavel. Şi ce spune Sfântul Apostol Pavel? Atunci când Dumnezeu le va descoperi adevărul din Testamentul Vechi, se vor întoarce la Dumnezeul vechi.

Amin!

Dar, citind proorocii şi văzând că şi proorocul cutare şi cutare vorbesc că la plinirea vremii Se va naşte Hristos dintr-o fecioară... *Stai puțin, măi! Noi ce-am prigonit?* Şi atunci spune Sfântul Apostol Pavel aşa de simplu: Domnul Iisus Hristos, după ce a înviat pe Lazăr, a intrat în Ierusalim aşezat pe mânzul asinei, nu? Asta simbolizează – n-a intrat pe bătrâna asină. În Ierusalimul de sus, Mântuitorul două mii de ani a intrat pe mânzul asinei, nu pe evrei, pe credincioşii evrei, în ceruri. Asina bătrână însă a intrat în Ierusalim după mânz. Evreii se interesează unde e adevărul vechi. Şi Dumnezeu o să le dea, o să le descopere. Şi atunci ei se vor întoarce la prooroci, de la prooroci vor ajunge şi la Mesia şi la Fecioară şi la tot. Şi spune Sfântul Apostol Pavel foarte frumos, foarte frumos... fiți atenți, că n-a spus nimeni aşa de frumos: „Moise a spus: Dacă eu nu sunt vrednic să intru în țara sfântă, Doamne, măcar poporul meu să intre!” Deci, iubirea de credință şi de neam, de popor, de strămoşi Dumnezeu o iubeşteeeeee!!! Pentru că toți m-au acuzat, toată viața mea: De ce-ți iubeşti neamul? Iar Sfântul Apos-

tol Pavel spune şi mai frumos. Mult mai frumos: Atunci ei vor crede şi în Mesia şi în Sfânta Fecioară şi în apostoli şi-i vor pune pe apostoli în acelaşi rând cu proorocii. Şi atunci, cei care s-au rupt de la rădăcina veche, de la ruperea catapetesmei în două, au mers pe altă cale, împotriva lui Hristos, vor reveni la Hristos şi se vor altoi mult mai puternic decât s-au altoit domnii creştini prin botez, şi vor fi mult mai buni creştini decât creştinii – şi asta eu cred cu toată inima, cu tot sufletul, cu toată conştiința, că vor fi mult mai buni decât domnii noştri care-s botezați şi habar n-au de Hristos! Statistica veche de 87% vedeți că e falsă, pentru că eu am vorbit asta cu mulți preoți şi i-am întrebat: La dumneata în parohie câți vin la spovadă? 5%, la unii 4%, n-a trecut de 5% la nimeni. Or, atunci, evreii vor trece sută la sută! Şi altoiul va fi mult mai puternic decât au fost altoiți păgânii, la rădăcina veche, şi atunci, dacă Dumnezeu îi iubeşte şi-i aşteaptă ca pe fiul pierdut, eu cine sunt să nu mă rog: „Doamne, ajută-le, înțelepțeşte-i, luminează-i pe fiii celor care au prigonit pe creştini, ca să fie mai buni ca noi, să fie creştini adevărați, să se mântuiască, să se altoiască mult mai bine decât s-au altoit prin botez!"

De aceea s-a numit poporul ales.

Da! Aşa că, vreți sau nu vreți, vă place sau nu vă place, ăsta e adevărul! Odată ce Dumnezeu îi iubeşte mai mult, odată ce Pavel îi iubeşte mai mult, odată ce Evanghelia îi iubeşte mai mult, noi nu putem să fim de altă părere.

Un prooroc mincinos

Un eretic a venit la mine şi a spus că e ieromonah – într-adevăr, avea barbă şi plete de ieromonah şi ținuta,

haina. El fusese profesor la seminarul de la Mănăstirea Neamţ, a fost preot la Iaşi. Într-o zi, l-a enervat soția, l-a părăsit soția – natural, cu mijloace puțin mai violente, l-au prins ăştia şi l-au dus la spitalul de nebuni, la Socola. La Socola, întâi l-au închis şi l-au pus în cămaşă de forță. Dacă au văzut că nu mai e violent cu cei de acolo, l-au scos de acolo şi, dacă au văzut că e liniştit şi se roagă, i-au dat drumul. El a venit la Cluj, a spus la arhiepiscopul de acolo că-i ieromonah – el era numai preot de mir, nu era ieromonah – şi acela s-a bucurat, pentru că la Piatra Fântânele tocmai murise stareţul – un stareț care a fost şi la Sfântul Munte, român şi creştin foarte bun, a murit, şi el n-avea cu cine să-l înlocuiască. El a spus: „Dumnezeu mi l-a trimis acuma, tocmai în ziua în care a murit acela, să-l pun pe el!” El a venit la Piatra Fântânele, a intrat în biserică. Oamenii erau adunați în biserică că murise stareţul de acolo şi țineau toți la el, țineau la el mai mult ca la oricare altul, pentru că el, când au ocupat ungurii două sau câte judeţe din Ardeal – ăla comunist, ştiți asta, nu? Armata comunistă a Ungariei a ocupat două sau câte judeţe din Ardeal – când au ajuns la el, au spus că el e spion pentru apărarea României. L-au condamnat la moarte, l-au silit să-şi sape groapa. După ce a terminat să-şi sape groapa, se înserase, de-acuma se întunecase bine soarele. Au tras în el, el a căzut în groapa făcută de el. Ei s-au gândit: „Gata! L-am nimerit ori în cap, ori în inimă, nu? Dacă a căzut în groapă... Acuma e seara, târziu. Mergem dimineaţă să astupăm groapa.” El nu murise, era împuşcat numai în picior. Noaptea, s-a zbătut până ce a putut să iasă din groapă, s-a dus la un pădurar care era prieten cu el, acela l-a dosit într-o şură cu fân, şi acolo îl hrănea, mult timp: cât au stat ungurii, au ocupat țara, el l-a hrănit. Când a ieşit de acolo, ungurii plecaseră. El a

revenit la biserica pe care el a clădit-o – nu era acolo biserică în sat, el a clădit-o cu ajutorul oamenilor credincioşi. Dar oamenii credincioşi au pus numai temelia, pentru că acolo era piatră multă, şi au făcut din bârne de lemn biserica, cum fac ardelenii. Dar, la acoperiş, unii au spus: „Să nu mai punem şindrilă sau şiță, să punem tablă!” Dar bani n-avea nimeni. Nu înțeleg de ce n-au bani ăştia din Piatra Fântânele dacă vând casă, miel poți [să dai] cam cât e valoarea mielului... N-aveau bani. Şi atunci el a scris tatălui, care era într-un sat din regiunea Bacăului: „Tată, când eram eu elev la seminar, mi-ai spus că o să-mi dai două hectare. Te rog, dă-mi două hectare!” El le-a vândut şi a cumpărat tablă pentru biserică. Aşa că nu numai munca şi tot ce a făcut, ci şi banii de acoperiş i-a dat el. Şi, când venea la el un pelerin, atât de mult se ocupa de el, încât un profesor universitar, care a părăsit Bucureştii pentru câteva luni, a spus: „Eu nu mai vreau să am nici ziare, nici radio, nici nimic, vreau să mă reculeg aici, la dumneata!” L-a primit acolo şi l-a hrănit. Şi acela, când a văzut ce a făcut – nu numai biserica, a făcut şi o şcoală... Până la facerea şcolii, el îi chema pe toți copiii din comună – toți! – şi-i făcea să învețe să citească, să scrie, să învețe matematica, fizica, igiena şi toate. Şi ăla, când a văzut – că era profesor universitar, prieten cu ministrul învățământului –, a scris ministrului învățământului ce face ăsta, pe profesorul, pe învățătorul, şi acela i-a dat ordin scris că poate să dea şi diplome de absolvire.

Aproape ireal pentru noi!...

Da. Şi multe lucruri care ni se par ireale, dar sunt şi oameni pe care Dumnezeu îi ştie. Eu nu l-am cunoscut niciodată, dar ştiu toate astea pentru că am fost numit acolo după moartea lui – nu imediat după moartea lui, ci după ce m-a chemat vlădicul să-l combat pe ereticul cela

care s-a dat drept ieromonah. Acela spunea că e mai mare decât Ioan Botezătorul, ca prooroc; în fața lui, merge evanghelistul Ioan; în spate, Matei; lateral, ceilalți doi evanghelişti, şi atuncea, având şi nişte bănuți, a pus şi nişte cântăreți să-i cânte nişte osanale. Or, ciobanii de la Piatra Fântânele zic: „Dacă ăsta-i sfânt, ne bucurăm că a venit la noi", că dacă celălalt a murit, a venit un sfânt, nu? Şi ăsta a început să le predice de sfârşitul lumii, aşa cum v-a predicat şi un handicapat, aici, şi, el fiind prooroc mare, trebuie să-l cinstească pe el toți. Deci, avea de toate, afară de smerenie, nu? Când am intrat în biserică, au venit chiar babele la mine: „Te pupă mă-ta rece! Te ling iepurii mâine de dimineață rece" – era iarnă –, „dacă vii să ne alungi pe sfântul ăsta, pe proorocul ăsta, înseamnă că dracul te-a trimis!"

Poporul e naiv...

Or, eu ce m-am gândit? Măi, ăştia-s dârji, urmaşii dacilor. Şi atunci, ce-am făcut? Dacă mă duc între dânşii şi nu mă primesc în biserică, m-am dus de la casă la casă cu Noul Testament şi le-am arătat la toți că a spus Mântuitorul că Ioan Botezătorul e cel mai mare prooroc, după el nu mai poate să mai vină nimeni ca prooroc, degeaba am făcut asta. Ştiți ce mi-au spus oamenii? „E falsă Scriptura ta!!" M-am dus la Bucureşti, am luat şase ediții de Biblii din vechime, chirilice, şi aşa, cu timpul, am început să-i conving. Foarte greu, dar i-am convins. Şi atunci, vlădicul a avut curajul să vie cu un mic vicleşug. A zis: „Părinte Zamislicu – aşa se chema, Zamislicu –, uite ce e: aici e o biserică de lemn, cu oameni puțini, săraci. Eu te pun stareț la o mănăstire mare, mare, mare, cu mulți credincioşi, care să te cânte, să te osaneze..." Şi el a acceptat. L-a dus la o moşie mare. Între timp, episcopul a anunțat autoritățile că ăsta nu-i ieromonah, ci fost popă

răspopit, că soția l-a pârât că a bătut-o şi a fost la spitalul de nebuni, şi atunci autoritățile – era o lege că dacă săvârşeşti slujbă la biserică şi tu nu eşti preot, intri sub cadrul acestei legi, nu? – l-au arestat, dar nu l-au ținut mult, că i-au dat drumul, pe urmă. Ca şi ceilalți, care au văzut că nu-i violent, nu face alte rele. Şi atunci am intrat eu slujitor aici şi i-am dumirit pe oameni cum trebuie...

Despre apostazia contemporană

Trăim în vremuri în care... Ştiți mai bine!

Trăim în vremurile tiraniei lui antihrist. N-a început de-acuma. A început în faze mici. Prima dată, când Lucifer s-a răsculat împotriva lui Dumnezeu din mândrie, nu din alte motive. A vrut să fie nu *ca* Dumnezeu, ci *mai sus* ca Dumnezeu. A vrut să fie mai liber decât a dat Dumnezeu libertatea. Dumnezeu a spus că cine cunoaşte adevărul va fi liber. El a vrut libertate absolută, să nu restrângă Dumnezeu nici din ce pom să mănânce. Că Dumnezeu, înainte de a da cele zece porunci, a dat şi porunca restrângerii unei libertăți absolute. Or, Lucifer a vrut libertate absolută, să nu asculte de Dumnezeu. Dumnezeu de la început a spus [omului]: „Din toate roadele pomilor gustați, numai din cel al cunoaşterii binelui şi răului – şi răului! –, nu!” Or, el nu poate suporta asta, antihristul, să fie restrânsă libertatea absolută. Un contemporan de-al nostru, pe care-l iubiți foarte mult – el spune că-l iubiți, eu nu ştiu! El spune că-l iubiți, dovadă că l-ați votat, spune: „Eu vreau libertate absolută! Când fac parada homosexualilor, să nu vie nici Dumnezeu, nici Biserica, nici nimeni să mă oprească să fac parada homosexualilor!”

Prima dată, v-am spus şi repet, Lucifer s-a sculat numai cu ceata lui, a doua ceată, împotriva lui Dumnezeu. A doua oară, s-a aliat cu oamenii care au făcut turnul Babel. Turnul Babel: împotriva lui Dumnezeu, peste tronul lui Dumnezeu! Întâi au pus piatră peste piatră, pe urmă cărămizi peste cărămizi, să treacă mai sus de tronul lui Dumnezeu! Şi ei au dorit acelaşi lucru: libertate absolută. Urmaşii lor, în revoluția franceză, au strigat: Noi vrem libertate absolută – deci, *écrasez!* Striviți-L, distrugeți-L pe infamul Dumnezeu, Care spune: Nu minți! Nu desfrâna! Nu ucide! Nu! Nu! Nu!

Poruncile, da...

Asta nu e libertate absolută: „Nu desfrâna, nu ucide, nu minți..." Dumnezeu vrea ca tot ce dobândim să dobândim prin muncă: „În sudoarea feței veți mânca şi pâinea" şi orice...

Despre vindecările înşelătoare

Părinte, revenind la problemele lumii de astăzi, poate să lipsească Dumnezeu dintr-o vindecare? Poate să se facă o vindecare unde să nu fie Dumnezeu?

Dumneata ce profesiune ai?

Profesor de religie.

De religie... Dintre dumneavoastră cine ştie să conducă maşina?

Dumnealui. Şi maica.

De ce, dacă vrei să cumperi de la farmacie ceva, ai voie să opreşti la farmacie un minut, cât intri şi ieşi, să cumperi medicamentul?

Păi, dacă e interzis, n-ai voie.

Păi, acuma, pentru un minut...

Nu, după noul cod rutier, n-ai voie. Dacă pe strada aia e interzis, nu se mai poate. Dacă pe strada aia e voie, poţi să opreşti.

Dar sunt atâtea maşini lângă farmacie, nu?

Da, da.

Şi intri într-un loc unde nu e altă maşină, nu?

Da.

Dumnezeu face la fel. Dacă o inimă sau maşină, un suflet nu-i ocupat de diavolul, El intră. Dacă-i ocupat, nu poate să intre.

Sunt atâtea terapii complementare, părinte.

Sunt. Dar şi diavolul face minuni. Şi spune Mântuitorul, Domnul nostru Iisus Hristos, în Matei 24, că antihriştii vor veni în epoca modernă, unde tehnica a ajuns la o perfecţiune neobişnuită, se fac numai convorbirile telefonice prin satelit, se vor face proiecţii şi alte minuni care vor păcăli toţi gură-cască, chiar din cei aleşi. De aceea, trebuie să fim atenţi, că vor veni mulţi prooroci mincinoşi şi hristoşi mincinoşi şi vor face minuni. Vă dau un exemplu naiv şi o să mă înţelegeţi mai bine. Un sectar spune unui bolnav: „Vezi că tu ai fost la biserica ortodoxă şi nu te-au vindecat popii. Vino la noi, că noi ne rugăm toată comunitatea, şi-ai să vezi că te faci bine”. Deci, diavolul îi ajută dacă îşi părăseşte credinţa. Însă aparent! Nu mai simte durere, nu mai simte ameţeli, nu mai simte cutare, dar cade în altă stare şi dă vina pe necazuri şi ajunge la deznădejde, la sinucidere. Şi dă vina şi pe Dumnezeu.

Aţi scris o carte despre semne, minuni şi vindecări paranormale, împreună cu ieromonahul Mihail.

Da, am scris.

Despre yoga ce ne puteţi spune, părinte?

Acelaşi lucru pe care vi-l spun şi alţii.

Şi radiestezia?

Este tot, tot, tot, numai de la diavol. Şi yoga, şi radiestezia...

Şi homeopatia? Şi acupunctura?

Nu, eu am încredere în medicina clasică, şi Dumnezeu la fel. Dumnezeu îndeamnă să mergi la medic, când eşti bolnav, dar nu la ăla care vindecă cu formule şi cu ştiu eu ce pase şi cu ştiu eu ce medicamente, nici măcar astea naturiste.

Dar nu erau tot din plante, la început?

Nu, astea naturiste nu pot să-ți facă rău, dar ideea că *numai* acestea te salvează nu e de la Dumnezeu.

O formă de vrăjitorie este bioenergia, radiestezia.

Da, da. Şi toate influențele din Extremul Orient, şi yoga, şi toate astea.

Dar ei se pretind ortodocşi. Claudian Dimitriu, dacă-l ştiți... Ați auzit de Claudian Dimitriu?

Nu numai de ăsta.

Ei zic că sunt ortodocşi.

Prima dată am auzit de Bivolaru. S-a dat drept Dumnezeu şi a spus unor tineri – erau la etajul IX, undeva în Bucureşti –, zice: „Uitați-vă, eu, ca să vă dovedesc că-s Dumnezeu, dacă vă aruncați pe fereastră, eu poruncesc la îngeri să vă păzească, să nu se lovească de piatră piciorul vostru. Voi aruncați-vă pe fereastră!” Noroc că nu s-au aruncat. Dar el a spus: „Eu sunt Dumnezeu şi eu le dictez la îngeri să vă păzească”.

Acolo înşelăciunea e mai limpede. Dar la radiestezie ei pretind că sunt chiar ortodocşi. Acolo e mai greu de sesizat.

Da. Adică sunt mai camuflați, mai... Şi înşală mai uşor, spunând că sunt ortodocşi.

Da, da, da! Fac vindecări în numele Sfintei Treimi.

Da... şi unii sectari spun: „Uite, vezi că Biserica ta nu-ți ajută? Vino la noi, că ne rugăm noi toți, toți din sectă ne rugăm, şi ai să vezi că te vindeci!” Şi, într-adevăr, acela are senzația că nu-l mai doare. Pentru că dacă unui om îi spui: „Nu te mai doare, nu te mai doare, nu te mai doare!”, îl influențezi, în sensul că nu mai simte.

Psihic!

Psihic, da. Ăştia care hipnotizează: „Ai să adormi... ai să adormi... ai să adormi...”, până ce asculți.

Dar, părinte, cum îi convingi că greşesc? Că ei nu ascultă! Cum îi convingi că sunt în erezie?

La mine au venit mulți, chiar mulți, care mi-au spus ce-a făcut Bivolaru. Şi mi-au spus că multe lucruri au ascultat. După ce s-au lepădat, i-am primit ca fii duhovniceşti, însă le-am pus condiții grele, foarte grele. Că e mai mare păcatul ăsta, când crezi că altul e dumnezeu, nu?

O persoană care a făcut yoga poate fi hirotonită, chiar dacă se întoarce?

Da... oricine se leapădă... aşa cum la botez spui: Mă lepăd de satana şi mă unesc cu Hristos, aşa oricine se leapădă de diavol – nu? –, şi se uneşte pentru veşnicie cu Hristos, şi nu numai că nu mai crede, nu mai face nicio practică şi nu mai...

Da, tocmai asta este problema, că voiam să vă întreb, că poate... Am văzut la cineva, am văzut un caz aşa şi... Cum să zic eu? Încă manipulează, încă... cum să zic? Se foloseşte, practic, de taina Sfintei Spovedanii pentru a manipula, ca nimeni să nu... să nu iasă...

Atunci, nu. Dacă el numai teoretic s-a lepădat şi practic nu, atunci nu. Cunosc şi eu un preot care are lipsă ceva la degete, care deschide cartea... Nu s-a lepădat decât spunând că s-a lepădat, dar, în practică, el face tot ce-i spune diavolul.

A recidivat. Combină. Anumite reminiscențe de acolo, cu spovedanie şi cu... De aceea şi interzice celor care se spovedesc la el să meargă la alți duhovnici.

Da, e adevărat ce spuneți. V-am spus şi de ăsta care are ceva lipsă la degete... Deschide cartea, spune viitorul şi interzice să mergi la alți duhovnici.

Despre smerenie

Înainte de răstignirea Mântuitorului, a venit la El soția lui Zevedeu, Maria, fiica lui Cleopa, mama lui Iacov şi Ioan. Mântuitorul, când Se retrăgea să Se roage în taină în grădina Ghetsimani, lua numai trei persoane cu El: pe Petru, pe Iacov şi pe Ioan. Iacov şi Ioan erau feciorelnici nu numai cu fapta sau cu vorba: nici măcar cu gândul n-au greşit. De aceea, mama lor, care i-a observat că ei sunt feciorelnici, curați, curați, de mici copii şi până la vârsta aceea mare, a îndrăznit să spună Mântuitorului: „Vreau ca în Împărăția Cerurilor să fie cei mai apropiați de Tine, în dreapta şi în stânga Ta!" – în Împărăția Cerurilor, da? Mântuitorul i-a întrebat: „Ei, de ce vă certați pe cale?" Şi ei au spus sincer: „Cine să fie mai mare în Împărăția Cerurilor". Ei se bazau pe faptul că sunt feciorelnici. Şi erau. Erau! Dar cea mai mare virtute pentru Împărăția Cerurilor nu este curăția, ci este smerenia. Or, când tu te socoți mai vrednic decât toți pentru Împărăția Cerurilor, nu-i smerenie. Există o mândrie care-i cu dispreț şi alta care-i fără dispreț. Ei nu îi disprețuiau pe alții, numai pe ei se socoteau mai curați, mai feciorelnici. La crucea Mântuitorului erau trei Marii: Maria Magdalena, Maria lui Cleopa, adică soția lui Zevedeu, mama lui Iacov şi Ioan, şi Maica Domnului. Maica Domnului nu se supără niciodată

dacă o pui ultima – atât e de smerită! Şi Maica Domnului plângea, cu cea mai mare durere posibilă pe lume, că ea va fi despărțită de Mântuitorul, prin răstignirea Lui şi moartea Lui, nu? Şi se ruga să nu o lase fără fiu. Şi Mântuitorul i-a spus mamei Sale: „Iată fiul tău", [arătând] pe Ioan feciorelnicul, şi lui i-a spus: „Iată mama ta", deşi mama lui era lângă el. Pentru că mămica lui l-a apreciat foarte bine că-i feciorelnic, dar nu l-a învățat smerenie. Şi atunci, Maica Domnului l-a învățat smerenie, smerenie, smerenie, încât, după 40 de zile de la Învierea Mântuitorului, când Mântuitorul S-a înălțat la cer, a ales alt apostol, pentru neamuri – pe Saul, care a devenit Pavel, care era atât de bun apostol, încât Petru le-a spus la ceilalți: „Să-l ascultați toți pe Pavel. El e mai luminat decât noi!" Din ce cauză e mai luminat? Pentru faptul că a prigonit pe Hristos şi pe creştini, s-a smerit, s-a smerit, s-a smerit, încât el singur spune: „Nu ştiu, în trup sau fără trup, Dumnezeu m-a înălțat până la al treilea cer". Din cauza smereniei, l-a înălțat până la al treilea cer. Dar Maica Domnului atât de mult l-a învățat smerenie pe Ioan, încât Ioan a fost ridicat de Dumnezeu mult mai sus de al treilea cer, în cerul cel mai de sus, de unde a văzut vremurile de acum, în apocalipsă. Dar aceste vremuri vor fi înțelese abia după ce se vor realiza. Până atunci, cei mai mari teologi nu îndrăznesc să spună exact tâlcuirea. E sigilat, e acoperit, e pecetluit. Noi nu e bine să discutăm acuma despre Apocalipsă, numai v-am spus cum a ajuns el în cerul cel mai de sus, pentru că Maica Domnului l-a învățat mai multă smerenie decât a avut Pavel.

Era şi cel mai iubit de Mântuitorul.

Da. Nu alintat! Merita iubirea, pentru că era curat şi sincer, ca un copil.

Cum trebuie să ne rugăm pentru lume? Doamne, mântuieşte-i pe toți cei din lume – simplu, aşa?

Simplu! Uitați, pe front am avut un soldat care se ruga aşa: „Dă, Doamne, bine la toată lumea, dă-mi şi mie!” Da, nu-i simplu?

Da, din inimă!

Din inimă!

Şi a scăpat?

Da. Chiar am un caz foarte interesant, uite, vi-l spun şi pe ăsta, că e interesant. Între voluntarii de război – eu am fost voluntar, am plecat pe front nu chemat –, a fost un învățător din Borşa, comuna Borşa, de lângă Deva. El era învățător, s-a căsătorit cu fata morarului – morarul era cel mai bogat din sat – şi avea şi un băiețel el, când a cerut să fie voluntar pe front. Am plecat un detaşament de voluntari, separat de alte regimente. Am luptat sub comanda directă a lui Dragalina fiul, fiul eroului. Şi el a fost un erou. Şi el ne-a folosit în probleme mai grele, mai riscante ale vieții. Chendreanu Ion, aşa era numele lui. Ungurii comunişti, când au intrat în Ardeal, au cucerit două județe, nu? L-au prins pe tatăl lui, care a declarat că nu-i de acord cu intrarea lor în România, l-au băgat în cotețe de porci şi l-au împuşcat acolo, în cotețe. El, când i-a spus mamei că vrea să plece voluntar, mama a căzut în genunchi înaintea lui şi a spus: „Pe taică-tău l-am pierdut, pe frate-tău l-am pierdut, acuma vrei şi tu să mergi pe front? Nu! Dacă nu mă omori, eu, cât sunt vie, nu te las!” Şi i-a cuprins picioarele, nici n-a putut să desprindă mâinile. Eh, în genunchi, înaintea lui, l-a prins de picioare şi l-a ținut. „Nu pleci de lângă mine cât sunt în viață!” Şi

el atunci i-a făgăduit mamei că nu va trage cu arma în ruşi, dar trebuie să plece pe front, că aşa-i dictează inima, să plece împotriva comuniştilor. Nu împotriva ruşilor! Aşa a dictat şi cel pe care nu-l iubim sau unii nu-l iubesc – Antonescu, nu? Război sfânt împotriva marxismului, nu împotriva ruşilor! Şi dacă vom câştiga războiul, vom redobândi Ardealul, aşa a fost condiția. Şi a trebuit să plecăm toți voluntarii, să redobândim Ardealul – doar nu pentru decorații! Şi atunci el s-a ținut de cuvânt, şi acolo mergea în fruntea plutonului: „După mine, băieți!”, mergea înainte, înainta, dar n-a tras cu arma în nimeni. Din tot regimentul, numai el s-a întors fără o zgârietură în țară.

Fantastic!

Ați înțeles ce spun? El s-a întors fără nicio zgârietură, măcar.

Minune!

Da. El mergea în frunte. Nu puteau să-i facă nimic. Legea marțială spunea: „Dacă nu lupți, eşti dezertor, se aplică pedeapsa cu moartea”. Or lui, cum să-i spună dezertor, dacă el mergea în frunte? Ăsta-i adevărul, ce v-am spus. Ion Chendreanu, din Borşa.

Despre iubirea lui Dumnezeu

Părinte, dacă nu-L putem iubi pe Dumnezeu, din cauza împietririi inimii, sau a păcatelor, ce facem?

Îi cerem tot Lui. Pentru fiul pierdut – *mort a fost şi-a înviat, pierdut a fost şi s-a aflat* –, când a primit iubirea adevărată de la Dumnezeu, iertarea păcatelor, aceasta a fost mai mare decât averea pe care a primit-o când a cerut el de la tatăl: „Tată, dă-mi partea mea de avere!”, când el era ca domnu’ Goe şi a cerut să-i dea Dumnezeu averea

lui, a lui! Şi Dumnezeu, după ce a spus: „Daţi inel în dreapta lui!”, a spus: „Jertfim viţelul cel gras, să ne veselim!” Dumnezeu de aceea îţi dă mai mult decât meriţi, ca să trezească în tine o recunoştinţă, să-L iubeşti şi tu. Că n-a fost vrednicie ceea ce i-a dat Dumnezeu la fiul cel pierdut.

Părinte, totuşi, pe Dumnezeu dacă nu-L vedem, e mai greu să-L iubim, pentru că nu L-am văzut şi... dacă nu-L simţim...

Da, dar orice copil, când întreabă pe tăticul şi pe mămica: „Mămicule, e adevărat că nu barza m-a adus?”, şi mama ce-i spune? „Dumnezeu te-a dăruit nouă, şi lui tăticul, şi lui mămica, şi lui bunicul şi la toţi. Şi Bisericii şi omenirii întregi”. Deci, copilul este un dar al lui Dumnezeu nu numai pentru el, ci şi pentru părinţi, pentru rude, pentru Biserică, pentru toată omenirea. Afară de maimuţoii lui Darwin, toţi spun că Dumnezeu i-a creat pe oameni, nu? Şi i-a creat pentru dăinuirea neamului omenesc. Din iubire de oameni. Adică din două motive. Dumnezeu are două braţe. Pentru că pe noi ne-a creat după chipul şi asemănarea Sa, noi avem două braţe şi el tot două braţe. Braţul drept al lui Dumnezeu se cheamă iubire – Dumnezeu pe cei drepţi îi iubeşte, pe cei păcătoşi îi miluieşte. Dintre toţi câţi sunteţi prezenţi aici, de ce avem noi mai mare nevoie: de iubire sau de milă?

De milă.

De milă, pentru că nu suntem drepţi, ca să avem pretenţii la iubire. Dar, din milă, Dumnezeu ajunge la iubire. Nu numai atât, şi cei drepţi, pe care-i iubeşte, ajung la fericirea veşnică, şi cei păcătoşi, pe care-i miluieşte şi cărora le iartă păcatele, ajung tot la mântuire şi la fericirea veşnică. Deci, ambele mâini ale lui Dumnezeu au aceeaşi putere. Însă e adevărat, El din milă ne-a făcut. Nu putea să

iubească ceea ce nu exista. Deci, pentru că El era existența cea mai evidentă din veşnicie, şi-n timp şi-n spațiu, din milă ne-a creat şi pe noi, să ne bucurăm şi noi de existența Lui şi de tot, de fericire.

E o poruncă grea aceasta, părinte, să-L iubeşti pe Dumnezeu. Şi nu e la îndemână pentru oricine.

Da, e greu. Dar când simți că Lui Îi datorezi existența, nu numai prezentul, ci şi viitorul, atunci încerci să te interesezi: cine e El? Şi dacă spune chiar Evanghelistul cel mai iubit de Dumnezeu că Dumnezeu e Iubire, nu? La iubire trebuie să răspunzi cu iubire. Românul spune: cum e bună ziua, aşa e şi mulțumita, nu? Eu, ca elev, ca student, duceam o viață de Heidelberg. Cântec, băutură, distracție. Abia când am fost rănit de moarte pe front şi Dumnezeu mi-a salvat viața când era imposibil, adică niciun medic nu mai spunea că e posibil să mai trăiesc, toți şi-au exprimat părerea, ca medici, că cel mult două ceasuri mai am de viață. Două ore. Cam cât se scurge sângele de la un curcan mare. Şi Dumnezeu m-a salvat. În două ore, în loc să mor, eram dus de un avion la şase sute şi ceva de kilometri, la un spital militar. Şi erau medicii anunțați, medicii spitalului, erau toți în costum de operație. Nici nu m-au identificat măcar, m-au pus imediat pe masa de operație, doar m-au şters puțin cu spirt, aşa, ca să... Nici nu mi-au luat identificarea pe care o avea orice militar, aceea de metal, cu numele, contingentul, regimentul şi toate astea. Ei ştiau că-i urgent. „Las' că vedem noi cine-i, dacă-l salvăm!" Şi atunci, aşa cum un om păcătos s-a gândit încă în avion, dacă Dumnezeu m-a salvat, să-mi închin şi eu viața la ceea ce vrea Dumnezeu, nu ce vreau eu. După operație, când am primit nu concediu, ci un fel de învoire cu revenire la spital, m-am

dus la mănăstirea Putna şi mi-am închinat viaţa lui Dumnezeu...

Încheiere

Ştiţi că lumea vă spune apostolul Bucureştilor? Împreună cu părintele Sofian, când aţi fost la Antim, şi foarte multă lume se spovedea la Sfinţia voastră, mulţi ani aţi fost...

Vă spun ceva. Eu le-am făcut observaţie telefonică celor care mă numesc apostol sau patriarh sau ştiu eu ce. Şi ei mi-au spus: „Cum vreţi să vindem noi ziarul nostru?” Nimeni nu vrea să-l cumpere, numai dacă nu sunt eu fantastic, extraterestru. Deci trebuia să născocim ceva. Aşa mi-au răspuns ei. Vreţi să spun adevărul? Vă spun. Eu odată am fost numit ghid la mănăstirea Cheia. Dacă aţi auzit vreodată de o localitate climaterică din judeţul Prahova, treci de Braşov şi mergi spre munte, încolo. Cheia! Şi am fost numit ghid acolo, nu preot. Şi era uşor. Pentru că ghidul repetă în fiecare zi şi la toţi acelaşi lucru, nu? Dacă vrea să exagereze, n-are decât. Ca să vie turişti mai mulţi, cum se face aici, la Lainici. Şi, deodată, aud că muzeul de acolo face apel la toţi vânătorii din România, face un apel cam dramatic. Aici, la noi, la Cheia, este un munte, Zăganul. Din ce cauză? Pe stâncile de pe muntele Zăganul erau cei mai frumoşi vulturi din Europa, nu din ţara noastră. Şi atunci, vânătorii din Europa, când au auzit că aici e cel mai frumos vultur, sigur că au venit, au împuşcat şi au luat trofeul împăiat, nu? Şi s-a trezit muzeul din Cheia că au decimat, nu mai există vulturi pe muntele Zăganul, pe stânci, şi ei n-au niciun exemplar împăiat din vulturul cel frumos, cel mai frumos. Au făcut apel la

vânătorii din țară: „Cine are un vultur să ni-l vândă nouă, că vin turiştii şi întreabă: Voi, cum, în localitatea asta, n-aveți un exemplar măcar?” Şi atunci, din țară, s-a spus că n-are nimeni, dar, din Cheia, unul a spus: „Un vultur n-a fost lovit nici în cap, nici în inimă, ci în picior, când a fost împuşcat. A căzut, n-a mai putut nici să umble, nici să zboare, a căzut la mine în curte. Eu l-am găsit pe gunoi. Întâi am vrut, când oi arunca gunoiul din curte, să-l pun şi pe el la... să-l duc la câmp, cu gunoiul. Pe urmă am zis: Măi, dacă n-avem unul din țară frumos, măcar să-l împăiez eu pe ăsta!” Şi l-a dat la muzeu. Acuma, pentru că toți vulturii frumoşi de la Rugul Aprins sunt morți, lumea vine să-l vadă pe cel împăiat.

Iertați-ne că v-am obosit, că v-am oprit de la rugăciune... Iertați-ne!

V-am iertat, înainte...

Dar ne-am folosit. Şi va fi de folos.

Mă bucur că v-ați folosit. Dumnezeu să vă lămurească mai bine decât mine şi să povățuiți mai ales pe copii să învețe, să fie cât mai pregătiți! Cu cât vor fi mai pregătiți, cu atât vor fi mai utili altora, şi asta vrea Dumnezeu! Din toate profesiunile, recomand pentru copii să fie medici, atunci vor fi cei mai utili pentru aproapele. Că directorii de spital vor fi străinii, dar habar nu vor avea de medicină, cum o vor conduce. Ei, am să spun şi eu două, trei rugăciuni.

„Întru naştere, fecioria ai păzit, întru adormire, lumea n-ai părăsit, Născătoare de Dumnezeu. Mutatu-te-ai la viață, fiind Maica Vieții, şi cu rugăciunile tale izbăveşti din moarte sufletele noastre. Născătoare de Dumnezeu, cea întru rugăciuni neadormită, întru folosință nădejdea cea neschimbată, mormântul şi moartea nu au ținut pe

Maica Vieții, la viață s-a mutat, Cel ce S-a sălăşluit în pântecele ei cel pururea feciorесc."

Amin!

Hai să spunem şi asta: „Ceea ce eşti ocrotitoare neînfricată, neînfruntată, ceea ce eşti bună, primeşte rugăciunile noastre, întăreşte viața cea de obşte a dreptmăritorilor creştini ortodocşi, mântuieşte pe cei ce i-ai rânduit să conducă şi le dă biruință din cer, pentru că tu ai născut pe Dumnezeu, ceea ce eşti una, unica, cea mai binecuvântată!

Amin!

Dumnezeu şi Maica Domnului să vă ocrotească şi să vă ducă numai spre cele de folos pentru mântuire. Doamne, ajută!

Amin!

Postfața editorului:

Un părinte „politically incorrect”

Trăim vremuri în care din ce în ce mai puțini oameni au dreaptă socoteală în alegerea reperelor. Din păcate, ne facem false modele, punând pe un pat al lui Procust realitatea duhovnicească şi modificând-o după bunul plac.

Părintele Justin Pârvu constata cu tristețe: „Suntem aşa de ofiliți şi oprimați, încât nu mai deschidem mintea, nu mai deschidem nici ochii, nici gura. Stăm într-o cuminţenie, să-mi fie cu iertare, prostească. Faima cuminţeniei noastre s-a dus peste tot în lume, încât a ajuns străinul să facă glume pe seama acestei cuminţenii a românilor. Părintele Adrian a fost aşa de puternic încât şi diavolul s-a temut de rezistenţa sa, prigonitorii înşişi obosind în a-l înfrunta”.

Da, părintele Adrian Făgețeanu a fost un duhovnic de oțel, cum puțini mai sunt în vremea noastră... Deşi nu m-am spovedit la sfinția sa, am avut marea bucurie de a primi de mai multe ori sfaturile şi îndrumările sale. Şi ceea ce îi era propriu era curajul de a spune lucrurilor pe nume. Chiar dacă o astfel de atitudine este riscantă, întrucât adevărul spus direct doare, părintele Adrian a făcut parte din acea generație care a avut curajul de a spune ce gândeşte şi ce crede. De la o astfel de generație avem de învățat noi, şi mai ales cei ce vin după noi, în special cei modelați şi reeducați de mass-media după normele idolatre ale curentului *politically correct*. Curent care face ravagii, din ce în ce mai mult, chiar şi în segmentele aşa-zis elitiste ale lumii ortodoxe...

Danion Vasile

